Hogeschool
der Kunsten
Den Haag

Jaarverslag 2021

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWOORD COLLEGE VAN BESTUUR 3

2. BESTUURS- EN TOEZICHTHOUDERSVERSLAG 4
Profiel van de Hogeschool 4
Algemene instellingsgegevens 4
Kernactiviteiten 6
Horizontale dialoog 6
Medezeggenschap 8
Sectoragenda KUO 9
Kwaliteitsafspraken 2019-2024 9
Nationaal Programma Onderwijs 2021 en 2022 9
Zwaartepuntvorming en profilering 10
Financieel verslag 11
Continuïteitsparagraaf 15
Notitie Helderheid 19
Verslag van de Raad van Toezicht 20

3. ONDERWIJS 25
Overzicht van de aangeboden opleidingen 25
Accreditaties en visitaties 29
Kwaliteitszorg en studeerbaarheid binnen de instelling 29
Interfaculteit ArtScience 34
Interfaculteit School voor Jong Talent 35
Overige voortrajecten 37

4. ONDERZOEK 39
Onderzoek in bachelor- en masteronderwijs 39
Lectoraten 39
Onderzoek in doctoraatstrajecten: de derde cyclus 42
Research Platform en overig onderzoek 43

5. STUDENTEN 44
Toelating en selectie 44
Ontwikkelingen in de studentenpopulatie 44
Internationalisering 46
Studiebegeleiding en studentendecanaat 48
Rechtsbescherming student 49
Rendementen 49
Marketing & Communicatie 51

6. FACILITEITEN 55
Huisvesting 55
Facility en duurzaamheid 55
Bibliotheken 56
ICT 57

7. SOCIAAL JAARVERSLAG 58
Personeelsbeleid 58
Personele kengetallen 59
Professionalisering en ontwikkeling 60
Arbeidsomstandigheden 61
Organisatie 62

8. JAARREKENING 63
Missie van de rechtspersoon 64
Jaarrekening 65
Bijzondere posten 86
Bijlagen bij de jaarrekening 91
Overige gegevens 94

9. VERANTWOORDING KWALITEITSAFSPRAKEN 101
Verantwoording over de besteding van de studievoorschotmiddelen in de kalenderjaren 2019, 2020 en 2021 inclusief een prognose voor 2024 101

1. VOORWOORD COLLEGE VAN BESTUUR

Het verslagjaar 2021 valt in een tijdsgewricht met ingrijpende wereldwijde ontwikkelingen. Niet alleen de corona-pandemie had sterke invloed op het reilen en zeilen van ons onderwijs en de bedrijfsvoering, ook de onrust rondom thema's als een veilige studie- en werkomgeving en de zoektocht naar een nieuwe directeur van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten zorgden voor relatief veel turbulentie. Vanuit het bestuur en het management van de faculteiten, voelbaar ondersteund door de Raad van Toezicht, hebben wij alles op alles gezet om het onderwijs doorgang te laten vinden op het door ons aan de studenten toegezegde niveau. Gelukkig kunnen wij achteraf vaststellen dat wij hier in de gegeven omstandigheden in geslaagd zijn.

Dat het goed zit met de kwaliteit van ons onderwijs blijkt uit de positieve visitaties van een viertal master-opleidingen: Muziek, Sonologie, Interior Architecture en Type and Media. Via deze accreditatieronde hebben wij ervaring opgedaan met het experiment instellingsaccreditatie met lichtere opleidingsaccreditatie. Het was voor ons de eerste gelegenheid om ervaring op te doen met de mogelijkheden die de pilot ons biedt en heeft ons veel interessante inzichten opgeleverd. Meer hierover verderop in het jaarverslag.

Tegelijkertijd zijn wij intern met alle geledingen van de hogeschool het gesprek aangegaan over het vraagstuk hoe de organisatie dusdanig is in te richten dat de betrokkenheid van alle partijen bij het beleid vergroot wordt en ieder zich verantwoordelijk voelt voor de hem of haar toebedeelde taken. Ook is gesproken over een gewenste verandering van de organisatiecultuur en over hoe dit het onderwijs ten goede komt. Dit alles in het besef dat de thema's met elkaar verweven en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

In zijn eigen jaarverslag, in de laatste paragraaf van hoofdstuk 2, beschrijft de Raad van Toezicht hoe hij is omgegaan met het externe cultuuronderzoek binnen de KABK. Mede ingegeven door signalen van respondenten van dit onderzoek, het vertrek van de bestuursvoorzitter/directeur KABK en suggesties van de medezeggen-schapsraad en het stafoverleg heeft de Raad het bestuursmodel van de hogeschool geëvalueerd. Dit heeft onder meer geresulteerd in het besluit om de dubbelfunctie faculteitsdirecteur/bestuurder te ontvlechten. In de loop van 2022 verwacht de Raad een eenhoofdig college van bestuur te benoemen dat tevens als voorzitter fungeert van een driehoofdige topstructuur samen met de faculteitsdirecteuren van de academie en het conservatorium. Ten tijde van het schrijven van dit voorwoord is de werving van de nieuwe directeur KABK succesvol afgesloten. De selectie van een nieuwe voorzitter van het college van bestuur wordt naar verwachting nog voor het zomerreces afgerond.

Dankzij de grote inzet van iedereen zijn wij erin geslaagd om ons onderwijs in 2021 op niveau te houden. Graag bedanken wij bij dezen iedereen, die het afgelopen jaar hieraan met enthousiasme en betrokkenheid een steentje heeft bijgedragen. Een bijzondere vermelding verdienen de studenten, die hun studie ondanks de wereldwijde turbulentie met de nodige wilskracht hebben voortgezet.

20 juni 2022,
College van Bestuur

2. BESTUURS- EN TOEZICHTHOUDERSVERSLAG

Profiel van de Hogeschool

De Hogeschool der Kunsten Den Haag is in 1990 ontstaan door het samengaan van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en het Koninklijk Conservatorium. Zij vormt sindsdien een kleinschalige, monosectorale instelling voor hoger onderwijs op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, muziek en dans met een sterk internationale inslag. De geschiedenis van de Koninklijke Academie gaat terug tot 1682 - ze is de oudste kunstacademie van Nederland en één van de oudste van Europa – en die van het Conservatorium tot 1826. Direct bij de start van de Hogeschool werd een gezamenlijke Interfaculteit voor Beeld en Geluid opgericht (nu ArtScience). Daarmee werd het innovatieve karakter van de Hogeschool meteen onderstreept. De eigen School voor Jong Talent, in 1956 van start gegaan als 'Opleiding voor Danskunst', is sindsdien uitgegroeid tot een volwaardige interfaculteit met talentvolle leerlingen dans, muziek en beeldende kunst in de leeftijd van 10 tot 18 jaar.
Sinds 2001 werkt de Hogeschool nauw samen met de Universiteit Leiden. Dankzij de in gezamenlijkheid opgerichte Academy of Creative and Performing Arts (ACPA), onderdeel van de Faculteit der Geesteswetenschappen, worden promotietrajecten gerealiseerd in muziek, beeldende kunst en vormgeving.

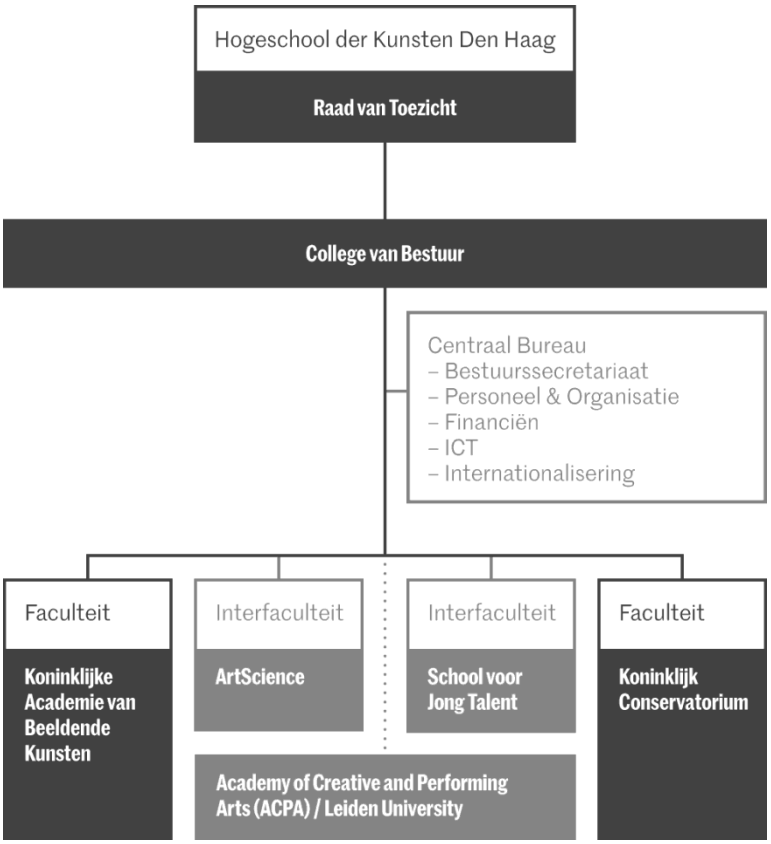

Algemene instellingsgegevens

Hogeschool der Kunsten Den Haag www.hogeschoolderkunsten.nl	
Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving Prinsessegracht 4 2514 AN Den Haag 070-3154777 (telefoon) post@kabk.nl (e-mail) www.kabk.nl	Koninklijk Conservatorium Faculteit Muziek en Dans Spuiplein 150 2511 DG Den Haag (telefoon) 070-3151515 (e-mail) info@koncon.nl www.koncon.nl

Raad van Toezicht

Harro Knijff, voorzitter *(tot 13-12-2021*)*
Pancras Hogendoorn
Anneke Hogenstijn
Charlotte Huygens *(tot 22-09-2021*)*
Ron Soonieus

College van Bestuur van de Hogeschool der Kunsten Den Haag

Marieke Schoenmakers, voorzitter *(tot 1-10-2021)*
Henk van der Meulen, vicevoorzitter *(tot 1-10-2021),* voorzitter *(per 1-10-2021)*

Centraal Bureau van de Hogeschool

Arthur Gieles	secretaris College van Bestuur
Margot Bebseler	Personeel & Organisatie *(tot 1-12-2021)*
Gerard Zanoni	Financiële Zaken / controller
Dik van Rhijn*	ICT
Aparajita Dutta	Internationalisering

Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten

Marieke Schoenmakers	directeur *(tot 23/3*)*
Henk van der Meulen	wnd-directeur *(per 1/7)*
Fenna Hup	adj-directeur Onderwijs
Lizzy Kok*	hoofd bedrijfsvoering *(per 1/9)*

afdelingshoofden (ultimo '21)

Regina Maria Möller*	Beeldende Kunst *(per 1/9)*
Lotte Sprengers/Dirk-Jan Visser	Fotografie
vacature*	Grafisch Ontwerpen *(per 1/12)*
Herman Verkerk	Interieurarchitectuur en meubelontwerpen
Mark van Vorstenbos	Textiel en Mode
Janine Huizenga	Interactive Media Design
Janice McNab	Master Artistic Research
Maaike Roozenburg	Master Industrial Design
Niels Schrader	Master Non-linear Narrative
Lotte Sprengers/D.Weber	Master Photography & Society
Erik van Blokland	Master Type and Media
Hans Venhuizen	Master Interior Architecture
Zanne Zwart	Vooropleidingen Beeldende Kunst en Vormgeving

Koninklijk Conservatorium

Henk van der Meulen	directeur
Martin Prchal	adjunct-directeur Onderwijs
Karin van der Lee	adjunct-directeur Onderwijs-ondersteuning en Bedrijfsvoering

afdelingshoofden (ultimo '21)

Martijn Padding	Compositie
Paul Jeukendrup	Art of Sound
Kees Tazelaar	Sonologie
Marlon Titre	Klassieke Muziek
Monica Damen	Zang
Teunis van der Zwart	Oude Muziek
Susanne Abbuehl	Jazz
Suzanne Konings	Muziektheorie
Margi Kirschenmann	Educatie

Jan Linkens	directeur dansvakopleiding
Catharina Boon	adjunct-directeur dansvakopl.

Interfaculteit ArtScience

Taco Stolk	afdelingshoofd

Interfaculteit School voor Jong Talent

Jan van Bilsen	directeur

coördinatie (ultimo '21):

Jan Linkens/Catharina Boon	dans
Zanne Zwart	beeldende kunst
Annick van Gennip	muziek (a.i.)

Academy of Creative and Performing Arts (ACPA) / Leiden University

Erik Viskil	Wetenschappelijk Directeur
Rosalien van der Poel	Instituutsmanager

** mutaties gedurende 2021:*
Voorzitter RvT is opgevolgd door Susana Menéndez (per 13-12-2021); lid RvTis in februari 2022 opgevolgd.
Directeur KABK: in de periode 12 april-30 juni fungeerde Paul van Maanen als faculteitsdirecteur KABK ad interim (niet zijnde topfunctionaris).
HdK hoofd ICT: Wim Harrewijn (tot 1-4-2021); KABK hoofd bedrijfsvoering: Gytha Coleman (tot 1-5-2021), per 1-9-2021 Lizzy Kok ad interim;
KABK hoofd Beeldende Kunst: Klaus Jung (tot 1-9-2021 vanwege pensionering); KABK hoofd Grafisch Ontwerpen: Roosje Klap (tot 1-12-2021)

Kernactiviteiten

Missie

De Hogeschool der Kunsten Den Haag manifesteert zich als onderwijsinstelling vanuit de volgende missie en visie:

Missie
Kunst is van onschatbare waarde, zowel intrinsiek als voor een leefbare wereld. De Hogeschool der Kunsten draagt daaraan bij door kunstenaars op te leiden die een inspirerende en leidende rol kunnen spelen in de creatie, ontwikkeling, uitvoering en innovatie van de kunsten in een internationale context.

Visie
De dynamiek in de samenleving en de kunsten vraagt om kunstenaars die hoge artistieke waarden weten te combineren met een open onderzoekende houding. Door middel van onderwijs en onderzoek bieden wij onze studenten een ambitieuze artistiek-onderwijskundige omgeving, waarin zij hun kwaliteiten tot het hoogste niveau en gericht op de internationale beroepspraktijk kunnen ontwikkelen.

De algemeen geformuleerde missie van de Hogeschool krijgt in beide faculteiten, de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en het Koninklijk Conservatorium (KC), een eigen gezicht. Deze missies sluiten nauw aan bij het profiel van de individuele faculteiten.

Horizontale dialoog

De term ‘horizontale dialoog’ staat voor het overleg dat de hogeschool voert met de vele belanghebbenden rondom het eigen onderwijs. Wij voeren die dialoog met de studenten en docenten onder meer via de formele medezeggenschap van MR en opleidingscommissies, klassenvertegenwoordigersoverleggen en systematisch studenten- en medewerkerstevredenheidsonderzoek. Met het aanleverend en afnemend beroepenveld spreken wij in werkveldcommissies per opleiding of cluster van opleidingen (zie ook de paragraaf kwaliteitszorg) en maken wij bilaterale afspraken. Daarnaast gaan wij relaties aan met maatschappelijke organisaties en partner-instellingen, ook internationaal. Op deze manier leggen wij publieke verantwoording af van het beleid en de resultaten. Het Instellingsplan 2019-2024 en het Plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024 zijn via de horizontale dialoog tot stand gekomen.
De Rijksoverheid bepaalt en bewaakt de contouren van het onderwijsstelsel en het toezicht hierop. Via een ‘verticale dialoog’ stelt OCW op hoofdlijnen regels op over de verantwoording van de besteding van de bekostigingsgelden, de inrichting van bestuur en toezicht en de medezeggenschap.

Samenwerkingspartners

Onze samenwerkingspartners dragen bij aan de realisatie van de maatschappelijke opdracht die wij ons ten doel hebben gesteld om kunst een prominente rol te geven in de wereld, door kunstenaars, ontwerpers, musici en dansers op te leiden, die een inspirerende en leidende rol kunnen spelen in de creatie, ontwikkeling, uitvoering en innovatie van de kunsten in een internationale context.

<u>Leiden University - Academy of Creative and Performing Arts</u>
Sinds 2001 werkt de Hogeschool nauw samen met de Universiteit Leiden. In de gezamenlijk opgerichte Academy of Creative and Performing Arts (ACPA), onderdeel van de Faculteit der Geesteswetenschappen, vindt academisch onderwijs en onderzoek in de kunsten plaats. ACPA is in Nederland voorloper van de situatie waar universiteit en hogeschool zo effectief kunst en wetenschap samenbrengen én uitwerken in onderwijs en onderzoek. De directie wordt gevormd door een wetenschappelijk directeur en een instituutsmanager. Tot nu toe hebben er in ACPA 74 promoties plaatsgevonden via doctoraatsopleidingen in muziek (‘docARTES’) en beeldende kunst en design (‘PhDArts’). Studenten van de KABK kunnen hun programma beeldende kunst vanaf het 2de jaar combineren met het bachelorprogramma Arts, Media and Society aan de Universiteit Leiden. In 2020 hebben twee KABK-studenten dit *double degree programma* succesvol afgerond. Voor de studenten van het KC is een Academische Minor ingericht, die een combinatie biedt van vakken aangeboden door het KC en ACPA.
Twee lectoren van de Hogeschool zijn ook aangesteld als hoogleraar in Leiden en twee lectoren zijn universitair hoofddocent, om de verbinding te leggen tussen de praktijk en de wetenschap. Via een Gemeenschappelijke Regeling 2017-2027 is de samenwerking geformaliseerd. Per 1 februari 2021 is Erik Viskil benoemd als nieuwe Wetenschappelijk Directeur van ACPA. In het najaar van 2021 is succesvol een sollicitatieprocedure doorlopen voor aanstelling van een nieuwe lector Theorie en Praktijkonderzoek in de Beeldende Kunsten. Per maart 2022 volgt Dr. Anke Haarmann huidige lector Janneke Wesseling op, die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

In 2021 zijn de gesprekken met delegaties van de Campus Den Haag, de Faculteit der Geesteswetenschappen, ACPA en de Hogeschool der Kunsten Den Haag voortgezet om nieuwe samenwerkingsvormen te zoeken. Dit doen wij vanuit de visie dat kunst en cultuur een meer prominente rol kan spelen bij de benadering van maatschappelijke thema’s, zowel op lokaal niveau van de stad als in verbinding met globale vraagstukken (glocal), als in het onderwijs als onderzoek dat wij aanbieden. Door de verschillende invalshoeken vanuit onze hoger onderwijs-instellingen te combineren, kunnen de maatschappelijke thema’s breder en op vernieuwende manieren worden geadresseerd.

Conservatorium van Amsterdam
Het Koninklijk Conservatorium heeft de samenwerking met het Conservatorium van Amsterdam (CvA) in het verslagjaar gecontinueerd op het terrein van de tweejarige masteropleiding opera in de Dutch National Opera Academy (DNOA) en de gezamenlijke Nationale Master Orkestdirectie (NMO). Laatstgenoemde opleiding wordt mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Kersjes Fonds.

Codarts Rotterdam
De samenwerking met Codarts concentreert zich op de uitwisseling van keuzevakken en minoren tussen de muziekafdelingen en op een samenwerking van de opleidingen Docent Muziek in beide instellingen op het gebied van intensieve verdiepingsweken en de uitwisseling van keuzevakken.

Gemeente Den Haag
Sinds enkele jaren hebben de Gemeente Den Haag en de Hogeschool via een meerjarige overeenkomst vastgelegd hoe de Hogeschool via gezichtsbepalende evenementen van de KABK en het KC kan bijdragen aan een optimale zichtbaarheid en positionering voor beide partijen. Het gaat hierbij met name om de versterking van het culturele klimaat van Den Haag, de ontwikkeling van jong talent, de internationale positionering van Den Haag als vestigingsplaats voor jonge creatieve professionals en het publieksbereik onder Haagse jeugd.
De door ons gewenste verdere samenwerking met de stad Den Haag - ook samen met de Campus Den Haag van de Universiteit Leiden - bestrijkt vaak meerdere beleidsterreinen waardoor een gecoördineerde omgang de weg moet openen naar verschillende afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie, w.o. de afdelingen Onderwijs, Cultuur, Sociale Zaken, Economie, en City Marketing. De samenwerking kan ook betrekking hebben op de internationale dimensie zoals deze vertegenwoordigd is met de internationale organisaties en ambassades die in Den Haag zijn gevestigd en op de nationale en politieke dimensie van Den Haag als zetel van de regering.

Er heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de wethouders huisvesting en onderwijs, samen met collegae van alle ho-instellingen in Den Haag over de noodzaak van uitbreiding van studentenhuisvesting. Ook heeft er een informeel voorzittersoverleg plaatsgehad van de vier in Den Haag gevestigde hogescholen over actuele zaken.

Daarnaast neemt de HdK deel aan het platform Student & Stad. Hierin werken alle in Den Haag gevestigde hoger onderwijsinstellingen en de Gemeente Den Haag samen aan het optimaliseren van het Haagse studentenklimaat. De samenwerking betreft onder andere de gezamenlijke inzet op voldoende studentenhuisvesting, gezondheid & welzijn van studenten en het stimuleren van studentensport, kennismakingsactiviteiten en sociale events van, voor en door studenten. In december 2021 heeft de KABK namens het platform in de academie een openbare tentoonstelling gefaciliteerd. Studenten KABK toonden fotografisch werk met als thema de problematiek rondom studentenhuisvesting.

Overige samenwerkingsrelaties
Naast de horizontale dialoog - het overleg dat de hogeschool voert met de vele belanghebbenden rondom het eigen onderwijs - zijn er vele andere vormen van samenwerking die mede beogen de *professional practice skills* van studenten te ontwikkelen.

Studenten van de KABK hebben in 2021 meerdere exposities van hun werk in Den Haag georganiseerd in samenwerking met lokale partijen zoals het Nest, the Grey Space, de Electriciteitsfabriek, West (de voormalige Amerikaanse Ambassade) en door middel van pop-up locaties in leegstaande bedrijfsruimtes in de Binckhorst en het Laakkwartier. Naast het ontwikkelen van de *professional practice skills* wordt hiermee de zichtbaarheid van de KABK in de stad vergroot. Daarnaast hebben studenten en docenten gezamenlijk geexposeerd in Het HEM te Zaandam en hebben alumni van de Master Interior Architecture deelgenomen aan de Dutch Design Week in Eindhoven. De KABK werkt jaarlijks samen met vele tientallen partners zowel in het bedrijfsleven als ook non-profit organisaties en overheidsinstellingen. In 2021 waren dat onder meer de *Keep an Eye Foundation*, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Emancipatieprijzen Jos Brink en Joke Smit), Provincie Zuid-Holland/Gemeente Den Haag (Living Lab Scheveningen, met als thema “Databewustzijn in de publieke ruimte”, Creative Court, Free Press Unlimited, met als thema het belang van vrije journalistiek en de Koninklijke Bibliotheek, met als thema open digitale bibliotheken. De relatie met het werkveld wordt tevens nauw onderhouden door het contact met de verschillende werkveldcommissies, het feit dat onze docenten allen in het veld werken en door de stages van bachelorstudenten waarin zij door docenten worden begeleid.

Het KC werkt samen met vele partners binnen en buiten de culturele sector, veelal door middel van gezamenlijk met het werkveld ontwikkeld onderwijsaanbod. Voorbeelden hiervan zijn de gezamenlijk activiteiten met het Residentie Orkest (zoals de Orkestmaster en de ‘One-minute Compositions’ met de afdeling compositie), de jaarlijkse ‘Side by Side’ projecten met het Orkest van de 18^{e} Eeuw, de lunchconcerten van het Holland Festival, het Nederlands Kamerkoor in het kader van de master ensemblezang en in het kader van de master specialisatie Ensemble Academie het samenwerkingsverband met het ASKO|Schönberg Ensemble, Slagwerk Den Haag, Ensemble Klang, New European Ensemble en Calefax. Verder is het KC initiator van het project ‘De Wijkmuzikant’ in de Haagse wijk Eskamp. Rond het opening van het nieuwe gebouw ‘Amare’ in de tweede helft van 2021 zijn diverse initiatieven opgezet met de andere bewoners van ‘Amare’ (het Residentie Orkest, het Nederlands Dans Theater en Stichting Amare). Een aantal daarvan is helaas door de corona -pandemie niet doorgegaan.
Andere structurele partners zijn het Nederlands Danstheater, met het jaarlijkse ‘Young Talent Project’ en het Zuiderstrandtheater/De Nieuwe Kerk dat, naast incidentele producties, de koffieconcerten met Radio West presenteert. Siemens is sponsor van het ’Atheneum Kamer Orkest’.

Internationale samenwerkingsrelaties
Zie hoofdstuk 5 onder internationalisering.

Medezeggenschap

De Hogeschool heeft twee deelmedezeggenschapsraden, één voor de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, de Academy Council (DMR-KABK), en één voor het Koninklijk Conservatorium, de Conservatoire Council (DMR-KC). De raden bestaan uit vertegenwoordigers van personeel en studenten. Uit beide deelraden wordt de University Council (Centrale Medezeggenschapsraad/CMR) gekozen, aangevuld met van de interfaculteiten ArtScience en School voor Jong Talent elk één vertegenwoordiger. Het Medezeggenschapsreglement fungeert als kader voor de communicatie tussen het College van Bestuur en de University Council resp. die tussen de faculteitsdirecties en de respectievelijke deelraden. De (deel)medezeggenschapsraden komen regelmatig bij elkaar om de lopende zaken te bespreken, zelfstandig en/of met de faculteitsdirecteur. De University Council kent een eigen commissie die zich bezighoudt met personele aangelegenheden en een commissie financiën.

Gedurende het verslagjaar bestond de University Council uit:
- Beleke den Hartog, voorzitter, niet-onderwijzend personeel KABK
- Steef Eman, vicevoorzitter, docent KABK
- Kolja Meeuwsen, secretaris, docent School voor Jong Talent
- Anka Koziel, docent KC
- Ilze van der Vlist - de Ridder, niet-onderwijzend personeel KC
- Nabila Ayu Aviani, student KABK,
- Marcos Kueh Shenh Pang, student KABK, tevens voorzitter DMR-KABK
- Julien Palluel, student KC
- Ron Veprik, student KC
- Max Baraitser Smith, student ArtScience
- Ruth Fraser, niet-onderwijzend personeel KC, voorzitter DMR-KC (toehoorder)

In 2021 bestond de Academy Council uit de personeelsleden Steef Eman, Rob van den Nieuwenhuizen, Beleke den Hartog en Simcha van Helden en de studenten Marcos Kueh (voorzitter), Vy Thuy Dang (vicevoorzitter), Robin Woelink (secretaris) en Nabila Ayu Aviani. De personeelsdelegatie van de Conservatoire Council was samengesteld uit Ruth Fraser (voorzitter), Ilze van der Vlist - de Ridder (vicevoorzitter), Renee Jonker en Anka Koziel; Mar Pino Charlez (secretaris), Alba Garcia Rivera, Julien Palluel en Ron Veprik waren de studentleden.

Voor studentleden geldt een zittingstermijn van 2 jaar, voor personeelsleden is deze 3 jaar. Traden per 1 januari 2021 vijf nieuwe studentleden tot de MR toe en werd van twee studenten de zittingstermijn met twee jaar verlengd, in november is er een nieuwe personeelsgeleding gekozen. Per 1 januari 2022 zijn vijf nieuwe leden benoemd en twee personeelsleden voor een tweede termijn.

In 2021 hebben er drie scholingsbijeenkomsten plaatsgehad. In februari met inleidingen door RvT-lid Charlotte Huygens over de rol van de Raad van Toezicht en door de bestuurssecretaris over de praktijk van mede-zeggenschap, in juni een training begrotingen-lezen en voor de nieuw samengestelde raad in december een training over de wettelijke taken en de rol van de medezeggenschapsraad. Bij die gelegenheid heeft de nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht zich voorgesteld.

De University Council heeft zich in het verslagjaar uitgesproken over de volgende advies- of instemmingsplichtige onderwerpen: de benoemingsprocedure interim-directeur KABK, het profiel directeur KABK, aanpassing van het profiel Raad van Toezicht (RvT), het profiel voorzitter RvT, de klachtenregeling anonieme meldingen, de aangepaste regeling woon-werkverkeer, het bestedingplan NPO-middelen, de Kaderbrief 2022, de Begroting 2022 inclusief de besteding van de kwaliteitsafspraken, de inrichting van een landelijke kuo-commissie wetenschappelijke integriteit, het protocol teruggave instellingscollegegeld en het bestuursmodel dat in de loop van 2022 wordt ingevoerd.

Delegaties van de University Council hebben deelgenomen aan de sollicitatieprocedures van de interim-directeur KABK en het RvT-lid met portefeuille medezeggenschap.

De University Council kwam maandelijks in eigen kring bijeen. Indien daartoe aanleiding was een keer extra. Daarnaast vijfmaal met het CvB, twee in het bijzijn van een vertegenwoordiger namens de Raad van Toezicht. In mei en juli is er ook overleg geweest met de Raad van Toezicht, buiten aanwezigheid van het CvB. Tweemaal was een delegatie van de University Council als toehoorder aanwezig bij het Lokaal Overleg tussen de vertegenwoordigers van de onderwijsvakorganisaties en het College van Bestuur.

In hoofdstuk 9 rapporteren de Academy en Conservatoire Councils en de University Council zelfstandig over de besteding van de studievoorschotmiddelen in het kader van de verantwoording van het Plan Kwaliteitsafspraken HdK 2019-2024.

Sectoragenda KUO

In de periode 2021-2024 bouwt het KUO voort op de resultaten van de twee voorgaande sectorplannen en stelt zich daarbij doelen aan de hand van onderstaande kernpunten en speerpunten:

<table>
<tr><td rowspan="2">2021-2024

Kernpunten</td><td colspan="5">Meta-doel: Veerkrachtige sector</td></tr>
<tr><td>1.Studentenwelzijn</td><td>2.Diversiteit en inclusie</td><td>3.Relatie omgeving</td><td>4.Blended learning</td><td>5.HRM</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Speer-punten</td><td colspan="3">Hoofddoel 1: Leven lang ontwikkelen</td><td colspan="2">Hoofddoel 2: Onderzoek</td></tr>
<tr><td colspan="3">1. Open leeromgevingen en microcredentials</td><td colspan="2">1. Onderzoekscultuur in het onderwijs</td></tr>
<tr><td colspan="3">2. Talentontwikkeling en vooropleidingen</td><td colspan="2">2. Derde cyclus</td></tr>
<tr><td colspan="3">3. Kunstvakdocentopleidingen</td><td colspan="2" rowspan="2">3. Lectoraten</td></tr>
<tr><td colspan="3">4. Werkveld</td></tr>
</table>

Kwaliteitsafspraken 2019-2024

Zoals wij in voorgaande jaarverslagen uitvoerig beschreven, is ons Plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024 opgesteld parallel aan het Instellingsplan 2019-2024 en de tweejarige faculteitsplannen. Beide faculteiten hebben per thema een aantal kwaliteitsafspraken uitgewerkt met het doel een extra verdiepingsslag te maken op ons onderwijs. Per afspraak is aangegeven wat het beoogde doel is, welke relatie er is met het instellingsplan of het daarvan afgeleide faculteitsplan, hoe de afspraak meetbaar is en hoe voortgang en realisatie voorzien zijn. In de meerjarenbegroting en de reguliere jaarbegrotingen wordt duidelijk waaraan wij de studievoorschotmiddelen wensen te besteden. Het plan met kwaliteitsafspraken over de gehele beleidsperiode 2019-2024 is als addendum opgenomen in ons instellingsplan 2019-2024.

Om de uitvoering van het plan kwaliteitsafspraken op een efficiënte manier te kunnen volgen, hebben wij ervoor gekozen om elk trimester te rapporteren over de besteding van de middelen en de bereikte resultaten. Dit doen wij door de opvolging van de kwaliteitsafspraken te integreren in de bestaande planning- en controlcyclus. Hierdoor komen geregeld financiële documenten beschikbaar met gedetailleerde cijfers per voornemen. Het monitoring-proces wordt ondersteund door het initiatief van de deelmedezeggenschapsraden om met twee facultaire Commissies Kwaliteitsafspraken de opvolging en evaluatie van de beleidsvoornemens in te richten.

Bij het formuleren van onze ambities is gebruik gemaakt van de zes thema's uit de Strategische Agenda Hoger Onderwijs van OCW. Samengevat is de besteding van de beschikbare middelen in 2021 gerealiseerd conform de voornemens en met inbegrip van een tussentijdse bijstelling gedurende het verslagjaar. De ontvangen studievoorschotmiddelen met de omvang van € 2.285.000 zijn volledig aan de realisatie van de kwaliteits-afspraken besteed. In 2020 ging het om de toegekende € 1.307.000. In hoofdstuk 9 is de rapportage opgenomen, waarin de medezeggen-schapsraad zelfstandig verantwoording aflegt over de besteding van de financiële middelen en op hoofdlijnen aangeeft hoe zij hieraan invulling heeft gegeven.

Nationaal Programma Onderwijs 2021 en 2022

OCW heeft met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) extra gelden vrijgemaakt om het onderwijs te ondersteunen om de gevolgen van de coronapandemie tot een minimum te beperken. Het NPO wordt ook wel een steunprogramma voor herstel en perspectief genoemd, bedoeld om onder meer opgelopen studievertragingen of studie-achterstanden zoveel mogelijk in te lopen of te beperken en om studenten te helpen wiens mentale welbevinden en de sociale ontwikkeling onder de coronacrisis te lijden hebben (gehad). Ook is er een steunprogramma voor onderzoekers ontwikkeld. Omdat deze middelen een incidentele ophoging van de lumpsum zijn, rechtvaardigt dit naar de mening van OCW afspraken over de besteding, verantwoording en monitoring. Nu de middelen zijn bedoeld voor onze studenten, vergelijkbaar met de studievoorschotmiddelen 2019-2024, hebben wij ervoor gekozen om een systematiek te kiezen die zoveel mogelijk aansluit op die van de kwaliteitsafspraken.

Steunprogramma voor herstel en perspectief vanwege studievertraging bij studenten
Met OCW is overeengekomen dat de hogescholen de toegekende gelden in principe in 2021-2022 en 2022-2023 besteden en voor de besteding een plan opstellen op (een keuze uit) de 4 deelthema's: (a) doorstroom, (b) welzijn studenten en sociale binding met de opleiding, (c) ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages en (d) studievertraging en uitval in lerarenopleidingen als gevolg van stagetekorten beperken. Om voor de gelden in aanmerking te komen hebben wij begin juli een bestedingsplan NPO ingediend, voorzien van instemming van de Centrale Medezeggenschapsraad.

OCW heeft vier momenten bepaald om de voortgang door Berenschot te laten monitoren. Dit naast de formele verantwoording over deze middelen in de jaarverslagen van 2021, 2022 en 2023. Van het toegekende bedrag van € 824.984 over 2021 wordt het nog niet-bestede bedrag van € 115.143 doorgeschoven naar 2022.

Verdeling van de middelen NPO, basis Rijksbijdrage	Budget 2021	Budget 2022
Halvering Collegegeld HBO	501.486	1.063.555
Lerarenopleidingen HBO	23.952	23.952
Stage-Offensief	33.657	20.194
Begeleiding studenten HBO	148.090	111.067
Extra hulp in de klas	0	60.582
Inhaal en Ondersteuning HBO	117.799	235.598
	824.984	1.514.948
Bedrag ten laste van de beschikbare middelen	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Halvering Collegegeld HBO	501.486	1.063.555
Lerarenopleidingen HBO	4.841	
Stage-Offensief	0	
Begeleiding studenten HBO	148.090	
Extra hulp in de klas	0	
Inhaal en Ondersteuning HBO	55.424	
	709.841	1.063.555
Saldo Rijksbijdrage per jaareinde	115.143	451.393

Steunprogramma voor herstel en perspectief van onderzoekers
Daarnaast heeft OCW met de universiteiten, de hogescholen, NWO en KNAW een tweede bestuursakkoord gesloten met een steunprogramma voor herstel en perspectief van onderzoekers. Dit akkoord heeft als doel dat onderzoekers met een tijdelijk contract, waarvan het onderzoek vertraging heeft opgelopen veroorzaakt door de coronacrisis in 2020, die tot extra kosten leidt in 2021 en 2022, in staat worden gesteld om hun onderzoek af te ronden in het belang van hun wetenschappelijke carrière, de continuïteit van het onderzoek en de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland. Hiervoor hebben wij de dossiers in aanmerking laten komen van docenten die tijdens hun promotietrajecten door opgelopen vertraging als gevolg van de corona-maatregelen een jaar verlenging hebben gekregen van hun oorspronkelijk 3-jarige promotiebeurs HdK.

Het aangevraagde bedrag van € 46.958,80 voor 2021 is door het bestuur van Regieorgaan SIA volledig gecompenseerd op basis van de landelijke verdeelsleutel zoals vastgesteld in het bestuursakkoord.

Zwaartepuntvorming en profilering

In het Sectorakkoord Hoger Beroepsonderwijs 2018 is met OCW overeengekomen dat hogescholen in hun jaarverslagen aangeven met welke activiteiten zij zich wensen te profileren. Het gaat dan specifiek over de verantwoording van de wijze waarop zij hebben gewerkt aan ‘profilering en zwaartepuntvorming’ binnen het budget ter grootte van 2% van het macrobudget.

In het verlengde van deze afspraak is in verenigingsverband afgesproken dat de hogescholen aan elkaar kenbaar maken welke beleidsaccenten zij leggen. Wij hebben besloten om het budget voor zwaartepuntvorming en profilering in te zetten voor de samenwerking met de Universiteit Leiden. Voor meer informatie over de samenwerking in onderwijs en onderzoek, onder meer via promotietrajecten, wederzijds aanbod van keuzevakken en minoren en het *double degree* programma voor studenten beeldende kunst, verwijzen wij naar de paragraaf ‘samenwerkingspartners’ in dit hoofdstuk en naar hoofdstuk 4 ‘Onderzoek’. Met de samenwerking met de Universiteit Leiden willen wij effectief kunst en wetenschap samenbrengen in onderwijs en onderzoek. De samenwerking sluit aan bij ons gewenst profiel als kunsthogeschool om kritische en onafhankelijke kunstenaars op te leiden die bijdragen aan het discours in de kunst en de samenleving.

Financieel verslag

Financiële positie op 31 december 2021

In 2021 heeft de Hogeschool een negatief resultaat bereikt van € 1.926.009 ten opzichte van een begroot resultaat van negatief € 1.952.419.
Het resultaat wordt positief beïnvloed door de bijna € 2,6 mln. hogere opbrengsten in 2021. Daartegenover staat bijna € 2,6 mln. aan hogere lasten waardoor, per saldo, het jaarresultaat nagenoeg gelijk is aan het jaarresultaat begroot. De € 2,6 mln. extra opbrengsten zijn onder te verdelen naar:

- Rijksbijdrage, ongeveer + € 2,7 mln., extra baten (waarvan € 0,7 miljoen NPO-middelen en € 0,1 miljoen Coronagelden)
- Collegegelden, ongeveer -/- 0,6 miljoen lager als gevolg van de verlaging collegegeld conform afspraken mbt NPO-middelen
- Overige baten en baten derden per saldo ongeveer + € 0,5 miljoen extra. De extra baten komen o.a. door hogere bijdragen en subsidies van het NWO.

Naast de extra middelen NPO is de hogere Rijksbijdrage bedoeld ter dekking van de gestegen personeelslasten vanwege de cao- en pensioenontwikkelingen.

Bij de lasten vallen de volgende zaken op.
De totale personeelslasten zijn ruim € 3,3 mln. hoger dan begroot. De gevolgen van de stijging cao- en pensioenlasten, de hogere realisatie in Fte van de medewerkers in loondienst en de extra inzet personeel benodigd om de verhuizing naar Amare mogelijk te maken leidt tot ruim € 2,2 miljoen meer kosten. Daarnaast is een afwijking van ruim € 1 miljoen bij de inhuur personeel te constateren. Dit is onder andere het gevolg van veel personeelswisselingen, de sociale onrust, de verhuizing van het KC naar Amare waar veel en extra inzet voor nodig was, maar ook de implementatie van nieuwe applicaties waarmee extra uitgaven van externe inhuur gemoeid waren.
De afschrijvingslasten liggen ruim € 0,2 miljoen lager dan begroot. In de begroting 2021 werd rekening gehouden met het feit dat het conservatorium bij de start van het nieuwe studiejaar verhuisd zou zijn en dat als gevolg daarvan alle investeringen ook rond dat moment afgerond zouden worden. De oplevering van het nieuwe gebouw kende echter een kleine vertraging waardoor een deel van de investeringen en dus ook de afschrijvingslasten doorgeschoven zijn naar 2022. Het conservatorium is overigens in januari 2022 definitief verhuisd. De realisatie van de huisvestingslasten is gelijk aan begroot. Dit ondanks de extra huur en schoonmaakkosten als gevolg van COVID-19 die gelukkig werd gecompenseerd door een latere inhuizing naar Amare.
De overige lasten zijn, per saldo, bijna € 0,5 mln lager dan begroot. Dit is allemaal nagenoeg toe te schrijven aan de gevolgen van Covid, zoals het minder reizen, annulering van excursies, minder materiaalkosten in het onderwijs, minder onderwijsprojecten fysiek enz.

De solvabiliteit I, exclusief de voorzieningen, is met 57,9% licht lager dan de 59,3% van 2020. Het eigen vermogen per 31 december 2021 is ongeveer € 12,6 mln. en bestaat uit een algemene reserve van zo'n € 3,7 mln. en € 8,5 mln. aan bestemmingsreserves. Daarnaast is er een beperkte private bestemmingsreserve van ongeveer € 0,1 mln. en een bestemmingsfonds van € 0,3 mln. De algemene reserve is gevormd om mogelijke tegenvallers in de toekomst te kunnen opvangen. Deze mogelijke tegenvallers zijn door ons gedefinieerd vanuit een risicoanalyse. Het huidige bedrag van de algemene reserve van € 3,7 mln. is naar onze mening en berekening niet geheel toereikend. In 2021 is ruim € 0,7 miljoen aan de algemene reserve onttrokken. Begroot was een onttrekking van bijna € 0,1 miljoen.

Daarnaast is een aantal bestemmingsreserves opgebouwd om de financiële gevolgen van het afstoten van het gebouw van het Koninklijk Conservatorium en het betrekken van een nieuw gebouw in 2021 te kunnen opvangen. Hierbij valt te denken aan de inrichtingskosten van de nieuwbouw en de investeringen in leermiddelen, zoals piano's en vleugels, en de inrichting van studio's. Ook voor de verhuizing zelf is sinds 2018 een bedrag aan de bestemmingsreserve huisvesting toegevoegd. De bestemmingsreserves van de KABK zijn noodzakelijk om investeringen in het gebouw, de renovatie van het gebouw en investeringen in de werkplaatsen mogelijk te maken. De liquide middelen zijn gedaald naar € 4,3 mln. in 2021. In vergelijking met 2020 een daling van ruim € 5,6 mln. Deze daling is nagenoeg volledig toe te schrijven aan het negatief jaarresultaat, de investeringen in inventaris, leermiddelen en installaties, de mutaties van de voorzieningen en mutaties in het werkkapitaal. We hebben deze liquiditeit volledig nodig om de investeringen zoals deze de komende jaren tot en met 2026 gepland zijn te kunnen realiseren. Zie hiervoor ook de liquiditeitsprognose zoals opgenomen in onze continuïteitsparagraaf. De liquiditeitsratio (current ratio) is in 2021 gedaald van 1,4 naar 0,7.

Vergelijking resultaat 31-12-2021 ten opzichte van de begroting 2021 en realisatie 2020

In 2021 is het resultaat, vóór bestemming, bereikt van -/- € 1.926.009. In de begroting 2021 werd een negatief resultaat verwacht van -/- € 1.952.419. Het verschil is als volgt te verklaren.

Begroot resultaat 2021	€	1,952 mln.	-/-
Verschil opbrengst baten	€	2,630 mln.	+
Te verwachten resultaat	€	678 mln.	+

Meer personeelslasten	€	3,340 mln.	-/-		
Minder afschrijvingen	€	0,252 mln.	+		
Minder huisvestingslasten	€	0,061 mln.	+		
Minder overige instellingslasten	€	0,423 mln.	+		
Saldo lasten			€	2,604 mln.	-
Verschil saldo financiële baten en lasten			€	0 mln.	+
Gerealiseerd resultaat			€	1,926 mln.	-/-

Toelichting meest significante afwijkingen.

Baten (€ 2,630 mln. hoger):
Het verschil in baten is als volgt te verklaren.

- De Rijksbijdrage is ruim € 2,7 mln. hoger, dit ter compensatie van de stijging cao-lonen en de pensioen-premies in de loonkosten, de NPO-middelen en de coronasubsidies.
- De baten in opdracht van derden zijn licht lager uitgekomen.
- De collegegelden zijn bijna € 0,6 miljoen lager als gevolg van de korting collegegelden vanwege de NPO-middelen
- De overige baten zijn ruim € 0,5 mln. hoger dan begroot. Meest significant zijn de extra baten subsidies NWO, overige bijdragen vanuit de samenwerkingspartners Jong Talent deels ook door toevoeging van NPO-middelen aan het PO en VO-onderwijs.

Lasten (€ 2,604 mln. hoger):
Het bedrag Personele lasten is ruim € 3,3 mln. hoger dan in de begroting 202 was voorzien.
De belangrijkste afwijkingen zijn:

- Ruim € 2,3 mln. meer loonkosten als gevolg van de cao-ontwikkeling, gestegen pensioenlasten en meer formatie dan begroot..
- Een extra dotatie aan de personele voorzieningen van ruim € 190K ten opzichte van een begroot bedrag van € 200K en zo'n € 180K lagere overige personele lasten
- Extra kosten personeel niet in loondienst van bijna € 1,1 mln. als gevolg van meer kosten door de inzet van uitzendkrachten en een grotere omvang van gastdocenten en freelancers in het onderwijs en interimkosten als gevolg van personele wisselingen.

De afschrijvingen zijn in 2021 licht lager dan begroot. In het budget 2021 was ten aanzien van de afschrijvings-lasten rekening gehouden met de investering ten behoeve van Amare. Door vertraging in de oplevering hiervan waardoor het conservatorium pas in 2022 het nieuwe gebouw heeft betrokken, is deze last lager uitgekomen.

De huisvestingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Dit ondanks de uitgaven van enkele tonnen huur van andere panden om in 2021 het onderwijs met inachtneming van de 1,5 meter doorgang te laten vinden. De huurkosten van Amare zijn als gevolg van de vertraagde oplevering later van toepassing geworden waardoor e.e.a. qua kosten gecompenseerd is.

De realisatie van de overige instellingslasten is ongeveer € 0,5 mln lager dan begroot. Dit is allemaal nagenoeg toe te schrijven aan de gevolgen van COVID-19, zoals het minder reizen, annulering van excursies, minder materiaal-kosten in het onderwijs, minder onderwijsprojecten fysiek enz.

De vergelijking tussen het jaarresultaat 2021 en dat van 2020 laat zich als volgt verklaren.
Er is een verschil in opbrengsten van ongeveer € 3,4 mln. De Rijksbijdrage is ongeveer € 4,3 mln. hoger terwijl nagenoeg alle overige baten in 2021 lager zijn ten opzichte van 2020.
Aan de lastenzijde valt op dat de personele lasten met € 2 mln. zijn gestegen. Naast de gevolgen van de cao- en pensioenontwikkelingen is er tevens een groter aantal medewerkers in loondienst. Ook het bedrag personeel niet in loondienst is hoger. De dotatie voor de personele voorzieningen is in 2021 significant lager ten opzichte van 2020. De huisvestingslasten zijn in vergelijking met 2020 € 1,4 mln hoger qua realisatie, extra huur Corona en het nieuwe gebouw.
De overige lasten zijn ruim € 1,1 mln. hoger ten opzichte van 2020, te verklaren door de extra advieskosten, een hogere investering dan in 2020 om het onderwijs doorgang te laten vinden en dergelijke.

Investeringsbeleid
In 2021 is € 3,7 mln. geïnvesteerd (zie totaaloverzicht materiële vaste activa, later in de jaarrekening).
Het investeringsbeleid richt zich op het optimaliseren van de onderwijsruimten (uitbreiding van het aantal m² alsmede de kwaliteit en inrichting van de onderwijsruimten) en leermiddelen. Daarnaast zijn er investerings-plannen ontwikkeld ten behoeve van de inrichting (grotendeels gericht op leermiddelen zoals muziekinstrumenten en studio's) van het nieuwe pand van het KC. Dit zal er in 2022 toe leiden dat naast een nieuw goed functionerend gebouw ook de voor de studenten zo belangrijke overige faciliteiten geregeld zijn.

Treasury
Het treasurystatuut is in 2021 ongewijzigd gebleven. In het statuut is onder andere opgenomen dat er niet in effecten belegd wordt en liquide middelen uitsluitend in deposito gegeven worden aan het Ministerie van Financiën of aan banken die voldoen aan de ratingsvereisten.
In de regel worden deposito's voor een periode tussen de 3 en 6 maanden afgesloten. De functie van treasurer wordt uitgevoerd door de controller die voor iedere transactie vooraf toestemming krijgt van het College van Bestuur. Ten aanzien van de executie ligt de tekenbevoegdheid bij het College van Bestuur.
De Hogeschool heeft één schuld bij het Ministerie van Financiën. De omvang van de schuld is op 31 december 2021 bijna € 0,4 mln. Deze is volledig opgenomen bij de kortlopende schulden < 1 jaar. De resterende looptijd van de schuld is 1 jaar.

Beleggingsbeleid, regeling nr. WJZ/800938 (6670) van 6 juni 2016
De Hogeschool belegt niet. De HdK maakt geen gebruik van derivaten en heeft deze ook niet in zijn bezit. Artikel 4 van het treasurystatuut bepaalt dat beleggingen in financiële instrumenten zijn uitgesloten.

Risicobeheersing en werking controlesysteem 2021
De primaire verantwoordelijkheid voor het inrichten van het risicomanagement ligt bij het College van Bestuur. De verantwoordelijkheid voor het toezicht hierop berust bij de Raad van Toezicht. De voorbereiding en uitvoering van het risicobeheer ligt bij het Centraal Bureau van de HdK.

Risicoanalyse vanuit "going concern"
Om de continuïteit van onze Hogeschool te ondersteunen zijn risicogebieden benoemd als de aantrekkelijkheid van de Hogeschool voor topdocenten en topstudenten, het voorkomen van reputatieschade en het verbeteren van de profilering ten opzichte van andere kunstvakopleidingen.
Wij onderkennen de volgende beperkende factoren/risico's die in de jaren 2022 en verder van invloed kunnen zijn op de continuïteit en of het jaarresultaat:

- Sociale Veiligheid.
- Corona pandemie
- Reputatieschade
- Cybersecurity w.o. navolging van de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- Arbo-omstandigheden voor personeel en studenten
- Brandpreventie
- Voorziening minder validen
- Plannen voor een nieuw bekostigingsstelsel, w.o. de herinvoering van de basisbeurs en de mogelijke implementatie van de wet Taal en Toegankelijkheid.
- Gevolgen evaluatie sectoragenda (besluit van de Minister om de bekostiging KUO tot en met 2025 te continueren)
- Samenwerking met risicolanden
- Algemene borging van de continuiteit

Bovenstaande risico's worden met regelmaat gemonitord.

Ondersteuning en advisering door de RvT ten aanzien van beleidsstukken en financiën
De Raad van Toezicht vergadert volgens een vast rooster vijf keer per jaar. In 2021 hebben acht dossiers specifiek aandacht gekregen in het kader van risicobeheersing.

- de bestuurlijke en sociale onrust na publicatie van het cultuurrapport KABK
- de maatregelen vanwege de corona-pandemie;
- de nieuwbouw van het KC in het gebouw Amare aan het Spui;
- groot onderhoud en vervangingsinvesteringen van de KABK;
- de monitoring van het Plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024;
- de monitoring van het Bestedingsplan NPO-middelen 2021 en 2022;
- de implementatie van de conclusies uit het cultuurrapport;
- de aansturing van de KABK.

Vermogenspositie Hogeschool der Kunsten Den Haag
De vermogenspositie is met een bedrag van € 12,6 mln. toereikend om naast een dekking voor de geplande investeringen tot en met 2026 tevens een gezonde weerstandspositie te bieden. De algemene reserve is per 31 december 2021 ruim € 3,7 mln., een bedrag dat naar onze mening nagenoeg toereikend is om van een gezond weerstandsvermogen te spreken. Eerder in deze paragraaf is een aantal reële risico's benoemd. Mochten één of meerdere risico's bewaarheid worden, dan zal een significant deel van de algemene reserve ingezet moeten worden om de consequenties hiervan op te vangen. Veelal zal dit geen eenmalig karakter hebben waardoor mogelijk meer dan de huidige waarde van de algemene reserve ingezet moet worden.

Naast de algemene reserve kent de Hogeschool een aantal bestemmingsreserves. Doel van deze bestemmingsreserves is om toekomstige investeringen te kunnen opvangen en de visie en het beleid van de Hogeschool te ondersteunen en in stand te houden. Vanaf 2021 wordt jaarlijks een substantieel deel van de eigen vermogen/ bestemmingsreserve gebruikt om de verhuizing van het Conservatorium, de inrichting en het betrekken van het

nieuwe gebouw en het afstoten van het oude gebouw, mogelijk te maken. Als gevolg van het betrekken van de nieuwbouw zal er in de periode tot en met 2022 tevens een significant bedrag geïnvesteerd worden in inventaris en muziekinstrumenten zoals vleugels en piano's. De extra afschrijvingslasten die deze eenmalige diepte-investeringen teweeg brengen, zullen wij vanaf die jaren ten laste brengen van de eveneens daartoe opgebouwde bestemmingsreserves inventaris en leermiddelen.

De liquiditeitspositie zal de komende jaren als gevolg van de investeringen maar ook door het negatief jaarresultaat in de jaren 2021 tot en met 2023 verder dalen. Wij verwachten echter dat vanaf 2024 er een opwaartse lijn onstaat omdat vanaf 2024 de zogenaamde diepte-investeringen van 2021 en 2022 zullen zijn afgerond. Daarnaast zal de HdK een lichte ombuigingsoperatie doen, die er voor moet zorgen dat de continuïteit van onze hogeschool geborgd blijft. Onze liquiditeitsratio voldoet vanaf 2023 niet meer aan de uitgangspunten zoals geformuleerd door de onderwijs-inspectie. In de 2e helft van 2022 zal op basis van de nieuwe meerjarenprognose bezien worden of het aantrekken van vreemd vermogen noodzakelijk is. Omdat wij meedoen aan het zogenaamde schatkistbankieren is er zowel een overweging om daar vreemd vermogen aan te trekken of te kiezen voor een kortlopende schuldpositie bij het Ministerie. Een en ander is mede afhankelijk van de uitkomsten van de nieuwe meerjaren onderhoudsplan van het gebouw van de KABK maar ook van de noodzakelijke investeringen ten aanzien van duurzaamheid en toegankelijkheid van ditzelfde gebouw.

De solvabiliteit II is eind 2021 64,8% en zal eind 2026 naar verwachting op 52,5% uitkomen. Mede gelet op onze geringe en licht afnemende balanstotalen is het begrip solvabiliteit voor onze Hogeschool een beperkt relevant gegeven. Het bepalen van bandbreedtes solvabiliteit heeft voor ons dan ook geen toegevoegde waarde. Zoals hierboven beschreven is ons eigen vermogen juist bedoeld om naast het opvangen van mogelijke risico's invulling te blijven geven aan onze ambities en verplichtingen. Het huidige bedrag eigen vermogen is bijna toereikend en zal de komende jaren, zoals eerder beschreven, voor dit doel worden ingezet. Door de inzet van de algemene reserves in de jaren 2022 en 2023 zal deze dalen tot zo'n € 1 mln. Wij hanteren zelf als interne ondergrens een bedrag van ± € 4 mln. Reden voor ons om vanaf 2023 een ombuigingsoperatie door te voeren.

In 2021 is er door de Inspectie van het Onderwijs een nieuwe rekenmethode geintroduceerd die een meer gewogen methode is om te bepalen of de vermogenspositie van een Hogeschool "te hoog" is. Op basis van deze rekenmethode ligt de grenswaarde op circa € 22,4 mln. Een bedrag dat wij met onze huidige positie van € 12,6 mln. niet bereiken. In deze methode wordt de aanschafwaarde van de gebouwen met een bepaalde formule meegenomen. In 2022 zullen wij het gebouw van het KC niet meer in ons bezit hebben Als gevolg daarvan zal "onze" huidige grenswaarde van circa € 22,4 mln. afnemen naar zo'n € 19 mln. Ook dit is nog ruim hoger dan onze huidige vermogenspositie van € 12,6 mln en de te verwachten vermogenspositie van bijna € 9,6 mln. per jaareinde 2022.

Financiële instrumenten en risicobeheersing
De Hogeschool der Kunsten is werkzaam in Nederland en kent geen valutarisico's. Verder lopen wij geen risico's ten aanzien van financiële vaste activa en effecten door het ontbreken daarvan. Het renterisico over onze langlopende schulden is als nihil gekwalificeerd. Daarnaast zijn er geen rentedragende vorderingen of schulden.
Onze kredietfaciliteit is beperkt tot die van het Ministerie van Financiën. Ten aanzien van de langlopende leningen die bij het Ministerie zijn afgesloten is een hypothecaire zekerheid gegeven.

Beleid bij ontslag
Het beleid van de Hogeschool is gericht op een kwalitatief hoogwaardig personeelsbestand. Alle hogescholen zijn eigenrisicodrager voor de werkloosheidsuitkeringen. Als gevolg hiervan betaalt de Hogeschool de werkloosheids- en de eventueel van toepassing zijnde bovenwettelijke wachtgelduitkering.

Begroting 2022 in relatie tot realisatie en begroting 2021
De begroting 2022, zoals in december 2021 vastgesteld, is als volgt samengesteld:

Bedragen * € 1000	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021
Baten			
Rijksbijdragen	€ 36.890	€ 36.505	€ 33.790
College, cursus en examengelden	€ 3.585	€ 3.930	€ 4.515
Baten in opdracht van derden	€ 495	€ 687	€ 532
Overige baten	€ 3.492	€ 3.524	€ 3.180
Totaal baten	€ 44.462	€ 44.646	€ 42.017

Bedragen * € 1000	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021
Lasten			
Personele lasten	€ 35.067	€ 36.131	€ 32.791
Afschrijvingen	€ 1.466	€ 917	€ 1.169
Huisvestingslasten	€ 4.222	€ 3.825	€ 3.886
Overige instellingslasten	€ 6.178	€ 5.689	€ 6.113
Totaal lasten	€ 46.933	€ 46.562	€ 43.959

Saldo baten en lasten	*€*	*-2.471*	*€*	*-1.916*	*€*	*-1.942*
Financiële baten	€	0	€	0	€	0
Financiële lasten	€	-5	€	- 10	€	- 10
Saldo financiële baten en lasten	*€*	*-5*	*€*	*-10*	*€*	*- 10*
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	€	- 2.476	€	-1.926	€	-1.952

Ten opzichte van de begroting 2021 verwachten wij in 2022 bijna € 2,3 mln. hogere opbrengsten. Dit valt voor een belangrijk deel toe te schrijven aan hogere inkomsten Rijksbijdrage als gevolg van de studievoorschot-middelen en NPO-middelen. In de NPO-middelen zit eveneens een tegemoetkoming voor de lagere opbrengst collegegelden waardoor deze in de begroting 2022 lager zijn dan die van 2021. De baten derden en overige baten liggen hoger dan in 2021.
In vergelijking met de realisatie 2021 zijn de te verwachten inkomsten 2022 licht lager.
De personele lasten blijven in 2022 onder die van de realisatie 2021 maar beduidend hoger, zo'n € 2,3 mln., ten opzichte van de begroting 2021. De verwachting is dat in 2022 minder externe inhuur noodzakelijk is waardoor deze post in 2022 veel lager zal uitvallen dan in 2021.
De huisvestingslasten wijken in 2022 af ten opzichte van het begroot en gerealiseerd bedrag in 2021. Dit is geheel toe te schrijven aan de huurlasten die wij in de loop van 2021 zijn gaan betalen voor Amare maar die in 2022 voor een volledig kalenderjaar gelden.
De afschrijvingslasten wijken eveneens af. Dit wordt veroorzaakt door de geplande investeringen die zullen leiden tot hogere afschrijvingslasten. De overige instellingslasten zijn in 2022 nagenoeg gelijk aan de begroting 2021.

Continuïteitsparagraaf

Kengetallen gebruikt bij de meerjarenprognose

	Realisatie	Vastgesteld budget	Herzien budget	Budget na ombuiging	Budget na ombuiging	Budget na ombuiging	Budget na ombuiging
Kengetallen MJP	**2021**	**2022**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Personele bezetting:							
· Directie en Algemeen ondersteunend personeel	97,94	94,68	94,68	94	91	92	92
· Onderwijsondersteunend personeel	70,94	77,14	77,14	74	72	72	72
· Onderwijzend personeel	178,46	178,94	178,94	176	173	173	173
Totaal Personeel in loondienst	*347,34*	*350,76*	*350,76*	*344*	*336*	*337*	*337*
Studenten hbo	1.704	1.700	1.700	1.705	1705	1705	1705
Leerlingen SvJT	238	240	240	250	250	250	250
Peildatum studenten en leerlingen	**31-12-2021**	**31-12-2022**	**31-12-2022**	**31-12-2023**	**31-12-2024**	**31-12-2025**	**31-12-2026**
	realisatie	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose

Toelichting bij de kengetallen.
De gehanteerde aantallen fte zijn voor het jaar 2021 gebaseerd op het gemiddelde van de realisatiecijfers van dat jaar. De aantallen studenten 2021 tot en met 2026 zijn gebaseerd op de studentenaantallen per 31 december van het betreffend jaar.
De gehanteerde aantallen fte stijgen in 2022 met 3 fte, dit in verband met de extra inzet gefinancierd uit de middelen kwaliteitsafspraken. Vanaf 2023 zal het aantal Fte dalen vanwege de afgesproken maatregelen in het kader van de ombuigingsoperatie.

Gevolgen COVID-19
In de hieronder gepresenteerde meerjarenprognose is *geen* rekening gehouden met de mogelijk financiële gevolgen van het COVID-19 virus. Dit geldt tevens voor de hierboven gepresenteerde kengetallen.

Staat van baten en lasten	Realisatie	Vastgesteld budget	Herzien budget	Budget na ombuiging	Budget na ombuiging	Budget na ombuiging	Budget na ombuiging
	2021	**2022**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Rijksbijdrage	35.896,8	36.815,0	36.815,0	35.700,0	36.090,0	36.130,0	36.160,0
Collegegelden	3.929,9	3.585,0	3.585,0	4.903,0	4.975,0	5.045,0	5.060,0
Subsidies	607,9	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0
Baten van derden	487,4	494,9	494,9	591,0	596,0	596,0	606,0
Overige baten	3.724,3	3.492,5	3.121,4	3.493,2	3.500,2	3.490,2	3.490,2
Totaal opbrengsten	44.646,3	44.462,4	44.091,3	44.762,2	45.236,2	45.336,2	45.391,2
Personeelslasten	36.131,4	35.066,6	34.919,8	34.605,8	34.097,8	34.100,0	34.100,0
Afschrijvingen	916,9	1.466,4	1.466,4	1.494,8	1.460,4	1.451,4	1.453,0
Huisvestingslasten	3.824,6	4.222,1	4.222,1	4.033,2	4.096,2	4.163,6	4.217,0
Overige lasten	5.689,5	6.178,3	6.540,0	6.004,4	5.957,8	5.997,2	5.997,2
Totaal lasten	46.562,3	46.933,4	47.148,3	46.138,2	45.612,2	45.712,2	45.767,2
Saldo baten en lasten	-1.916,1	-2.471,0	-3.057,0	-1.376,0	-376,0	-376,0	-376,0
Saldo financiele baten en lasten	9,9	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat	**-1.926,0**	**-2.476,0**	**-3.062,0**	**-1.376,0**	**-376,0**	**-376,0**	**-376,0**

Balans							
Activa	16.318,1	PM	17.551,4	16.524,8	15.377,8	14.371,2	13.400,0
Vorderingen	1.186,0	PM	619,0	599,0	599,0	599,0	599,0
Liquide middelen	4.293,2	PM	156,0	67,0	1.023,0	1.706,0	2.300,0
Totaal activa	21.797,2	PM	18.326,4	17.190,8	16.999,8	16.676,2	16.299,0
Eigen vermogen	12.616,9	PM	9.555,0	8.179,0	7.803,0	7.427,0	7.051,0
Voorzieningen	1.508,9	PM	1.508,0	1.508,0	1.508,0	1.508,0	1.508,0
langlopende schulden	0,0	PM	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende schulden	7.671,5	PM	7.263,4	7.503,8	7.688,8	7.741,2	7.740,0
Totaal passiva	21.797,2	PM	18.326,4	17.190,8	16.999,8	16.676,2	16.299,0
Solvabiliteit I	*57,9%*		*52,1%*	*47,6%*	*45,9%*	*44,5%*	*43,3%*
Solvabiliteit II	*64,8%*		*60,4%*	*56,3%*	*54,8%*	*53,6%*	*52,5%*
*Liquiditeitsratio **	*0,71*		*0,11*	*0,09*	*0,21*	*0,30*	*0,37*
Uitsplitsing eigen vermogen							
Algemene reserve	3.743,4	2.587,0	2.002,0	1.109,0	1.096,0	1.082,0	1.169,0
bestemmingsreserve	8.444,9	7.137,0	7.137,0	6.667,0	6.317,0	5.967,0	5.517,0
overige reserves en fondsen	428,5	416,0	416,0	403,0	390,0	378,0	365,0
Totaal eigen vermogen	12.616,9	10.140,0	9.555,0	8.179,0	7.803,0	7.427,0	7.051,0

De bestemmingsreserves dalen van 8,4 miljoen in 2021 naar zo'n 5,5 miljoen in 2026. Dit is volledig te verklaren vanuit de negatieve jaarresultaten vanwege de sterk gestegen afschrijvingslasten. Dit alles naar aanleiding van de grote en veelal initiële investeringen in de periode 2019 tot en met 2022. Dit is exact conform wij voorzien hebben. De algemene reservepositie daalt naar € 1,1 miljoen eind 2023 en blijft tot en met 2026 vooralsnog nagenoeg gelijk. In feite zou de daling van de bestemmingsreserve jaarlijks een € 0,1 mln. hoger maar er is vooralsnog voor gekozen deze € 0,1 mln. weer jaarlijks toe te voegen aan de bestemde reserves. De daling van de algemene reserve wordt veroorzaakt door het negatief jaarresultaat van 2022 tot en met 2023, vanaf 2024 hopen wij dat de ombuigings-operatie leidt tot een gecontroleerd jaarresultaat zoals hierboven gepresenteerd.
De overige reserves dalen heel licht omdat ook deze gebruikt worden ter dekking van de hogere afschrijvingslasten.

Effect van COVID-19
Zoals ook reeds verwoord in het jaarverslag 2020, heeft de uitbraak van COVID-19 eind februari 2020 een impact op ons allemaal gehad. Deze impact geldt eveneens voor 2021 maar hopelijk vanaf 2022 niet of nauwelijks. Met behulp van de extra middelen NPO hopen wij de her en der opgelopen achterstanden in het onderwijs op te vangen. Voor zover het er nu naar uitziet zal een deel van deze extra middelen ook nog ingezet worden in het studiejaar 2022/2023 zodat wij er in het verslagjaar 2023 nog over zullen rapporteren. In de meerjarenprognose zijn we uitgegaan van een situatie zonder COVID-19.

Toelichting bij staat / raming van baten en lasten

Uitgangspunten en verwachtingen
De cijfers zoals verwerkt in de continuïteitsparagraaf zijn gebaseerd op de realisatiecijfers 2021 en de begrotingscijfers van 2022 en verder. Voor wat betreft de jaren 2023 tot en met 2026 is primair zoveel mogelijk aangesloten bij de cijfers van de begroting 2022 en de meerjarenprognoses betreffende investeringen. Daarnaast is er ten aanzien van de te verwachten Rijksbijdrage 2023 gebruik gemaakt van de beschikbare voorlopige

gegevens studentenaantallen en graden per 1 oktober 2021, de peildatum voor de bepaling van de Rijksbijdrage 2023.
In de meerjarenprognose is rekening gehouden met de extra baten die aan het Hoger Onderwijs toegevoegd worden in het kader van de gevolgen van de Wet studievoorschot.
Een aantal jaren geleden zijn we begonnen met de plannen voor de nieuwbouw van het KC. Deze plannen leidden in 2017 tot de start van deze nieuwbouw. In de oorspronkelijke plannen hielden we rekening met een oplevering in 2018 of 2019. De oplevering heeft in de 2e helft van 2021 plaatsgevonden en het onderwijs is vanaf 2022 officieel van start gegaan.
Qua scenarioplanning zijn wij in de meerjarenprognose uitgegaan van de gegevens uit het ombuigingsplan plus alle factoren zoals wij die op dit moment kennen. Tot en met de begroting 2021 hielden wij vast aan het scenario "going concern". Als we deze lijn echter doorgetrokken hadden naar de jaren 2023 en verder dan was de HdK geconfronteerd met significante financiële problemen.

Baten
De baten zullen in de jaren 2022 tot en met 2026 licht stijgen. De stijging van de Rijksbijdrage heeft te maken met de oploop middelen kwaliteitsafspraken. Mogelijke consequenties in de Rijksbijdrage als gevolg van cao-ontwikkelingen 2022 en verder zijn in de prognoses niet meegenomen. De gepresenteerde cijfers zijn derhalve nog van "prijspeil 2021".

Lasten
De lasten zullen tot en met 2022 stijgen maar in 2023 en 2024 als gevolg van de ombuigingsoperatie dalen. In 2022 stijgen de huisvestingslasten eenmalig door allerlei kosten die te maken hebben met de verhuizing en inrichting van het nieuwe gebouw van het Koninklijk Conservatorium. In de jaren erna zijn de huisvestingslasten na een kleine daling licht stijgend vanwege de huurlasten en afgesproken indexering van het nieuwe pand. Dit is een structurele en voorziene toename van deze lasten.
De afschrijvingslasten zijn vanaf 2022 jaarlijks nagenoeg vergelijkbaar.

Verwacht jaarresultaat
In 2022 verwachten wij, op basis van een herziene begroting, een negatief resultaat van ongeveer € 3 mln, de jaren erna zal het negatief resultaat steeds lager worden. Dit is geheel in lijn met ons beleid en we zullen dit resultaat dan ook volledig ten laste brengen van de daartoe opgebouwde bestemmingsreserves en de eerder gememoreerde algemene reserve.

Overige ontwikkelingen
Op basis van de meerjarenprognose zal in de 2e helft van 2022 een keuze gemaakt worden voor het aantrekken van vreemd vermogen. Eind 2022 is onze huidige langlopende lening afgelost. De keuze tot het aantrekken van vreemd vermogen zal grotendeels afhangen of bij de KABK investeringen gedaan moeten worden in relatie tot de te verwachten percentages rente bij het Ministerie van Financien. Wij zullen geen vreemd vermogen aantrekken omdat wij eind 2022 niet voldoen aan de norm liquiditeitsratio van de onderwijsinspectie.

Toelichting bij de balans

Algemeen
De mutaties op de balans worden veroorzaakt door:
- het jaarresultaat van de jaren 2022 t/m 2026;
- mutaties van de boekwaarde van de vaste activa als gevolg van de investeringen vanaf 2020;
- zeer geringe mutaties in de voorzieningen;
- een daling van de langlopende schulden conform de aflossingsverplichtingen.

Alle overige componenten, behoudens de liquide middelen, blijven nagenoeg ongewijzigd.

Solvabiliteit en liquiditeitsratio
Het verschil eigen vermogen realisatiejaar 2021 en het geprognosticeerd eigen vermogen in 2026 is ± € 5,5 mln. negatief. De solvabiliteit (inclusief voorzieningen) daalt van 64,8% in 2021 en 52,5% in 2026. Dit wordt veroorzaakt door de resultaten tot en met 2026 in combinatie met de afnemende balanstotalen. De liquiditeitsratio daalt van 0,71 naar 0,37 en wordt sterk beïnvloed door investeringen en het negatief jaarresultaat 2022 en 2023.

Nevenfuncties bestuurders

Per 31 december 2021

Bestuurder	Nevenfunctie
Marieke Schoenmakers, voorzitter College van Bestuur (in dienst tot 1-10-2021)	Prins Bernhard Cultuurfonds, lid Raad van Toezicht Vereniging voor Hoger Kunstonderwijs, voorzitter Raad voor Cultuur, voorzitter adviescommissie Ontwerp voor de culturele BasisInfraStructuur 2021-2024

Henk van der Meulen, vicevoorzitter College van Bestuur	Stichting Nationaal Vioolconcours, bestuurslid Stichting Yehudi Menuhin, bestuurslid IMZ (International Music + Media Centre), bestuurslid Tomoko Mukaiyama Foundation, voorzitter Stichting SoundWave Collective, voorzitter Stichting de Groene Egel, voorzitter Stichting Nederlands Muziek Instituut, voorzitter Stichting Omnia Musica Vincit, voorzitter Stichting Willem II, lid Raad van Toezicht

Declaraties bestuurders

Naam	Marieke Schoenmakers			Henk van der Meulen		
Functie	Voorzitter College van Bestuur	Directeur Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten	Internationalisering	Vice-voorzitter College van Bestuur	Directeur Koninklijk Conservatorium	Internationalisering
Representatiekosten	0	0	0	0	1.838	0
Dienstreizen binnenland	0	0	0	0	9	0
Dienstreizen buitenland	0	0	0	0	0	669
Overige kosten*	15.913*	0	0	0	946	3.395
Totaal	15.913	0	0	0	2.784	4.064

*dit zijn de afgesproken opleidingskosten op basis van de vastgestelde VSO.

Bovenstaand overzicht betreffen zowel de onkosten op basis van ingediende declaraties als door de Hogeschool betaalde facturen. De voorzitter van de raad van toezicht heeft de declaraties en onkosten goedgekeurd. Beide bestuurders beschikten voor een deel van het jaar 2021 over een lease-auto, de bijtelling hiervan verloopt via de bezoldiging.

Uitvoeringsregeling Profileringsfonds

Hierin is beschreven onder welke voorwaarden studenten, die nog geen Nederlandse graad hebben voor het opleidingsniveau (bachelor of master) waarvoor zij bij de Hogeschool der Kunsten zijn ingeschreven, financiële ondersteuning kunnen aanvragen als zij als gevolg van bijzondere omstandigheden – buiten hun schuld – studievertraging hebben opgelopen waardoor ze geen recht (meer) hebben op enige vorm van studiefinanciering. Ook studenten die in de loop van hun studie aan de HdK buiten hun schuld in schrijnende financiële omstandigheden zijn geraakt, kunnen een aanvraag indienen, mits die omstandigheden bij aanvang van de studie in redelijkheid niet te voorzien waren en zij geen aanspraak kunnen maken op enige vorm van studiefinanciering.
In 2021 ontving het College van Bestuur 3 aanvragen. Op basis van de onderbouwingen hebben alle drie studenten aanspraak gemaakt op een uitkering uit het profileringsfonds. Op jaarbasis was hiermee € 7.500 gemoeid.

Toekenning uit het profileringsfonds naar aard en omvang:

Type aanvraag	aantal aanvragen	aantal toekenningen	gemiddelde hoogte van de toekenningen	Gemiddelde duur van de toekenningen
Studenten in overmachtsituaties, zonder recht op studiefinanciering	3	3	€ 2.500	12 maanden
Ziekte, functiebeperking, familieomstandigheden, mantelzorg of niet-studeerbare opleidingen	0	-	-	-
Bestuurders van studie- of studentenverenigingen of MR	0	-	-	-
Overige categorieën Studenten in onvoorziene schrijnende financiële omstandigheden, prestaties op het gebied van sport of cultuur, financiële steun aan niet-EER studenten, uitgaande beurzen e.a.	0	-	-	-
Totaal	3	3		
Omvang van uitgekeerde bedragen		totaal € 7.500	gemiddeld € 2.500	gemiddeld 12 maanden

Notitie Helderheid

In de notitie Helderheid en de aanvulling daarop is een aantal zaken expliciet aan de orde gesteld, waar in het jaarverslag aandacht aan besteed dient te worden. Het betreft:

- 1. Het uitbesteden van onderwijs
- 2. Investeren van publieke middelen in private activiteiten
- 3. Het verlenen van vrijstellingen
- 4. Bekostiging van buitenlandse studenten
- 5 Collegegeld niet betaald door de student zelf
- 6. Studenten volgen modules van opleidingen
- 7. De student volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven
- 8. Bekostiging van maatwerktrajecten
- 9. Bekostiging van het kunstonderwijs.

Ad 1.
De Hogeschool besteedt geen onderwijs uit.

Ad 2.
Van private activiteiten, waarbij een derde partij c.q. een andere rechtspersoon is betrokken, is slechts in zeer bescheiden mate sprake. Er is een aan de Hogeschool gelieerde stichting Cursussen die een niet-bekostigde oriëntatiecursus beeldende kunsten op zaterdag verzorgt (30 zaterdagen). De opbrengsten van de cursusgelden dekken in de regel de hiervoor gemaakte kosten; In 2021 is sprake van een resultaat van € 6.195 positief.
Daarnaast worden er binnen de Hogeschool publieke middelen ingezet ten behoeve van voorbereidend onderwijs teneinde de toegankelijkheid van het kunstonderwijs te vergroten en ter verbetering van de kwaliteit van de studenten.

Ad 3.
De Hogeschool verleent alleen vrijstellingen op individuele basis vanwege elders verworven competenties. Strategisch handelen (bv. middels versnelde diploma-uitreiking) is daarbij niet aan de orde.

Ad 4.
Alleen EER-studenten die daadwerkelijk aan de Hogeschool studeren, en de reguliere opleiding volgen, worden betrokken bij de berekening van de bekostiging. Uitwisselingsstudenten worden niet betrokken bij de berekening van de bekostiging.

Ad 5.
Indien een derde het collegegeld voor een student betaalt, wordt de student gevraagd een verklaring te tekenen dat hij daarmee akkoord is. De Hogeschool kent een noodfonds (het profileringsfonds) gevoed uit eigen middelen, waaruit in bijzondere gevallen een tegemoetkoming voor een student betaald wordt.

Ad 6.
Indien studenten modules volgen, worden zij beschouwd als contractstudenten, en worden zij niet als HBO-student ingeschreven.

Ad 7.
Studenten volgen de opleiding waarvoor zij zijn ingeschreven.

Ad 8.
De Hogeschool kent geen maatwerktrajecten.

Ad 9.
Studenten die meer dan een jaar in het buitenland stage lopen, worden niet betrokken bij de berekening van de bekostiging. Indien studenten bij meer dan 1 (kuo-)instelling ingeschreven staan, worden zij - gegeven de CFI-systematiek - slechts bij één instelling bekostigd; de Hogeschool ziet hier nauwgezet op toe en overlegt in deze gevallen met de desbetreffende andere instelling over waar de student voor bekostiging in aanmerking wordt gebracht.

Den Haag, 20 juni 2022
het College van Bestuur

origineel getekend door
H. van der Meulen,
voorzitter College van Bestuur

Hogeschool der Kunsten Den Haag
Postbus 11670
2502 AR Den Haag
tel. 070 - 3151515 / 3154777
administratienummer: 30923-23KJ

Contactpersoon:
G.W.A. Zanoni
controller
tel. 070 - 3154777
e-mail: g.zanoni@hdkdenhaag.nl

Verslag van de Raad van Toezicht

Voor de Hogeschool was 2021 een zeer uitzonderlijk jaar. Niet alleen Corona zorgde voor de nodige complicaties. De resultaten van het door de Raad (eind 2020) ingestelde cultuuronderzoek binnen de KABK, en het daaropvolgende vertrek van Marieke Schoenmakers als faculteitsdirecteur en voorzitter van het College van Bestuur hebben binnen en buiten de Hogeschool veel losgemaakt.

De Raad vond Henk van der Meulen bereid om het voorzitterschap van het CvB op zich te nemen. De stappen die volgden zijn in nauwe samenwerking met het CvB, de University Council en de Academy Council tot stand gekomen. Halverwege april benoemde de Raad een interim-directeur KABK met als opdracht om, naast de dagelijkse leiding, prioriteit te geven aan de implementatie van de aanbevelingen van het cultuurrapport en de weg te bereiden voor een nieuwe directeur, dit alles in nauwe samenwerking met het CvB en de adjunct-directeur KABK.

Tot ieders teleurstelling gaf de interim-directeur eind juni zijn opdracht terug waarna ervoor gekozen is om op eigen kracht voort te gaan. De Raad vond Henk van der Meulen bereid om in de overgangsperiode ook de rol van waarnemend-directeur KABK op zich te nemen.

Mede ingegeven door signalen binnen de organisatie heeft de Raad van Toezicht in het najaar het bestuursmodel van de Hogeschool geëvalueerd en vervolgens besloten dit te herzien. Dit heeft onder meer geresulteerd in het besluit om de dubbelfunctie faculteits-directeur/bestuurder te ontvlechten en te gaan werken met een eenhoofdig College van Bestuur dat tevens als voorzitter fungeert van een driehoofdige topstructuur samen met de faculteitsdirecteuren KABK en KC. In 2022 wordt deze nieuwe structuur geïmplementeerd.

In het streven naar meer diversiteit heeft de Raad van Toezicht ook gezocht naar mogelijkheden om een snellere doorstroming binnen de eigen Raad te verwezenlijken. In dat kader is Harro Knijff in december als voorzitter vervroegd teruggetreden. Daarnaast liep de laatste benoemingstermijn van Charlotte Huygens af waardoor er nog een nieuw lid kon worden geworven.

Aan het einde van 2021 meent de Raad te mogen vaststellen dat de organisatie zijn positieve grondhouding terug heeft gevonden en op de goede weg is om de aanbevelingen uit het cultuuronderzoek te implementeren.

Tot slot spreekt de Raad zijn bijzondere waardering uit voor de inzet van alle medewerkers en studenten van de Hogeschool. Speciale dank gaat uit naar Henk van der Meulen die naast zijn dubbelfunctie als bestuursvoorzitter / faculteitsdirecteur Koninklijk Conservatorium en het begeleiden van de verhuizing naar Amare, ook de rol van waarnemend directeur KABK op zich heeft willen nemen.

20 juni 2022,
Raad van Toezicht

Het vervolg van dit verslag beschrijft de onderdelen waarover de Raad jaarlijks rapporteert en moet gezien worden in het licht van bovenbeschreven gebeurtenissen.

- - - - - - - - - -

Governance
Alle elementen uit de Branchecode goed bestuur hogescholen maken onderdeel uit van de governancestructuur van de Hogeschool. De wijze waarop de Raad invulling geeft aan zijn toezichthoudende taken en de daarbij gehanteerde inhoudelijke uitgangspunten worden uiteengezet in het zogeheten Toetsingskader Raad van Toezicht. Gedurende het verslagjaar heeft de Raad hiernaar gehandeld. Het toetsingskader is te vinden onder de rubriek Bestuur en Toezicht op www.hogeschoolderkunsten.nl.

Samenstelling
De Raad bestond in 2021 uit:

- Harro Knijff	voorzitter van de Raad van Toezicht; per 13 december opgevolgd door Susana Menéndez;
- Pancras Hogendoorn	tevens voorzitter onderwijscommissie en per 1 januari 2022 voor een tweede termijn van vier jaar benoemd.
- Anneke Hogenstijn	tevens contactpersoon Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen;
- Charlotte Huygens	tevens contactpersoon voor de medezeggenschapsraad; per oktober eindigde de zittingstermijn; in februari 2022 is deze vacature vervuld;
- Ron Soonieus	tevens voorzitter auditcommissie.

De voorzitter en de overige leden zijn allen onafhankelijk in de zin van paragraaf III.4 van de Branchecode goed bestuur hogescholen. De personalia van de leden als ook de gegevens over de zittingstermijnen en hoofd- en relevante nevenfuncties zijn vermeld op de laatste pagina van dit verslag.

Met wederzijdse instemming is het adviseurschap van Carel Jan Reigersman voor met name bouwkundige vraagstukken per 1 december 2021 beëindigd. De Raad is hem zeer erkentelijk voor zijn inzet voor de hogeschool in de afgelopen 12 jaar, in eerste instantie als lid van de Raad van Toezicht, later als adviseur.

Profielschets leden Raad van Toezicht

Van ieder lid wordt verwacht dat hij of zij in staat is het beleid van het College van Bestuur op hoofdlijnen te beoordelen, dat hij of zij ruime ervaring heeft in de non-profit sector, bij voorkeur in het hoger onderwijs en/of cultuur, een zinvol netwerk inbrengt en zich serieus inzet om maatschappij en kunsten dichter bij elkaar te brengen. Als verbijzonderingen gelden affiniteit met en ruime ervaring in de kunst- en cultuursector, in het hoger (kunst)onderwijs - ook in internationale context - in politieke, juridische en bestuurlijke vraagstukken, in financiële (sturings) vraagstukken en/of in bouwkundige vraagstukken. Bij het aanzoeken van kandidaatleden wordt een evenwichtige verdeling nagestreefd van leden afkomstig uit de kunst- en cultuursector, het bedrijfsleven en de publieke sector, waarbij wordt gestreefd naar een spreiding in leeftijdsopbouw, sekse en culturele diversiteit. Zodoende kan de Raad van Toezicht ook op onderdelen het beleid van het College van Bestuur beoordelen en het College van advies dienen. De Raad van Toezicht evalueert het profiel periodiek en past het zo nodig aan.

De Raad is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het College van Bestuur en welk deelbelang dan ook, onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Naar het oordeel van de Raad van Toezicht is aan de geformuleerde onafhankelijkheidscriteria voldaan.

Commissies en portefeuilles

De Raad van Toezicht kent een audit-, een remuneratie- en een onderwijscommissie, elk met een eigen reglement.

- De auditcommissie, bestaande uit voorzitter Ron Soonieus en lid Harro Knijff, kwam in 2021 tweemaal bij elkaar en heeft geadviseerd over het Jaarverslag en de Jaarrekening 2020, de Begroting 2022 en de investeringen in de inrichting van de nieuwbouw van het conservatorium. De externe accountant, benoemd door de Raad van Toezicht, rapporteerde aan de audit-commissie tijdens de bespreking van jaarverslag en jaarrekening. Ook heeft de voorzitter van de auditcommissie met de accountant gesproken over lopende zaken.
- De remuneratiecommissie, bestaande uit Harro Knijff en Charlotte Huygens, heeft in het voorjaar een evaluatie gehouden van het functioneren van de bestuurders en de uitkomsten ervan aan de voltallige Raad teruggekoppeld. In combinatie met een crisis binnen de KABK op het gebied van sociale veiligheid heeft een en ander geleid tot het vrijwillige vertrek van de directeur van de KABK, tevens voorzitter College van Bestuur. Het begeleiden van dit proces en de werving en ondersteuning van de interim-directeur KABK heeft van de commissieleden bijzonder veel inzet en tijd gevergd. Overigens ook van de overige RvT-leden.
  Ten aanzien van de beloning van het College van Bestuur heeft de commissie geadviseerd zich strikt te conformeren aan de Wet Normering Topinkomens (WNT-2), hetgeen door de Raad van Toezicht ook als zodanig is besloten.
- De onderwijscommissie is in 2021 in het leven geroepen. Ter voorbereiding van de jaaragenda 2022 heeft voorzitter Pancras Hogendoorn oriënterende gesprekken gevoerd met enkele sleutelfiguren binnen de organisatie. Aan de hand hiervan zal de commissie zich een beeld vormen van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek en het systeem van kwaliteitszorg en vanuit die positie het College van Bestuur hierover bevragen.

Verder zijn er aandachtsgebieden waarop individuele leden de beraadslaging en besluitvorming van de Raad voorbereiden. Op dit moment geldt dit voor ‘medezeggenschap’, de contacten met de ‘Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen’ (VTH) en tot december ‘bouwkundige vraag-stukken’.

- Tot oktober, het einde van haar zittingstermijn, was Charlotte Huygens als het lid met medezeggenschap als specifiek aandachtsgebied ook het eerste aanspreekpunt voor eventuele klachten uit de organisatie over leden van het College van Bestuur. Er zijn geen klachten ter kennis gebracht. Ook niet via de Klokkenluidersregeling.
- Anneke Hogenstijn neemt namens de RvT deel aan de ledenvergaderingen en overige bijeenkomsten van de VTH en volgt de landelijke ontwikkelingen rondom bestuur en toezicht binnen het hoger onderwijs met extra aandacht.
- In het kader van de nieuwbouw van het conservatorium heeft Carel Jan Reigersman als adviseur bouwkundige vraagstukken zeer regelmatig aan overleg deelgenomen en advies uitgebracht. Over de restauratieplannen en het groot onderhoud van de Academie sprak hij regelmatig met de nauw betrokkenen.

Zoals bij veel hogescholen het geval is, leende de corona-periode zich niet voor een evaluatie van het functioneren van de RvT onder onafhankelijke, externe leiding. Daarom is besloten om de driejaarlijkse externe evaluatie, die oorspronkelijk in 2021 in de planning stond, op te schorten naar 2022.

Vergoeding

De voorzitter en leden van de Raad ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden. In 2021 betrof het een honorarium van € 4.000,- per jaar. Ook eventuele reiskosten worden vergoed. Voorzitter en leden van de RvT ontvangen geen persoonlijke leningen of garanties. In de decembervergadering is besloten om de vergoeding in 2022 meer in overeenstemming te brengen met de gevraagde inzet en de Wet Normering Topinkomens.

Werkgeverschap

Uitgangspunten van het door de Raad vastgestelde remuneratiebeleid zijn de wens en noodzaak om deskundige leden van het College te werven en te behouden, die bereid en in staat zijn leiding te geven aan de verwezenlijking van de hoge (internationale) ambities van de Hogeschool binnen het geldende wettelijke kader. De leden van het

College worden gehonoreerd volgens de Wet Normering Topinkomens (WNT-2). De huidige bestuurders zijn fulltime en voor onbepaalde tijd benoemd. De Hogeschool is aangesloten bij de Stichting Pensioenfonds ABP. Over afvloeiingsregelingen in geval van beëindiging van de relatie zijn geen afspraken gemaakt. De hoogte van de bezoldiging wordt in het jaarverslag gespecificeerd. Deze blijft binnen de grenzen van de WNT. Ook het overzicht van de onkostendeclaraties van de bestuursleden is in het jaarverslag opgenomen om optimaal te voldoen aan de eigen en de maatschappelijke wens om transparantie.

Na het vertrek van bestuursvoorzitter Marieke Schoenmakers is Henk van der Meulen per 1 oktober benoemd tot voorzitter van het CvB. Deze functie vervult hij in combinatie met die van directeur KC en waarnemend-directeur KABK totdat de Raad in de loop van 2022 zowel een directeur KABK als een nieuwe bestuursvoorzitter benoemt, in lijn met het nieuwe bestuursmodel (zie het inleidende deel van dit verslag). Eind 2022 is ook een nieuwe directeur KC voorzien. Mede om deze redenen is diens arbeidsovereenkomst tot en met 31 december 2022 verlengd.

Het jaarrooster

Als gevolg van de bestuurlijke onrust en de noodzaak om de sociale veiligheid binnen de hogeschool beter te borgen, vergaderde de Raad van Toezicht in 2021 significant vaker dan de vijf reguliere bijeenkomsten volgens het vaste jaarrooster. Het gehele jaar gebeurde dit online als gevolg van de Covid-pandemie. Merendeels woonde het College van Bestuur de vergaderingen bij. Tijdens de reguliere vergaderingen waren de vaste punten de mededelingen College van Bestuur resp. Raad van Toezicht, huisvesting, financiële tussenrapportages, governance en actuele zaken. Tijdens de vergaderingen met inhoudelijke thema's werden medewerkers uitgenodigd om een inleiding te verzorgen en deel te nemen aan de gedachtewisseling die hieruit voortkwam. In 2021 betrof het de thema's 'cybersecurity', toegelicht door het hoofd ICT, en 'diversiteit & inclusie' in het bijzijn van de recent aangetreden Diversity and Inclusion Officer HdK.

De Raad van Toezicht heeft in 2021 ook meerdere keren buiten aanwezigheid van het College van Bestuur gesproken, waarvan tweemaal met de Centrale Medezeggenschapsraad over algemene zaken en de crisis rondom sociale veiligheid.

Financiële aangelegenheden heeft het CvB steeds gerapporteerd aan en besproken met de audit-commissie. Daarnaast speelde de externe accountant voor de Raad van Toezicht een belangrijke rol bij de beoordeling. De begroting en tussentijdse rapportages over de ontwikkeling van de actuele cijfers ten opzichte van de begroting en de meerjarenprognose werden door de Raad van Toezicht besproken in het bijzijn van de controller en het CvB.

In het verslagjaar zijn geen besluiten genomen tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen spelen die van materiële betekenis zijn voor de hogeschool en/of voor de leden van het College van Bestuur en/of de leden van de Raad van Toezicht.

Het door het College opgestelde jaarverslag en de jaarrekening over 2020 zijn uitvoerig met het CvB besproken in een vergadering waarin ook de externe accountant aanwezig was. Na kennis genomen te hebben van de managementletter van de externe accountant en zijn goedkeurende verklaring bij de jaarrekening heeft de Raad de jaarrekening 2020 goedgekeurd. In de december-vergadering heeft de Raad de begroting voor het jaar 2022 goedgekeurd.

Onder andere door het bijwonen van enkele uitvoeringen op het Conservatorium, door het bezoeken van de eindexamenexpositie en via publicaties van de Academie hebben leden van de Raad kennisgenomen van behaalde resultaten. Overigens was de aanwezigheid van de leden van de Raad van Toezicht beperkt als gevolg van de corona-maatregelen.

Overig overleg

Als remuneratiecommissie hebben Harro Knijff en Charlotte Huygens veelvuldig overleg gehad met het CvB. In de periode april-juni voerden zij tweewekelijks voortgangsgesprekken met de interim-directeur KABK.

rol van de raad van toezicht. Charlotte Huygens onderhield in dit bewogen jaar intensief contact met de medezeggenschaps-raad. Als contactpersoon woonde zij twee vergaderingen bij van het reguliere overleg CMR-CvB. In februari hield zij als onderdeel van een scholingsdag van de MR een online-presentatie over de

De voltallige Raad heeft in september een gesprek gevoerd met de Inspectie van het Onderwijs naar aanleiding van door de inspectie ontvangen signalen over de bestuurlijke en sociale onrust.

De voorzitter van de Raad van Toezicht had daarnaast regelmatig buiten de reguliere vergaderingen om contact met de leden van het College van Bestuur. Ook individuele leden van de Raad voerden gesprekken met de bestuursleden en andere personen binnen de organisatie.

Kwaliteitsafspraken en NPO-middelen

De Raad heeft kennisgenomen van het feit dat OCW met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) extra gelden heeft vrijgemaakt om de gevolgen van de coronapandemie tot een minimum te beperken. Omdat de middelen zijn bedoeld voor de studenten, vergelijkbaar met de studie-voorschotmiddelen 2019-2024, is wat betreft de monitoring gekozen voor een interne aanpak die zoveel mogelijk aansluit op die van de kwaliteitsafspraken. Op beide programma's heeft de Raad gereflecteerd op de momenten dat de bestedingsplannen in het kader van het

jaarverslag, de begroting en de meerjarenprognose ter goedkeuring werden voorgelegd. Al sinds de totstandkoming van de kwaliteitsafspraken als onderdeel van het Instellingsplan 2019-2024, waaraan de Raad zijn goedkeuring heeft gehecht, is de Raad van Toezicht tussentijds geïnformeerd over het voortgangsproces. In het besef dat invulling en monitoring van de kwaliteitsafspraken en het NPO-plan een vast agendapunt is van het geregeld overleg tussen CvB en medezeggenschapsraad, heeft de Raad vastgesteld dat de inhoudelijke keuzes aansluiten bij wat de studenten en het onderwijs van de hogeschool nodig hebben.

Majeure en financiële beleidsvraagstukken in 2021
Als rode draad door alle vergaderingen heen is gesproken over de majeure beleidsvraagstukken:
- de bestuurlijke en sociale onrust na publicatie van het cultuurrapport KABK;
- de maatregelen vanwege de corona-pandemie;
- de nieuwbouw van het KC in het gebouw Amare aan het Spui;
- groot onderhoud en vervangingsinvesteringen van de KABK;
- de monitoring van het Plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024;
- de monitoring van het Bestedingsplan NPO-middelen 2021 en 2022;
- de implementatie van de conclusies uit het cultuurrapport;
- de aansturing van de KABK.

Den Haag, 20 juni 2022
de Raad van Toezicht

origineel getekend door
Dr. M.S. Menéndez,
voorzitter Raad van Toezicht

Leden van de Raad van Toezicht	**Hoofdfunctie(s) en relevante nevenfuncties** in 2021
Mr. H.J.A. (Harro) Knijff (m/NL) - voorzitter tot 13 december 2021 - leeftijd: 70 jaar - eerste benoeming op 07-07-2015 - 2e zittingstermijn tot 07-07-2023 voorzitter remuneratiecommissie en lid auditcommissie	Hoofdfunctie: - Advocaat De Brauw Blackstone Westbroek N.V. Nevenfuncties: - Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Sint Franciscus / Vlietland Groep - Voorzitter Raad van Advies Zelfstandig Bestuursorgaan Dopingautoriteit - Voorzitter Raad van Toezicht Omroep West
Dr. M.S. (Susana) Menéndez (v/NL) - voorzitter per 13 december 2021 - leeftijd: 68 jaar - eerste benoeming op 13-12-2021 - 1e zittingstermijn tot 13-12-2025	Nevenfuncties: - Vice-voorzitter Landelijke Commissie Gedragscode Internationale Student - Vice-voorzitter Raad van Toezicht Hogeschool Zeeland - Lid Raad van Toezicht ROC van Amsterdam/Flevoland - Lid Raad van Advies SLO (Stichting Leerplan Ontwikkeling) - Vocero de Buenos Aires in Nederland
Prof. Dr. P.C.W. (Pancras) Hogendoorn (m/NL) - leeftijd: 61 jaar - eerste benoeming op 01-01-2018 - 2de zittingstermijn tot 01-01-2026 - voorzitter onderwijscommissie	Hoofdfunctie: - Vicevoorzitter en decaan, Raad van Bestuur Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) Nevenfuncties: - Lid Raad van Toezicht Stichting Zorginstellingen Pieter van Foreest - Lid Raad van Toezicht Netherlands Centre for One Health (NCOH) - Voorzitter beleidsgroep in Biomedische wetenschappen League of European Research Universities (LERU) - Lid Kenniscoalitie Nationale Wetenschapsagenda - Lid Top Team topsector Life Sciences & Health - Lid Stichting Historische Commissie voor de Leidse Universiteit - Voorzitter Nederlandse Commissie voor Beentumoren - Lid economische programmaraad Economic Board Zuid-Holland - Visiting professor of Pathology, Vrije Universiteit Brussel - Visiting professor in Sarcoma, Pathology of the University of Oxford
Drs. A.H. (Anneke) Hogenstijn (v/NL) - leeftijd: 65 jaar - eerste benoeming op 07-07-2015 - 2e zittingstermijn tot 07-07-2023	Hoofdfunctie: - Zelfstandig adviseur, interim-manager en coach Nevenfuncties: - Lid Raad van Toezicht Stadsschouwburg en Concertgebouw De Vereeniging, Nijmegen. - Voorzitter Raad van Toezicht Calefax Rietensemble, Amsterdam - Voorzitter bestuur Algemeen Ondersteuningsfonds voor Toonkunstenaars (AOVT), Amsterdam - Lid bestuur Het Kersjes Fonds, Amsterdam - Lid bestuur Hogenbijl Fonds
Drs. C.E.C. (Charlotte) Huygens (v/NL) - leeftijd: 57 jaar - eerste benoeming op 22-09-2013 - 2e zittingstermijn eindigde op 22-09-2021 - portefeuille medezeggenschap en lid remuneratiecommissie	Hoofdfuncties: - Zelfstandig adviseur/interim-manager Adviesbureau Cultuur en Goede Doelen - Gastconservator diverse musea - Gastdocent en – spreker div. universiteiten en culturele instellingen Nevenfuncties: - Lid van de Nationale UNESCO Commissie - Lid International Council Of Museums (ICOM) - Bestuursvoorzitter Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven - Lid Raad van Toezicht Erfgoedpark Batavialand, Lelystad - Lid Raad van Toezicht The Hague Contemporary - Lid Raad van Specialisten Hermitage Amsterdam
Drs. R.A.C. (Ron) Soonieus (m/NL) - leeftijd: 54 jaar - eerste benoeming op 31-10-2016 - 2e zittingstermijn tot 31-10-2024 - voorzitter auditcommissie	Hoofdfunctie: - Senior Advisor Boston Consulting Group (BCG) - Managing Partner Camunico Nevenfuncties: - Executive in Residence INSEAD - Lid adviesraad Stichting Radix Nederland - Voorzitter INSEAD alumni sustainability initiatief - Penningmeester Stichting Absorb

3. ONDERWIJS

Overzicht van de aangeboden opleidingen

KONINKLIJKE ACADEMIE VAN BEELDENDE KUNSTEN
Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Domein	Opleidingen en uitstroomprofielen		Studierichting
Beeldende Kunst en Vormgeving	Bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst *croho 39110* *inleverdatum volgend visitatierapport* *01-05-2022*		Beeldende Kunst */**
			ArtScience
	Bacheloropleiding Vormgeving *croho 39111* *inleverdatum volgend visitatierapport* *01-05-2022*	Profiel Visuele Communicatie	Fotografie*
			Grafisch Ontwerpen
			Interactive / Media / Design
		Profiel Productontwerp	Textiel en Mode
		Profiel Ruimtelijk ontwerp	Interieurarchitectuur en Meubelontwerpen
	Master of Arts in Fine Art and Design *croho 49114* *inleverdatum volgend visitatierapport* *29-06-2023* *(onder voorbehoud)*		Artistic Research
			Non-Linear Narrative
			Industrial Design
			Photography&Society
	Masteropleiding Type and Media *croho 49106* *inleverdatum volgend visitatierapport* *01-11-2027*		Type and Media
	Masteropleiding Interior Architecture *croho 49238* *inleverdatum volgend visitatierapport* *01-11-2027*	Profiel Ruimtelijk ontwerp	Interior Architecture

* ook in deeltijd mogelijk
** Studenten van de KABK kunnen vanaf het collegejaar 2017-2018 hun programma beeldende kunst vanaf het 2de jaar combineren met het bachelorprogramma Arts, Media and Society aan de Universiteit Leiden. Drie jaar na aanvang van de dubbelstudie ontvangen de studenten een bachelordiploma van de Universiteit Leiden en van de KABK. Het doel is kunstenaars op te leiden, die actief zullen deelnemen aan het discours in de kunsten en de samenleving.

De KABK is ook actief betrokken bij het Mastertraject ArtScience als onderdeel van de Master Muziek van de Hogeschool der Kunsten Den Haag (Koninklijk Conservatorium).

Algemene ontwikkelingen in het onderwijs van de KABK
De KABK profileert zich ten opzichte van collega-instellingen met haar werkplaatsen, deeltijdopleidingen, vooropleidingen en onderwijsvisie. Binnen de croho-opleiding Master of Arts in Fine Art and Design zijn de uitstroomprofielen Industrial Design, Non-Linear Narrative en Photography& Society goed op sterkte geraakt. De nieuwe uitstroomprofielen zijn voor aankomende studenten duidelijk en voorzien in een aantoonbare behoefte. Met deze relatief nieuwe masteropleidingen wordt aangesloten bij de landelijke verbreding van de masteropleidingen op het gebied van Fine Art and Design, waarbinnen het aanbod van verschillende uitstroomprofielen of afstudeerrichtingen door middel van een proces van collegiale afstemming binnen de sector (in casu het landelijk Overleg Beeldende Kunsten en het Bestuurlijk Overleg Kunstonderwijs van de VH) wordt vormgegeven.

In 2021-2022 nemen 8 studenten deel aan het double degree-traject van de afdeling Beeldende Kunst met de track Arts, Media and Society van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis van de Universiteit Leiden. Geselecteerde studenten kunnen in dit programma binnen vier jaar zowel een hbo-diploma bij de KABK als een universitair (bachelor)diploma bij de UL verwerven. Dit programma is in september 2017 van start gegaan. In 2021 is 1 student afgestudeerd met een double degree. Momenteel volgen 8 studenten dit programma en naar verwachting zullen in 2022 drie studenten afstuderen met een double degree.

Van het aanbod voor deskundigheidsbevordering wordt door een groot aantal docenten aan de KABK gebruik gemaakt. Binnen het lectoraat van Alice Twemlow worden twee onderzoeksgroepen aangeboden aan docenten: een groep, genaamd Deep Future, waarbinnen docenten hun eigen onderzoek kunnen ontwikkelen (eventueel vooruitlopend op een PhD-aanvraag) en een tweede groep gericht op het onderzoeken van didactische tools voor het kunstonderwijs. Het aantal docenten en hoofden dat een PhD-onderzoek verricht stijgt elk jaar.
De uitbraak van de corona-pandemie in het voorjaar 2020 heeft geleid tot tijdelijke opschorting van de didactische cursus, die in het voorjaar van 2022 zal worden hervat. Gekozen is om de focus tijdelijk te verleggen naar scholing van docenten in online onderwijs. Sinds het najaar van 2020 t/m maart 2021 hebben 135 docenten en medewerkers van de KABK succesvol een training Online onderwijs gevolgd bestaande uit een viertal trainingssessies inclusief onderlinge intervisie. Dit is een initiatief van de KABK met een eigen trainer in samenwerking met een externe opleidingsorganisatie, Dock 20, die gespecialiseerd is in online didactiek. Dit heeft geleid tot een versterking van het onderling lerend vermogen. In 2021 heeft binnen de bachelor- en masteropleidingen het thema sociale veiligheid veel aandacht gekregen door gesprekssessies van docenten, bijeenkomsten met studenten en medewerkers, communicatietrainingen, trainingen sociale veiligheid voor medewerkers van de werkplaatsen. Deze activiteiten zijn veelal begeleid door externe experts als moderatoren. Het programma van Grafisch Ontwerpen, één van de studierichtingen binnen de bacheloropleiding Vormgeving is vernieuwd met als doel verbetering van de studeerbaarheid. Eerste evaluaties onder studenten sinds de invoering hiervan per najaar 2021 zijn veelbelovend.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Domein	Opleidingen en uitstroomprofielen		Studierichting/specialisatie
Muziek	Bacheloropleiding Muziek *croho 34739* *inleverdatum volgend visitatierapport 01-11-2023*	Musicus	Klassieke Muziek
			Jazz
			Oude Muziek en Historische Uitvoeringspraktijk
			Zang Klassiek/Oude Muziek
			Directie -koor -harmonie/fanfare/brassband
			Theorie der Muziek
		Scheppen, onderzoeken, ontwikkelen	Compositie
			Sonologie
			Art of Sound Producing/Recording/Sound Reinforcement
	Bacheloropleiding Docent Muziek *croho 39112* *inleverdatum volgend visitatierapport 01-11-2022*	Educatie	Docent Muziek
	Masteropleiding Muziek *croho 44739* *inleverdatum volgend visitatierapport 01-05-2027*	Musicus	Klassiek w.o. -Orkestmaster -Ensemble Academy -Ensemble Percussion -Kamermuziek
			European Chamber Music Master (ECMAster)
			Jazz

			Oude Muziek en Historische Uitvoeringspraktijk European Master of Early Music (EMEM)
			Zang Klassiek / Oude Muziek / Ensemble-zang
			Directie -koor -orkestdirectie (National Master Orchestral Conducting i.s.m.CvA)) -harmonie/fanfare/brassband
			Music Master New Audiences and Innovative Practice (NAIP)
			Art of Sound
		Educatie	Theorie der Muziek/Oude Muziek Instrumental and Vocal Learning & Teaching / Muziekeducatie volgens het Kodaly concept
		Scheppen, onderzoeken, ontwikkelen	Compositie
			ArtScience
	Masteropleiding Sonologie *croho 49104* *inleverdatum volgend visitatierapport 01-05-2027*	Sonoloog	Sonologie Audio Communication & Sonology
	Masteropleiding Opera *croho 49105* *inleverdatum volgend visitatierapport 01-05-2026*	Opera (Dutch National Opera Academy) i.s.m. CvA	Opera
Dans	Bacheloropleiding Dans *croho 34798* *inleverdatum volgend visitatierapport 01-11-2025*	Uitvoerend danser	Academische theaterdans

De Muziekvakopleiding van het KC biedt in de bachelorfase uitsluitend voltijdopleidingen aan met een studieduur van vier jaar. Afgestudeerden van de bacheloropleiding Muziek kunnen via een specialisatie-programma in de vorm van een educatieve minor tevens een certificaat verwerven als docerend musicus. De bacheloropleiding Docent Muziek betreft een ongedeelde eerstegraadsopleiding die kwalificeert voor de schoolvakken muziek en CKV2 en CKV3 in het voortgezet onderwijs, muziekdocent binnen overige vormen van regulier onderwijs en een aantal beroepen in de kunsteducatie.

In de masterfase worden drie voltijdopleidingen aangeboden met een studieduur van twee jaar. Het betreft de hbo-masteropleidingen Muziek, Sonologie en Opera. Deze opleidingen zijn toegankelijk voor een beperkte groep studenten, omdat scherp wordt geselecteerd op het potentieel van de student zich verder te kunnen verdiepen en/of verbreden. De master Opera wordt verzorgd via de Dutch National Opera Academy (DNOA), het samenwerkingsverband van het Koninklijk Conservatorium en het Conservatorium van Amsterdam. Ook de master studierichting orkestdirectie wordt samen met het Conservatorium Amsterdam uitgevoerd. Dit gebeurt onder de naam Nationale Master Orkestdirectie (NMO). Diverse master specialisaties en studierichtingen worden aangeboden in samenwerking met professionele partners zoals het Residentie Orkest (master muziek specialisatie Orkestmaster), Slagwerk Den Haag (master muziek specialisatie slagwerk) en het Nederlands Kamerkoor (master muziek studieriechting ensemblezang)

De Dansvakopleiding van de faculteit verzorgt de bacheloropleiding Dans. Deze opleiding kent in het algemeen slechts één afstudeerrichting: Academische Theaterdans.

<u>Algemene ontwikkelingen in het onderwijs van het KC</u>
Gedurende 2021 zijn belangrijke vorderingen gemaakt ten aanzien van de beleidsdoelstellingen zoals beschreven in het Faculteitsplan KC 2019-2021. Deze doelstellingen komen voort uit het Instellingsplan en houden een direct verband met de met de overheid gemaakte kwaliteitsafspraken.

Als uitgangspunt voor de doelstellingen in het Faculteitsplan 2019-2021 wordt in het plan gesproken over de identiteit van het Koninklijk Conservatorium, een instelling die musici en dansers met de hoogste artistieke kwaliteit

wil opleiden, maar die ook professionals willen worden die kunnen reflecteren op hun rol in de samenleving en hun weg kunnen vinden in de complexe realiteit van de hedendaagse muziekwereld. Het conservatorium is zich zeer bewust van de laatste ontwikkelingen in de muziekpraktijk, waarin grenzen tussen genres en tussen uitvoering en creatie steeds meer vervagen. Als gevolg hiervan wordt de integratie van de verschillende componenten van het curriculum en afdelingsoverstijgende activiteiten als prioriteit gezien naast het verdiepen van de expertise op de gespecialiseerde gebieden die door de afdelingen worden aangeboden. Belangrijke stappen zijn gedurende 2021 in deze richting gezet, zoals het nieuwe geïntegreerde mastercurriculum, een reeks nieuwe vakoverschrijdende minoren en keuzevakken, een nauwere samenwerking tussen afdelingen in projecten, en een herziening en versterking van vakken met een structurele afdelingsoverstijgende benadering, zoals Muziekgeschiedenis, de Entrepreneurial Bootcamp, Historische Ontwikkeling en Educatieve Vaardigheden. Ook de verdere implementatie van e-Learning is gedurende 2021 voortgezet, o.a. door het aanstellen van een nieuwe e-Learning Coordinator. Het tutoraat is verder ontwikkeld en versterkt met ondersteuning van de NPO-gelden.

De belangrijke curriculum-ontwikkeling in de Master Muziek is verder ter hand genomen. Gebaseerd op de onderwijsvisie dat op masterniveau de nieuwsgierigheid en zelfstandigheid van studenten zo veel mogelijk moeten worden ontwikkeld, is individuele coaching een centraal thema geworden en wel in drie richtingen: artistieke coaching (het traditionele instrumentale en vocale één-op-één onderwijs), research supervision en ‘professional integration coaching’. Studenten worden op deze manier gestimuleerd tot het ontwikkelen en uitvoeren van een eigen Master Project, waarin een integratie van alle drie richtingen duidelijk aanwezig dient te zijn. In dit project komen artistieke en instrumentale/vocale vaardigheden, onderzoeksvaardigheden en ondernemerschap op een voor de student holistische manier samen. Het curriculum is hiertoe uitgebreid met een aantal nieuwe modules voor ondernemerschap, die zijn ontwikkeld in de Music Master for New Audiences and Innovative Practice (NAIP) en in het Europese ERASMUS+ project RENEW, waarin het KC heeft deelgenomen. In deze modules, die in groepsvorm worden aangeboden, worden de studenten geholpen een plan te schrijven voor het eigen project, dat, ondersteund door individuele ‘professional integration coaching’, door de studenten in het tweede masterjaar zal worden uitgevoerd. Met deze belangrijke onderwijsinnovatie geeft het KC vorm aan de noodzakelijke voorbereiding tot en integratie met de beroepspraktijk. De werkgroep ‘Master curriculum’ is maandelijks bijeengekomen om de curriculum-ontwikkeling in de master vorm te geven en te implementeren, waarbij o.a. voorbereidingen zijn getroffen voor een geïntegreerde beoordeling van de Master Project Proposal in januari 2021, een nieuwe geïntegreerde vorm van toetsing en beoordeling die de diverse onderdelen van het Master Project bijeenbrengt en daardoor als zeer vooruitstrevend mag worden gezien.

Op het gebied van toetsing & beoordeling zijn ook tijdens 2021 stappen gezet met betrekking tot beoordelingscriteria in de curriculumhandboeken, die nu criteria bevatten voor vrijwel alle vakken in alle opleidingen. In de bacheloropleiding Dans heeft dit onderwerp grote prioriteit gekregen na het accreditatiebezoek in 2019, dat heeft geleid tot aanbevelingen voor verbeteringen op dit gebied. Dit leidde tot een volledige herziening van beoordelingsprocedures en criteria in het danscurriculum. Tijdens de pandemie werd ook een reeks nieuwe beoordelingsinstrumenten (zelfbeoordelingsformulieren, schriftelijke feedback van docenten en artistieke reflecties) geïntroduceerd in de uitvoerende afdelingen en is een afdelingsoverstijgend onderzoek door een onderwijskundige uitgevoerd naar de ervaringen van studenten en docenten met deze nieuwe tools. De geplande SKE (Senior Kwalificatie Examinering) training voor de Examencommissie en de voorzitters van examencommissies moest helaas worden uitgesteld vanwege de pandemie. In het facultaire rapport over sociale veiligheid op het KC wordt toetsing & beoordeling als aandachtsgebied genoemd, wat betekent dat dit onderwerp in het Faculteitsplan 2022-2024 een belangrijke prioriteit zal zijn.

In het verslagjaar is de samenwerking met Codarts Rotterdam op het gebied van de keuzevakken voortgezet. Er is een gezamenlijke gids uitgebracht en de aanmeldingsprocedure is aanzienlijk verbeterd. De intensieve samenwerking tussen de opleidingen Docent Muziek van het KC en Codarts is voortgezet met betrekking tot het organiseren van gezamenlijke verdiepingsweken en het uitwisselen van keuzevakken.

Van het aanbod voor deskundigheidsbevordering, zoals het volgen van een masteropleiding of het Royal Conservatoire Teacher Development Programme ‘Artist as Teacher’, wordt door een groeiend aantal docenten gebruikgemaakt. Het KC heeft tevens de coördinatie van het internationale netwerk ‘Innovative Conservatoire (ICON)’ van de Guildhall School of Music and Drama in London op zich genomen. De bedoeling is om ICON in te zetten als een vorm van internationale deskundigheidsbevordering voor docenten die al een master of de cursus ‘Artist as Teacher’ gevolgd hebben. Helaas zijn deze plannen wegens de corona pandemie op de langere baan geschoven,

Onderwijsuitwisseling met de Universiteit Leiden

De Hogeschool der Kunsten kent een onderwijsuitwisseling met de Universiteit Leiden, gefaciliteerd door het samenwerkingsinstituut ACPA. De samenwerking in het onderwijs is op alle niveaus toegankelijk voor studenten van de KABK, het KC en de Universiteit Leiden. Het universitair onderwijs in Leiden is toegankelijk voor studenten en medewerkers van de Hogeschool; studenten van de Universiteit Leiden kunnen op hun beurt academisch/ theoretisch kunstonderwijs en praktisch kunstvakonderwijs volgen aan de Hogeschool der Kunsten. Daarnaast is er een klein aantal dubbelstudenten dat gelijktijdig bachelorstudies aan de Universiteit Leiden en de Hogeschool der Kunsten volgt. Studenten van de KABK kunnen sinds het collegejaar 2017-2018 hun programma beeldende kunst vanaf het 2de jaar combineren met het bachelorprogramma Arts, Media and Society aan de Universiteit Leiden in een double-degree traject. Voor KC-studenten is een Academische Minor ontwikkeld, een gecombineerd

vakkenpakket bestaande uit het vak Advanced Critical Music Studies aan het KC en de door ACPA georganiseerde muziekvakken in Leiden.

In 2021 deden in totaal 467 studenten mee aan de onderwijsuitwisseling. ACPA organiseert voor Leidse studenten de programma's Practicum Artium (i.s.m. de KABK) en Practicum Musicae (i.s.m. het KC). Door deze programma's, die in het kader van het talentbeleid van de Universiteit Leiden plaatsvinden en bij het KC de omvang van een minor hebben, konden 174 Leidse studenten in 2021 op hoog niveau een muziekopleiding doen of aan de kunstacademie studeren. 84 studenten vanuit de Hogeschool der Kunsten hebben zich aangemeld voor het volgen van één of meer keuzevakken aan de Universiteit Leiden. 137 studenten van de Universiteit Leiden en de Hogeschool volgden academische keuzevakken van ACPA. De overige studenten kozen voor aanschuif-onderwijs of overig onderwijs voor getalenteerde studenten, zoals Honours Classes. ACPA bood met de Honours Academy twee Honours Classes aan, twee PRE-Classes en een Honours College. Er waren tien dubbelstudenten. Ook heeft ACPA met de Universiteit Leiden de Massive Open Online Course (MOOC) 'Music and Society' ontwikkeld, die sinds januari 2017 te volgen is op het wereldwijde online platform Coursera en waaraan inmiddels meer dan 5.400 studenten actief deelnemen of hebben deelgenomen.

Accreditaties en visitaties

Pilot instellingsaccreditatie
Vanuit het streven om het huidige accreditatiestelsel door te ontwikkelen tot een stelsel dat meer uitgaat van vertrouwen in de instellingen en dat een beter evenwicht biedt tussen lasten en baten, is OCW het experiment instellingsaccreditatie gestart. De pilot is per september 2018 officieel van start gegaan en loopt tot 2024. Het ministerie wil naar een stelsel waarbij visitatie plaatsvindt in een open en inspirerend gesprek tussen externe peers ('Critical Friends'), docenten, studenten en management. Omdat de doelstellingen van de instellings-accreditatie sterk overeenkomen met onze visie op accreditatie, hebben wij een verzoek tot deelname ingediend. OCW heeft onze aanvraag gehonoreerd, per september 2018 samen met die van de Hogeschool van Amsterdam en het LOI. Medio 2019 is ook Fontys toegetreden. Via lichtere opleidingsbeoordelingen krijgen wij de kans om te onderzoeken of de geboden ruimte in het accreditatieproces tot meer eigenaarschap leidt voor studenten en docenten, of hierdoor de kwaliteitscultuur binnen de HdK wordt versterkt en of er minder lasten en meer baten worden ervaren in de zin van minder regeldruk en meer kwaliteitsopbrengsten. Daarnaast willen wij bijdragen aan de ontwikkeling van een accreditatieproces dat beter is toegesneden op het kunstonderwijs.
Wij participeren actief in de monitorgroep onder voorzitterschap van OCW waarin ook de NVAO vertegenwoordigd is. Op basis van de ervaringen tot nu toe concluderen wij dat er merkbaar sprake is van een grotere betrokkenheid van studenten en docenten, dat de aanpak met "Critical Friends' ons helpt om onszelf internationaal te kunnen vergelijken, dat de kwaliteitszorginstrumenten als relevanter worden beschouwd en de deelname aan de pilot ook tussen de KABK en KC tot meer interactie heeft geleid, ondanks de tijden van corona.

Visitatie hbo-masters Interior Architecture en Type and Media
Met de accreditaties van de masteropleidingen Interior Architecture en Type and Media hebben we ervaring opgedaan met het experiment instellingsaccreditatie met lichtere opleidingsaccreditatie. In het experiment wordt een onderscheid gemaakt tussen de standaarden die wel door de NVAO moeten worden beoordeeld (Standaard 1 Beoogde leerresultaten en standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten) en standaarden die niet door de NVAO worden beoordeeld en waarin de opleiding de vrijheid heeft dit naar eigen inzicht en op een ander moment te doen (Standaard 2 Onderwijsleeromgeving en Standaard 3 Toetsing). De KABK heeft ervoor gekozen om echt met deze scheiding te experimenteren, omdat er anders geen sprake zou zijn van een experiment. De eerste ervaringen zijn niet erg positief. Voor alle betrokkenen is het wennen om alleen naar standaarden 1 en 4 te kijken, zonder ook de belangrijke context van onderwijsprogramma en de toetsing mee te nemen. Desondanks zijn we er in geslaagd om er een waardevol proces van te maken en zijn twee positieve adviesrapporten van de panels (voor 1 november) naar de NVAO gestuurd.

Visitatie hbo-masters Muziek en Sonologie
Voor het Koninklijk Conservatorium was dit de eerste gelegenheid om ervaring op te doen met de mogelijkheden die de pilot ons biedt. We hebben gekozen voor een aanpak waarbij de beperkte opleidingsbeoordeling samenviel met de beoordeling die wij zelf mochten organiseren. Hoewel dit een zeer complex en arbeidsintensief proces bleek, heeft het ons ook veel interessante inzichten opgeleverd en geloven wij dat de beoordeling van de kwaliteit van de opleiding op een sterker inhoudelijk niveau heeft plaatsgevonden.

Kwaliteitszorg en studeerbaarheid binnen de instelling

Kwaliteitszorg en kunstvakopleidingen
Binnen het hoger onderwijs nemen de kunstvakopleidingen ten aanzien van de kwaliteitsbewaking een eigen positie in als gevolg van de wijze waarop de beoordeling van de competentieontwikkeling, en in het bijzonder de beoordeling van het ambacht en de artistieke vermogens, plaatsvindt. De kritische succesfactor hierbij is de kwaliteit van de docenten. Daarom ook spannen wij ons permanent in om de 'voorbeeldige' docent aan te trekken die de praktijk van het kunstenaarsschap met zich meebrengt. Op grond van onze traditie van beoordelen zijn wij goed in staat om studenten te selecteren en de potentie tot excellentie te identificeren en verder tot bloei te brengen. In de wereld van de kunsten vinden beoordelingen immers voortdurend plaats: tijdens elke les, bij iedere werkbespreking,

naar aanleiding van elke presentatie of voorspeelavond, binnen het curriculum en later in de praktijk. De eerste stap in de keten van kwaliteitsbewaking is het wegen van het artistieke vermogen en de artistieke potentie tijdens de aanmelding voor de kunstvakopleiding en in voorkomende gevallen zelfs al eerder, tijdens de vooropleidingen.

Kwaliteitscultuur
Binnen de HdK is sprake van een intrinsieke cultuur van kwaliteit, gericht op permanente verbetering van de 'studieomgeving', immaterieel en materieel. *Immaterieel* via doordachte onderwijsprogramma's, een inspirerende atmosfeer waarin verdiepende, verhelderende en vernieuwende impulsen van praktische en intellectuele aard kunnen inwerken op de vorming van het individuele talent en door actieve inbreng van het werkveld, nationaal en internationaal. *Materieel* via de vele voorzieningen, via het werving- en selectiebeleid en aan de hand van uit de wet- en regelgeving voortgekomen protocollen rondom governance, het personeelsbeleid en de rechts-bescherming van de student.

Het huidige peil van de kwaliteitscultuur is bereikt na een jarenlang geleidelijk proces en wordt zowel informeel als formeel in stand gehouden. *Informeel* in de dagelijkse routine van continue reflectie in onderlinge gesprekken tussen alle geledingen van de Hogeschool: via de korte lijnen tussen docent en student, tussen leidinggevende en medewerker en ook tussen personeel of studenten onderling. *Formeel* door het stelsel van kwaliteitszorg en velerlei geformaliseerd overleg op het niveau van instellingsbestuur, afdelingshoofden/coördinatoren, docenten, opleidings-commissies, examencommissies, vertrouwenspersonen, decanaat, tutoren, medezeggenschap, etc.

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Kwaliteitszorg
Bestuurlijke kaders kwaliteitsbeleid
Wat betreft de kwaliteitszorg aan de KABK is het verslagjaar voor een groot deel gedomineerd door de nasleep van de affaire rond het grensoverschrijdende gedrag van een oud-student dat in 2020 in de publiciteit kwam. In de rapportage over het daarop volgende cultuuronderzoek van Bezemer & Schubad, die in maart 2021 verscheen, werd een aantal aandachtspunten benoemd voor de beleidsontwikkeling, en daarmee ook voor de kwaliteitszorg. Genoemd worden onder meer:

- Het ontbreken van een breed gedeelde en gedragen visie, gecombineerd met een bestuurscultuur en verantwoordingsstructuur, die enerzijds gekenmerkt werd door een grote mate van autonomie op het niveau van de onderwijsafdelingen die tot een hoge artistieke kwaliteit heeft geleid, maar anderzijds ook beschreven als een 'eilandjescultuur' waarin op alle niveaus (te) weinig onderling gedeeld, geleerd en verantwoord werd.
- Het ontbreken van structurele aandacht voor het lerend vermogen in de organisatie.
- Onvoldoende zichtbaar beleid op het gebied van diversiteit en inclusiviteit.
- Te geringe betrokkenheid van studenten, docenten en overige medewerkers bij de beleidsontwikkeling.
- Een pedagogisch-didactisch klimaat waarin eerder de artistieke excellentie dan de individuele ontwikkeling van de student centraal staat en de didactische kwaliteiten van de docenten ook onvoldoende zijn om die individuele ontwikkeling te ondersteunen.

Deze conclusies hebben grote impact gehad op de organisatie en onder meer geleid tot het vertrek van de directeur en vervolgens ook de interim-directeur van de academie. De voorzitter van de Raad van Toezicht is afgetreden voor het verstrijken van zijn benoemingstermijn om ruimte te maken voor een nieuwe koers.
In een periode van grote bestuurlijke onzekerheid zijn echter ook op alle genoemde punten in het verslagjaar stappen voor verbetering gezet. Aanbevelingen uit het rapport van Bezemer & Schubad zijn opgevolgd of worden op dit moment geïmplementeerd. Binnen onderwijsafdelingen zijn maatregelen genomen om de sociale veiligheid te versterken en bijvoorbeeld de ervaren werkdruk te verminderen. In afwachting van de benoeming van een nieuwe directeur worden door hoofden van onderwijs- en stafafdelingen scenario's verkend voor de kortere en de middellange termijn om te komen tot een pedagogisch klimaat waarin meer ruimte ontstaat voor gepersonaliseerde leerroutes en samenwerking over de grenzen van de afdelingen heen. Op het hoogste bestuurlijke niveau is besloten om de topstructuur van de organisatie te herzien teneinde de onderlinge verantwoordingslijnen beter te waarborgen.
De rol voor het Team Kwaliteitszorg binnen de KABK in dit veranderproces ligt primair in het voeden van de dialoog, het begeleiden van de implementatie en het monitoren van de resultaten. Het hoofd van het Team maakt deel uit van de groep 'kwartiermakers' die als aanjager van de discussies binnen de academie fungeert. Effecten van ingezette curriculumwijzigingen, bijvoorbeeld in de afdeling Graphic Design, zijn door middel van gerichte evaluaties in kaart gebracht, en positief bevonden. En uiteraard wordt gevolgd of deze effecten ook binnen het bestaande instrumentarium voor kwaliteitszorg, zoals de Nationale Studentenenquête en de gesprekken met studenten-vertegenwoordigers, zichtbaar zijn.

Nationale Studentenenquête (NSE)
De KABK deed in 2021 voor het eerst mee aan de NSE. Daardoor konden de resultaten niet worden vergeleken met de jaren daarvoor, maar wel met die van andere kunstopleidingen of met het landelijk gemiddelde. Dat hebben we gedaan om een indicatie te krijgen of de onrust op de KABK van invloed zou zijn op de tevredenheid.
Bij een dergelijke vergelijking voor de bacheloropleidingen valt op dat deze opleidingen van de KABK weliswaar geen onvoldoendes scoren, maar wel op vrijwel alle vragen gemiddeld lager gewaardeerd worden dan andere kunstopleidingen in Nederland die vallen onder 'Fine Art' en 'Design' en met het landelijk gemiddelde van alle HBO

opleidingen. Wat verder opvalt is dat het percentage (zeer) ontevreden studenten, die op de vijfpuntsschaal een 1 of een 2 hebben ingevuld, groter is dan bij de andere kunstopleidingen. Gezien het feit dat de NSE is ingevuld in dezelfde periode waarin het onderzoek van B&S liep (januari – maart 2021), kwam dit niet geheel onverwacht. De hoop voor de komende jaren is dat de veranderingen die inmiddels in gang gezet zijn zich op termijn ook zullen gaan vertalen in betere scores.
De masterstudenten blijken een stuk tevredener zijn dan de bachelorstudenten. Op vrijwel alle verplichte vragen uit de NSE levert dat hoge scores op, met een flink aantal vragen die met een 4 of hoger worden gewaardeerd. Uiteraard zijn er verschillen per afdeling, maar kijken we naar alle scores, zowel per afdeling als de totaalscore, dan zijn er bij de masters niet veel zwakke punten. Ook ten opzichte van het gemiddelde van vergelijkbare masteropleidingen Fine Art en Design in Nederland, scoren op masteropleidingen de meeste vragen net iets hoger. Binnen de KABK hadden de hoofden over het algemeen de indruk dat de masterstudenten zich veel minder van de onrust aantrekken en zich behoorlijk focussen op hun opleiding. Dat is ook wel logisch bij een gespecialiseerde masteropleiding die relatief kort duurt. Voor de KABK zaak om dit niveau vast te houden.
In algemene zin moet worden opgemerkt dat de respons van de KABK-studenten op de NSE in het verslagjaar met 48,9 % behoorlijk hoog lag. Juist omdat we voor het eerst meededen heeft dit een aanzienlijke inspanning gevraagd van de medewerker kwaliteitszorg; zoals dat ook geldt voor de medewerker kwaliteitscultuur van het KC. Binnen de KABK is er een zeer gedetailleerde rapportage gemaakt van de uitkomsten op het niveau van academie, (croho) opleiding en onderwijsafdeling, waardoor ook de verschillen in studenttevredenheid tussen de afdelingen aan het licht komen. We verwachten dat deze transparantie, gekoppeld aan meer inzicht in andere relevante management-informatie op afdelingsniveau, zal bijdragen aan het lerend vermogen binnen de academie.

Accreditaties
In het verslagjaar zijn de accreditaties uitgevoerd van de masteropleidingen Interior Architecture en Type and Media. Tevens is begonnen met de voorbereiding vande accreditatie van de bacheloropleidingen, waarvan het locatiebezoek in februari 2022 plaatsvindt.
De HdK neemt deel aan het experiment instellingsaccreditatie met lichtere opleidingsaccreditatie. Van het bestaande kader van 4 standaarden worden alleen standaard 1 Beoogde leerresultaten en standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten door een panel van de NVAO beoordeeld.
In lijn met de doelstellingen van het experiment is de verantwoordelijkheid voor het schrijven van de zelfevaluatie, meer dan voorheen, bij de opleiding zelf neergelegd en minder bij de afdeling kwaliteitszorg. Dit heeft voor de masteropleidingen geresulteerd in twee zelfevaluaties met een volkomen eigen karakter. Maar in de praktijk bleek wel dat door het ontbreken van standaard 2 Onderwijsleeromgeving en standaard 3 Toetsen en Beoordelen, een deel van de context voor standaard 1 en 4 wegviel. Dat was soms lastig voor het schrijven van de zelfevaluaties, tijdens het bezoek in de gesprekken en ook voor het schrijven van een rapport door de secretaris. Tijdens de accreditaties is veel meer aan de orde gekomen dan strikt noodzakelijk, zoals ook te verwachten is gezien de deskundigheid van de betreffende visitatiepanels. Het was voor de panels, en voor ons, zoeken naar de juiste manier om enerzijds de formele rapportage te beperken tot de standaarden 1 en 4 en anderzijds recht te doen aan de inzet, de expertise en de bevindingen van de panelleden die natuurlijk kijken naar de hele opleiding en ook observaties hebben op het gebied van de standaarden 2 en 3. Deze ervaringen opgedaan bij de masteropleidingen nemen we mee bij de voorbereiding van de accreditatie van de bacheloropleidingen in 2022.

Examencommissie KABK
De hoofdtaak van de Examencommissie is het borgen van de kwaliteit van toetsen en beoordelen. Naast het controleren en valideren van de administratieve processen die hieraan ten grondslag liggen, zet de Examen-commissie vanaf 2018 ook in op het bezoeken van beoordelingen en examens van verschillende afdelingen. Tot afgelopen jaar ging de Examencommissie eveneens met regelmaat in gesprek met afdelingshoofden over de methodiek van toetsen en beoordelen. Vanwege een tijdelijk beperkte bezetting is de focus van Examencommissie in 2021 meer komen te liggen op haar kerntaken, waaronder het borgen van de kwaliteit van (online) tentamens en examens. Daarbij kregen met name de propedeusejaren aandacht, aangezien dit examens betreft van studenten die in de periode van COVID-19 zijn ingestroomd. De hoofdvraag daarin was hoe verschillende afdelingen voornemens waren om hun toetsing en examinering vorm te geven en of de procedures en criteria conform de Onderwijs- en Examenregeling zijn. Steekproefsgewijs hebben de leden van de Examencommissie examens bijgewoond. Ten behoeve van academiebrede kennisdeling en expertisebevordering schrijft de Examencommissie naar aanleiding van deze input jaarlijks een verslag met bevindingen en aanbevelingen dat als addendum bij het eigen jaarverslag wordt gevoegd.
Daarnaast hield de Examencommissie zich bezig met reguliere activiteiten en verantwoordelijkheden, zoals het benoemen van examinatoren, de behandeling van vrijstellingsaanvragen en het adviseren over de Onderwijs- en Examenregeling. De Examencommissie is in het kalenderjaar 2021 zeven keer bij elkaar gekomen voor regulier overleg.

Opleidingscommissie KABK
De Opleidingscommissie (OC) van de KABK bestaat doorgaans uit 3 ingeschreven studenten en 3 docenten, vanuit de Masteropleidingen, de Bachelor Vormgeving en de Bachelor Beeldende Kunst. Vanwege absentie van de commissievoorzitter gedurende een periode langer dan vier maanden, heeft de directie conform het Statuut Opleidingscommissies Hogeschool der Kunsten voor de periode april-augustus 2021 een tijdelijke vervanger benoemd. Tevens is ter versterking van de OC in het tweede semester een docent-adviseur benoemd. Gedurende het laatste kwartaal van 2021 is de samenstelling van de OC verder gewijzigd door natuurlijk verloop en twee nieuwe benoemingen. De vertegenwoordiging van de opleidingen was daarmee in het laatste kwartaal als volgt: twee docentleden en één student-lid vertegenwoordigden de Bachelor Vormgeving, één student-lid vertegen-

woordigde de Masteropleidingen. De OC beoogt in 2022 de representatie te verbreden naar een basis van tenminste één student of docent per specialisatie binnen de bestaande CROHO's.
In 2021 waren er 12 OC-bijeenkomsten, waarvan 8 reguliere en 3 extra met betrekking tot het instemmings- dan we adviesrecht omtrent de geldende procedures, rechten en plichten vastgelegd met betrekking tot het onderwijs en de examens. Inzake het laatste vond tevens een bijeenkomst samen met de DMR plaats. Naast genoemde bijeenkomsten werd extra vergaderd in subcomités en zijn de OC en het management drie keer bijeengekomen.
De OC heeft in 2021 verder gewerkt aan de (digitale) zichtbaarheid en toegankelijkheid voor studenten en docenten, onder meer door het zogenoemde Open Office Hour te continueren, in zoverre de overheidsmaatregelen dit toelieten fysiek en anders online. Bij het binnenkomen van vragen of zorgen kan de OC waar nodig naar eigen bevinden doorverwijzen naar een meer gerede partij om deze te adresseren, zoals de studentdecaan, een afdelingscoördinator of -hoofd.

Het voortduren van de corona-pandemie in 2021 heeft de focus van de OC behouden bij de consequenties daarvan voor het onderwijs en de studielast. Dit had mede tot gevolg dat bespreekpunten vanuit de OC naar het management over de ruimteverdeling binnen de KABK, gestart in de pre-corona tijd, pas worden vervolgd wanneer sprake is van een (reguliere) fysieke onderwijssituatie.

De OC heeft ingestemd met de Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2021-2022 en de directie geadviseerd over de studielast en uitvoering van de opleidingsspecialisaties en vakken. Ten aanzien van de OER heeft de OC een herziening aanbevolen om de kenbaarheid van wederzijdse rechten en verplichtingen te bevorderen, alsmede een veilig studieklimaat. Dit advies is opgevolgd in het academisch jaar 2021-2022, waarbij het herzieningsproces gedurende de hieropvolgende jaren wordt voortgezet.

In 2021 is het formaliseringproces voor klassenvertegenwoordiging binnen de KABK voortgezet, waarbij de OC in nauwere verbinding komt te staan met de student-afdelingsvertegenwoordigers. Details van deze overlegstructuur worden in 2022 nader uitgewerkt in afstemming met onder meer de DMR, hogeschoolsecretaris en de onderwijs-hoofden.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Kwaliteitscultuur KC
Ook bij de Quality Culture heeft COVID-19 een belangrijke invloed gehad op de werkzaamheden en de prioriteiten die daarbij werden gesteld. De accreditatie van de Master Muziek en Sonologie en enkele Critical Friends bezoeken vonden, na aanvankelijk uitstel, op een digitale wijze plaats en ook enkele reguliere onderzoeken werden niet, of op andere wijze uitgevoerd.

Sociale Veiligheid
Een onverwacht belangrijk thema dat de werkzaamheden van Quality Culture sterk heeft beïnvloed is de Sociale veiligheid binnen het Koninklijk Conservatorium (KC) is in 2021. Het rapport van onderzoeksbureau Bezemer & Schubad naar de cultuur en sociale veiligheid bij de Koninklijke Academie (KABK) was hierbij de aanleiding voor een breed gevoerde discussie over de mate waarin de bevindingen uit dit rapport resoneerden bij het KC. De directie van het KC heeft er bewust voor gekozen om niet zelf een analyse te maken van mogelijke problemen en oplossingen, maar om Quality Culture de opdracht te geven een zo breed en inclusief mogelijke inventarisatie door te voeren. Het rapport van Bezemer & Schubad is daartoe verspreid onder de studenten en medewerkers van het KC met een verzoek aan de hoofden van alle afdelingen om op afdelingsniveau een dialoog te starten en ervaringen in kaart te brengen. Daarnaast is de mogelijkheid gecreëerd om ook anoniem een bijdrage te leveren aan deze inventarisatie. In *september* zijn alle bijdragen samengebracht en werd een overkoepelend beeld zichtbaar, dat tevens in lijn lijkt met de resultaten van vele andere inventarisaties en onderzoeken die de laatste jaren bij het KC zijn uitgevoerd. De hieruit voortkomende rapportage is gedurende het najaar breed gedeeld onder studenten en medewerkers, en in afdelingoverstijgende overleggen en commissies uitgebreid besproken en toegelicht. Dit bracht weer nieuwe inzichten en in sommige gevallen ook weer aanvullende bijdragen vanuit zowel de docenten- als de studentenpopulatie. Begin *december* is op basis van het bovenstaande een werksessie georganiseerd waarin de directie, samen met een aantal afdelingshoofden van onderwijs- en onderwijsondersteunende afdelingen, vertegenwoordiging vanuit personeelszaken, diversiteit & inclusie, en de studentendecaan met elkaar hebben gewerkt aan het uitdenken van een actieplan dat, in lijn met het faculteitsplan, de komende jaren zal worden doorgevoerd.

Pilot Instellingsaccreditatie met Lichtere Opleidingsbeoordeling (ILO)
Nu we enkele jaren op weg zijn met de pilot Instellingsaccreditatie met Lichtere Opleidingsbeoordeling, leidde dit proces in 2021 tot de voorbereidingen van een externe evaluatie van de pilot. We hebben dit jaar gemerkt dat er binnen het hoger onderwijs met toenemende interesse wordt gekeken naar de ontwikkelingen rondom de pilot. En de, mogelijk hieruit voortkomende, stelselwijziging die instellingsaccreditatie mogelijk maakt. We zijn dit jaar dan ook regelmatig benaderd voor gesprekken hierover door hoger onderwijs instellingen, zoals de Hogeschool Utrecht, de Hogeschool Rotterdam, Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden en de Rijksuniversiteit Groningen. Samen met de deelnemende instellingen is tevens een paper en presentatie over de pilot verzorgd tijdens het European Quality Assurance Forum (EQAF)

Studentenpanels
Meer dan ooit zijn er door de afdelingen zelf initiatieven genomen tot het organiseren van studentenpanels en de opkomst bij deze (online)panels was ongeëvenaard. Het is duidelijk dat deze gesprekken tussen afdelingshoofd en studenten juist in deze tijden konden voorzien in een behoefte. Tevens is het onderwerp 'sociale veiligheid' een vast agendapunt geworden op de agenda van deze bijeenkomsten. Deze gesprekken leiden tot waardevolle feedback die ons in staat stelt de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren. En het vormt tevens een belangrijk instrument voor de directie, de opleidings- en examencommissie, het staf- en hoofdenoverleg en de Critical Friends om zich een beeld te kunnen vormen van de (door studenten percipieerde) kwaliteit van het onderwijs en wat daar door het afdelingshoofd mee wordt gedaan.

Critical Friends (CF)
Zoals hierboven reeds genoemd moesten wegens Covid-19 enkele bezoeken van Critical Friends worden uitgesteld. Om dit proces niet te lang te laten stagneren zijn deze bezoeken in een aantal gevallen omgezet naar een online format, waarmee we wisselende resultaten hebben bereikt. Hoewel een tweede bezoek van de Critical Friend online goed mogelijk bleek, gold dit niet voor een Critical Friend die het KC voor het eerst moest bezoeken. Om echt een goed beeld te krijgen van de sfeer en de cultuur binnen een afdeling is het noodzakelijk om fysiek aanwezig te zijn. Voor de selectie en training van de Critical Friends is gebruik gemaakt van de diensten van de internationale organisatie MusiQuE – Music Quality Enhancement.

STO/NSE
Het door onszelf ontwikkelde en gekoesterde studenttevredenheidsonderzoek (STO) heeft plaatsgemaakt voor de (sinds dit jaar verplichte) Nationale Studenten Enquête (NSE). Vanuit het KC is veel tijd gestoken in de totstandkoming van de vragenlijst van de NSE en een aantal specifieke vragen gericht op de situatie van het Kunstvakonderwijs. Ook studenten zijn betrokken geweest bij dit proces. Desondanks blijft de resulterende vragenlijst zeer generiek en lang niet in alle gevallen van toepassing op de situatie van onze studenten. Dit is ook terug te zien in de feedback die met de NSE werd verzameld. Om echt beeld te krijgen wat studenten nu precies bedoelden met hun antwoord, hebben we opvallende resultaten besproken in studentenpanels. Daaruit bleek keer op keer dat de achterliggende gedachte achter bepaalde antwoorden vaak heel anders was dan we hadden kunnen bedenken. Dit heeft voor ons bevestigd dat de resultaten van de NSE alleen een bijdrage kunnen leveren aan de onderwijskwaliteit, indien hierover het gesprek wordt gevoerd met de studenten. Omdat de resultaten van de NSE (die werd uitgevoerd inde eerste twee maanden van 2021) pas in juni beschikbaar waren, was het moeilijk om deze gesprekken tijdig met studenten te kunnen vieren. De studentenpanels die hiertoe werden georganiseerd vonden in de meeste gevallen pas laat in het najaar plaats, waardoor we ons in de bijzondere positie bevonden om dan al de volgende NSE-enquête te moeten aankondigen. Dit leidde tot ergernis en verwarring bij studenten en docenten. We hebben dit jaar veel moeite genomen om in landelijke overleggen onze onvrede met deze hoge frequentie duidelijk te maken maar dit heeft nog niet tot aanpassingen geleid.

Semesterevaluaties
Semesterevaluaties zijn bij het KC rechtstreeks gekoppeld aan de komst van een Critical Friend. Dit betekent concreet dat het semester van een afdeling iedere drie jaar volledig onder de studenten wordt bevraagd. Omdat we aan het conservatorium niet alleen te maken hebben met lessen in groepen, maar ook met individueel hoofdvakonderwijs is het in de praktijk moeilijk tot onmogelijk om de anonimiteit van de studenten in dit proces te garanderen. Vanuit onze benadering van een door alle belanghebbenden gevoelde verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de opleiding hebben we er desondanks voor gekozen om de periodieke evaluatie van de vakken toch in te voeren. Het geven, maar ook het ontvangen van feedback door zowel docenten als studenten hoort in onze visie bij een volwassen organisatie met een constructieve kwaliteitscultuur.
Dit gaat echter niet vanzelf en er in 2021 opnieuw veel tijd en aandacht besteed aan de ontwikkeling hiervan. De respons onder studenten blijft onvoldoende en staat niet in verhouding tot de hoeveelheid tijd en energie die eraan wordt besteed. De komende periode zullen we ons bezinnen op deze aanpak en alternatieve mogelijkheden onderzoeken.

<u>Examencommissie KC</u>
In de Examencommissie (EC) zijn alle opleidingen vertegenwoordigd en nemen twee externe leden (waarvan één lid van de KABK) deel. De EC is in 2021 negen keer bij elkaar geweest. Eind studiejaar 2021 is afscheid genomen van de voorzitter vanwege het bereiken van de maximale zittingsduur. Per 1 september 2021 is er een nieuwe voorzitter vanuit de EC benoemd en is er een nieuw lid aangetreden. Naast reguliere taken als het benoemen van examinatoren, het verlenen van vrijstellingen en de uitreiking van diploma's heeft de EC het Handboek voor commissies van examinatoren geactualiseerd, de directie geadviseerd over de Onderwijs- en Examenregeling en een jaarverslag over 2020 – 2021 opgesteld en aan het College van Bestuur aangeboden. De EC heeft ook weer steekproefsgewijze bezoeken aan (eind)presentaties gebracht en aanbevelingen gedaan. Een advies is uitgebracht naar aanleiding van een controle van de curriculum handbooks van de masteropleidingen Muziek en Sonologie, waarbij vooral gekeken is naar de wijze van beoordelen en de aansluiting op eindtermen. Er is deelgenomen aan gesprekken met het panel dat de instelling visiteerde i.v.m. de accreditatie van genoemde opleidingen. De EC heeft het curriculum handboek inclusief nieuwe vakbeschrijvingen van de Dansvakopleiding positief beoordeeld. In het licht van de eindpresentaties 2021 heeft de EC de directie gevraagd of er voldoende zicht was op eventuele aanpassingen in de curricula die afdelingen hebben moeten doorvoeren i.v.m. de Corona maatregelen en of beoogde einddoelen behaald konden worden. De reactie met onderbouwing hierop was overtuigend. Het afgelopen jaar kreeg de EC een aantal meldingen van onregelmatigheden. Studenten en docenten zijn gehoord en er zijn

maatregelen genomen. De EC volgt verder continue de ontwikkelingen op het terrein curricula, Quality Culture, sociale veiligheid en heeft met verschillende afdelingshoofden gesproken over onder andere 'toetsen en beoordelen'.

Opleidingscommissie KC
De Opleidingscommissie KC (OC), waarin alle opleidingen vertegenwoordigd zijn, bestond voor de eerste helft van 2021 uit 5 studenten, 5 docenten en de onderwijsmanager van de DNOA. Twee studenten, 2 docenten en de onderwijsmanager namen afscheid in juni. Vanaf september bestaat de OC uit 5 studenten en 4 docenten. De OC is in 2021 tien keer bijeengeweest, waarvan 7 x online. De OC heeft een training gevolgd om het functioneren verder te professionaliseren. De OC heeft de directie geadviseerd n.a.v. controle op de naleving van de OER en over de OER 2021–2022. Toezeggingen zijn gedaan over het eerder bekendmaken van data voor (eind) presentaties en op langere termijn ook voor andere tentamens. De curriculawijzigingen voor 2021–2022 zijn besproken en geaccordeerd. Vanzelfsprekend is ook Corona, en de gevolgen daarvan, onderwerp van gesprek geweest: zo heeft de OC aandacht gevraagd voor de huisvesting van de Jazzafdeling. De adjunct-directeur onderwijs en het hoofd Quality Culture zijn regelmatig aanwezig geweest om de OC te informeren over de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en kwaliteit. Belangrijk onderwerp was de beoordeling van de master-opleidingen Muziek en Sonologie door een visitatiepanel en de uitkomst en aanbevelingen daarvan. Tijdens meerdere bijeenkomsten heeft de OC aandacht besteed aan de klacht van studenten over de gewijzigde omgang met de keuzevakken. Hierover is een aantal keren contact geweest met de adjunct-directeur en de OC heeft een advies uitgebracht. Inmiddels zijn er positieve stappen gezet om tot een betere structurering van het systeem ten komen en tot meer mogelijkheden voor studenten. De OC zal de ervaringen volgen. Tenslotte is er uitgebreid gesproken over het thema sociale veiligheid. In reactie op de inventarisatie heeft de OC een bijdrage geleverd met gesignaleerde problemen en suggesties voor verbetering. De OC houdt het thema voor de komende tijd continu op de agenda en laat zich voor elke vergadering informeren over de ontwikkelingen.

Interfaculteit ArtScience

De Interfaculteit ArtScience heeft haar wortels in zowel het conservatorium als de academie en is daarmee een echte interdisciplinaire opleiding, niet alleen in uitingsvormen maar ook in discours. ArtScience heeft een fenomenologische blik op de wereld en ziet kunst en wetenschap als continuüm. Organisatorisch is de Interfaculteit een aparte eenheid binnen de Hogeschool, tussen academie en conservatorium in.

Het ArtScience-curriculum wordt jaarlijks aangepast aan de actualiteit. Dit jaar werd in het curriculum extra aandacht gegeven aan algoritmes/data en inclusiviteit. De structuur van het curriculum, waarbij in het eerste semester voor studenten de nadruk ligt op het volgen van verschillende vakken en in het tweede semester op het verwezenlijken van eigen artistieke projecten, moest in verband met covid-gerelateerde planningsproblematiek voor een deel worden losgelaten. Dit had voor- en nadelen, die na de pandemie worden geëvalueerd.

Het jaar was uiteraard voor ArtScience opnieuw roerig: door de voortdurende pandemie en door de uitkomsten van het cultuuronderzoek door Bezemer & Schubad, met name aan de Academie. De combinatie van die twee feiten maakte het extra moeilijk doordat contactmomenten tussen studenten en staf werden bemoeilijkt door de covid-beperkingen, terwijl er door het rapport en daarmee samenhangende gebeurtenissen juist extra behoefte was aan gezamenlijke introspectie. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd, fysiek voor zover mogelijk maar ook online, om te luisteren naar en leren van studenten en staf. Voorts is de interfaculteit betrokken bij de processen binnen Academie en Conservatorium om veiligheid en inclusiviteit te vergroten.

De pandemie heeft ook in het tweede covid-jaar geen merkbare invloed gehad op het aantal aanmeldingen voor de bachelor en master ArtScience. Het aantal studenten bedraagt opnieuw ongeveer 65: rond 2/3 bachelor en 1/3 master. Dat is de maximale grootte waarop de Interfaculteit structureel kwalitatief kan functioneren. De kwaliteit van aanmeldingen was opnieuw hoog. Wel blijkt de verschuiving naar meer Nederlandse aanmeldingen en wat minder van buiten de EU zich voor het tweede jaar voort te zetten. Of dit ligt aan de reisbeperkingen door de pandemie zal pas duidelijk worden als deze voorbij is.

Samenwerking met de rest van de Hogeschool werd gecontinueerd middels het HackLab samen met Grafisch en I/M/D aan de KABK en het gedeelde curriculum met de Scheppende Afdelingen van het KC (Compositie, Sonologie, ArtScience) zoals de vier jaarlijkse uitwisselingsweken. In het licht van het rapport zijn verschillende initiatieven ontstaan om na te denken hoe binnen de faculteiten en de Hogeschool als geheel nog meer kan worden samengewerkt. ArtScience is hierbij betrokken. Aansluiting bij de trajecten van docARTES en PhDArts voor een specifieke ArtScience-route is in een vergevorderd stadium.

Ook (inter)nationale samenwerking was door het virus dit jaar weer lastig. De intenties van samenwerking met de bestaande contacten met met name Arts@CERN (Genève, Zwitserland), RIXC (Riga, Letland), ArtScience Museum Singapore en The Arts Catalyst (Sheffield, VK) worden nog steeds bevestigd. Nationaal zijn de contacten met Zone2Source in Amsterdam, Het Nieuwe Instituut in Rotterdam en ToDaysArt in Den Haag aangehaald. Na de pandemie kunnen er hopelijk weer concrete dingen worden georganiseerd.

Interfaculteit School voor Jong Talent

Met onze Interfaculteit School voor Jong Talent (SvJT) hebben wij een unieke voorziening in huis: de SvJT integreert sinds 1956 regulier onderwijs vanaf groep 7 van de basisschool met een opleiding dans en de vooropleiding muziek. Vanaf de brugklas ook met de vooropleiding beeldende kunst. Het voortgezet onderwijs biedt alle profielen aan, van havo tot en met gymnasium. Het reguliere onderwijs wordt gegeven binnen de muren van het conservatorium, de kunstlessen binnen de beide faculteiten.
De SvJT heeft aan de ene kant een regionale functie als (voor)opleiding, maar heeft daarnaast de functie om nationaal toptalent aan te trekken en door een met het hbo geïntegreerde omgeving de juiste training en begeleiding te bieden. De leerlingenpopulatie van de interfaculteit is inmiddels afkomstig uit heel Nederland. Zo nodig worden leerlingen bij gastgezinnen ondergebracht.

De opleiding dans en de vooropleidingen muziek en beeldende kunst zijn toegankelijk voor interne en externe leerlingen. Interne leerlingen volgen het reguliere PO- of VO-onderwijs binnen de muren van de hogeschool. Externen daarentegen doen dit in hun eigen woonomgeving en volgen dus alleen het specifieke pakket aan kunstvakken.

School voor Jong Talent 2021*)	Primair Onderwijs	Voortgezet Onderwijs	totaal
Interne leerlingen	29	126	155
Externe leerlingen	37	46	83
Totaal	66	172	238

School voor Jong Talent 2021	Interne leerlingen PO/VO	Externe leerlingen PO/VO	totaal
Beeldende kunst	18	0	18
Dans	85	19**)	104
Muziek	53	63	116
Totaal	156	82	238

*) teldatum 1-10-2021
**) Inmiddels beschikt de Dansvakopleiding over een Jong KC Extern Dans-programma waarin leerlingen die in aanmerking kunnen komen voor een doorstroom naar de groep 7 van de basisschool. Deze leerlingen volgen al enkele lessen op het KC.

Over het reguliere onderwijs van de School voor Jong Talent

Algemene informatie

Via een convenant zijn de Stichting Rijnlands Lyceum en de Haagsche Schoolvereeniging samenwerkingspartners. De SvJT blijft daarnaast een toonaangevende rol spelen in zowel de stichting DAMU als de in 2018 geformaliseerde Young Music Talents in Europe, een samenwerkingsverband van 11 scholen in Europa met een zelfde profiel als de SvJT.

Het jaar 2021 was voor de SvJT in verband met de corona-crisis wederom een lastig jaar. Net als alle andere scholen voor po en vo had ook de SvJT te maken met de vele en voortdurende veranderende richtlijnen van het RIVM en de overheid. Vele projecten werden gecancelled en de school had te maken met lockdownmaatregelen. Toch kon de school redelijk goed functioneren: de kleinschaligheid, de snelle omschakeling naar het online lesgeven, de discipline van de leerlingen en enig geluk zorgden ervoor dat er maar weinig besmettingen op school waren.

Begin 2020 had de SvJT wederom het predicaat “excellente school” gekregen. In het juryrapport werd geschreven: *“De jury is onder de indruk van de passie en gedrevenheid van het team en de leerlingen. De school heeft leerlingen afkomstig uit het hele land in huis met een zeldzaam talent voor muziek, dans en beeldende kunst. Deze leerlingen wil de school helpen hun talent zo goed mogelijk te ontwikkelen en daarnaast een regulier havo- of vwo-diploma te halen. Met inzet van veel maatwerk, persoonlijke aandacht, maar ook structuur en duidelijkheid weet zij deze leerlingen adequaat te bedienen.”* De SvJT is één van de twee excellente scholen in de gemeente Den Haag.

De tweede helft van 2021 werd in belangrijke mate bepaald door de verhuisplannen. In de kerstvakantie is het hele conservatorium, en dus ook de SvJT, verhuisd naar het nieuwe gebouw Amare aan het Spuiplein. Dit was een complexe logistieke operatie. Op 17 januari 2022 is de SvJT gestart in het nieuwe gebouw.

De eindexamenresultaten
In 2021 waren er in totaal 23 leerlingen die het examen HAVO/VWO aflegden. De eindexamenresultaten van het reguliere voortgezet onderwijs in 2021 waren naar volle tevredenheid.

Afdeling	Slagingspercentage
HAVO (12 lln.)	100%
VWO (11 lln.)	100%

Rendement eindexamenleerling: doorstroom / uitstroom

Interne doorstroom vanuit has traject**) → HAVO en vanuit HAVO → VWO	16%	23%		
Doorstroom van VO → Koninklijk Conservatorium (KC-muziek/dans)	35%		37%	
Doorstroom van VO → Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK-beeldend)	3%		0%	
Uitstroom naar hbo balletopleiding elders (inter)nationaal	0%		0%	
Uitstroom naar hbo conservatorium elders (inter)nationaal	13%		13%	
Uitstroom naar kunstacademie elders (inter)nationaal	3%		3%	
Uitstroom naar hbo/wo elders	19%			20%
Uitstroom onbekend (werken, tussenjaar) of doorstroom naar andere vormen van onderwijs (vo of MBO elders)	10%			3%
	100%	23%	53%	23%
*) door afrondingen kunnen de totalen iets afwijken	TOTAAL*)	doorstroom binnen VO-SvJT	doorstroom VO→kunst-onderwijs waarvan 38% → KABK/KC	uitstroom naar niet-kunst-onderwijs

**) Het HAS-traject is bedoeld voor enkele leerlingen die we eerst op vmbo tl niveau bedienen en die in de loop van het 4e leerjaar overstappen naar 4 havo

BEELDENDE KUNST
Interfaculteit School voor Jong Talent

2021 was ondanks Corona en alle maatregelen toch een jaar vol activiteiten, exposities en excursies. Een greep uit de activiteiten:

- Projectweek bij De Besturing waarin alle leerlingen een week bij diverse kunstenaars en ontwerpers in de ateliers hebben gewerkt. Afgesloten met een expositie.
- Projectweek voor onderbouw met gastdocent (tevens SvJT-alumnus) Jasper van Blokland in leren digitaal animeren.
- Projectweek met workshop edelsmeden in Zuid57
- Bezoek aan de Graduation Show van de KABK.
- Online bezoek en workshop van Museum Rijswijk met de tentoonstelling van Ian Berry.
- Excursiedag naar Festival Karavaan te Alkmaar met bezoek diverse optredens.
- Beeldende Kunst-leerlingen namen deel aan Trimesterexposities. Elk trimester wordt afgesloten met een expositie.
- De eindexamenleerlingen hebben hun eindexamententoonstelling in *The Grey Space in The Middle* gehouden met livestreams. Hierover is ook een film gemaakt.
- Twee leerlingen hebben na toelating gedurende 6 weken in de zomer meegedaan met *All You Can Art* in de Kunsthal Rotterdam.
- Een eindexamenleerling is toegelaten op de HKU en in Gent.

MUZIEK (JONG KC)
Interfaculteit School voor Jong Talent

In het programma *PI Muziek voor Kleuters* kunnen kleuters voor hun muzieklessen in Den Haag nu uit acht instrumenten kiezen: viool, cello, contrabas, blokfluit, piano, harp, accordeon en slagwerk. Er is geïnvesteerd in public relations met als resultaat dat er meer keuze was voor goede cursisten dan voorheen. Ook wordt geprobeerd om een betere doorstroom van de cursussen naar Jong KC ter bewerkstelligen. Doel is om een expertisecentrum in te richten voor het programma *PI Muziek voor Kleuters* in Den Haag met mogelijke samenwerkingspartners in en rond Den Haag.

De boost die het Jong KC Kinderkoor heeft gekregen in 2020 is in 2021 doorgezet en momenteel wordt er gewerkt met een groep van 50 leerlingen. Het koor blijkt een goede en laagdrempelige manier te zijn om een grotere variëteit aan gegadigden uit de stad te trekken. Doel is dit verder uit te breiden en ook blazersonderwijs op een laagdrempelige manier aan te bieden en te ontwikkelen.

In het jaar 2021 is veel tijd gestoken in de continuering van het reguliere onderwijs op live basis, ondanks alle beperkingen. Er is veel zorg besteed aan het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs. Zo is er opnieuw gekozen om les te geven op alternatieve locaties en heeft de focus gelegen op onderwijs boven projecten. Projecten die wel doorgang hadden, hebben allemaal buiten plaatsgevonden, zodat de leerlingen ook hun presentatie-mogelijkheden behielden en konden blijven optreden voor live publiek. Zo was er de PIBA-teststraat, een muzikale

teststraat op het parkeerterrein aan de Juliana van Stolberglaan en de Boerderie-concerten waar leerlingen van 6-18 zich gepresenteerd hebben in hooischuren, tipitenten en in het gras.
Het Atheneum Kamerorkest heeft wederom grote sprongen gemaakt onder leiding van de nieuwe vaste dirigent en is weer een vaste waarde in het curriculum geworden.
Sinds september 2021 is het vak De Werkplaats ingevoerd voor alle interne leerlingen. Op wekelijkse basis staat De Werkplaats vast in het schoolrooster en werken leerlingen klassiek aan kamermuziekrepertoire en jazz-leerlingen aan techniek en theorie op het instrument in groepsverband. De werkplaats is een broedplaats van creativiteit, samenspel, het uitwerken van ideeën en kennisoverdracht tussen zowel leerlingen als docenten.

DANS
Interfaculteit School voor Jong Talent

Het door COVID-19 gedomineerde jaar vroeg van leerlingen, studenten, docenten en medewerkers groot aanpassingsvermogen. Dansonderwijs en projecten vonden daar waar het moest online, daar waar het kon fysiek in de studio of op het podium plaats inclusief eventuele beperkende maatregelen. Het is prijzenswaardig hoe flexibel en moedig men de aanpassingen verdraagt ondanks dat voor dansonderwijs en -ontwikkeling dagelijkse, fysieke aanwezigheid in de balletstudio of op een podium absoluut onontbeerlijk is.

In 2021 presenteerde KC Dans zich in uiteenlopende projecten, studio-avonden/-middagen en voorstellingen, zij het wegens covid dus soms in aangepaste vorm dan wel online. De audities voor de opleiding konden gelukkig live doorgang vinden evenals de zgh. open studiodagen, de Leerlingendag etc. zij het in aangepaste vorm. Alle beoordelingen en examens konden live doorgaan.

In april organiseerde Dansersfonds'79/Han Ebbelaar de jaarlijkse 'Open Les Dansersfonds'79' speciaal voor Nederlandse talenten van de dansvakopleidingen in Nederland. Een vakjury kende beurzen van € 2.000 toe aan vijf leerlingen van KC Dans. In juli werden aan dansstudenten Soleil de Jager en Jelle Johannes Hendrix beurzen à elk € 2.000 uitgereikt door de Kylián Foundation. De stichting Cultuurfonds School voor Jong Talent reikte drie aanmoedigingsprijzen uit à € 1.000 bedoeld om te besteden aan een vervolgopleiding of een kortdurende activiteit in het buitenland.

Vanwege de oorspronkelijk geplande verhuizing in de zomer naar Amare vonden de eindvoorstellingen eerder plaats dan gebruikelijk en mocht er gelukkig - zij het beperkt - publiek aanwezig zijn. Het was een intense, belangrijke impuls in een weer door covid gedomineerd schooljaar. Op 21 november participeerde KC Dans in het openingsweekend van Amare in twee voorstellingen van FEEST!!. In deze familievoorstelling, voor het eerst in samenwerking met de bewoners van Amare, traden de leerlingen op in de Danstheaterzaal van Amare.

De negende editie van het jaarlijkse Young Talent Project vond van 2 t/m 5 december plaats in de Black Box van NDT in Amare. Helaas zonder publiek. In dit project maken studenten van KC Dans kennis met de werkwijze van NDT. Zelf creëren en het bevorderen van samenwerking in creatieve processen is onderdeel van het curriculum en een pijler van het profiel van de opleiding.

Op uitnodiging van het Bolshoi Theater in Moskou bezochten de directeur en een dansdocent de International Conference on Dance Education als onderdeel van het Festival Inversion. Er is de intentie uitgesproken om de samenwerking verder te intensiveren. Het onderzoek met de educatie-afdeling NDT naar de manier waarop kinderen met dans in aanraking kunnen worden gebracht wordt voortgezet.

Zeven studenten verwierven een stageplaats bij (inter)nationale gezelschappen: Hong Kong Ballet, Scapino Ballet Rotterdam en Introdans Arnhem. De tien hbo-studenten, die in 2021 afstudeerden, vonden werk bij Introdans Arnhem (gastcontract), NDT 2, ŻfinMalta Dance Company, Ballet Rijeka/Kroatië, Dutch Don't Dance Division/Den Haag, Atlantic Ballet/Canada, Cape Town City Ballet-South Africa, Ballet Theater Pförzheim en Delattre Dance Company/Mainz.

Overige voortrajecten

Naast hun aandeel in de SvJT kennen beide faculteiten nog een aantal vormen van vooropleiding.

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

- De oriëntatiecursus, twee cursussen van 15 zaterdagen in september-januari resp februari-juni.
- De Kidsclub, voor basisscholieren in groep 7 en 8 die naar de SvJT willen of naar één van de VO-scholen waarmee wij samenwerken; elke vrijdagmiddag.
- Kunstklassen: samenwerkingsprojecten met het voortgezet onderwijs in Den Haag en omstreken: Segbroek College Den Haag, Bonaventura College Leiden, Christelijk Lyceum Zandvliet Den Haag, Rijnlands Lyceum Wassenaar.

- Speciaal Gecombineerde Leerweg voor individuele leerlingen uit het voortgezet onderwijs (externe leerlingen): scholieren die niet op één van bovengenoemde scholen staan ingeschreven.
- Het Voorbereidend Jaar (voltijdsprogramma voor alle afstudeerrichtingen) ter voorbereiding op het toelatingsexamen van de KABK. 50% van deze studenten komt uit het buitenland.

Gemiddeld aantal leerlingen/studenten	2020	2021
Oriëntatiecursus (20-25 per cursus)	45	65
Kidsclub (25-35 per cursus)	29	29
Kunstklassen (gem. 16 klassen)	180	200
Externe leerlingen	21	21
Voorbereidend Jaar hbo	56	63
Totaal	**331**	**378**

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Naast het eerder beschreven onderwijs biedt de SvJT in bepaalde instrumenten Projecten Initieel onderwijs aan voor de doelgroep 5- tot 7-jarigen, de zogeheten Pi-cursussen. Dit gebeurt op woensdagmiddagen en zaterdagen en bestaat momenteel, naast een stevig algemeen muzikaal fundament, uit de instrumentale varianten piano, viool, cello, blokfluit en slagwerk. In 2020 waren er 137 Pi-cursisten. Onder deze cursisten valt ook de groep “Pi-Basis”, bedoeld voor jonge blazers. Aan de vervolgcursus ‘KC Junior’ (voorheen Pi-plus) namen 41 kinderen deel. In principe doet deze categorie leerlingen na twee jaar toelatingsexamen voor de afdeling Jong KC van de School voor Jong Talent (SvJT). Het kinderkoor telde 40 leden.
Onderstaand overzicht vermeldt ook het aantal cursisten dat zich voorbereidt op het toelatingsexamen voor de vakopleiding.

Gemiddeld aantal leerlingen/studenten	2020	2021
SvJT Pi	97	96
SvJT Basis	40	41
SvJT KC Junior	41	41
SvJT kinderkoor	28	40
Voorbereidend jaar Bachelor	13	13
Voorbereidend jaar Master	14	17
Totaal	**233**	**248**

4. ONDERZOEK

De Hogeschool streeft er naar om de resultaten van onderzoek permanent van invloed te laten zijn op het onderwijs, om via onderzoek de verbinding tussen kunst en wetenschap te versterken, om de kennis-circulatie tussen het beroepenveld en het onderwijs te stimuleren en om de doorstroom talentontwikkeling-vooropleidingstrajecten-bachelor-master-PhD-lifelong learning en het alumnibeleid te versterken. In dat kader wordt aan alumni en docenten van de Hogeschool de gelegenheid geboden om te promoveren, mede mogelijk gemaakt door de gemeenschappelijke regeling met de Universiteit Leiden.

Onderzoek in bachelor- en masteronderwijs

Al in de bacheloropleidingen wordt aandacht besteed aan onderzoeksgerelateerde activiteiten. De student leert een onderzoekende, kritische houding te ontwikkelen, die zich manifesteert in het eigen werk, in papers en – waar aan de orde – in een eindscriptie. Het gaat om reflecteren, kritisch beschouwen en het analyseren van eigen en andermans werk in historisch en eigentijds perspectief. Om dit naar behoren te kunnen doen, wordt onderzoek gedaan naar het hoe en waarom van eerder en elders ontwikkeld werk.
Bij de KABK wordt deze onderzoekende houding opgestart in het academiebrede propedeuseonderwijs van Research&Discours, maar ook in latere leerjaren zien we het terug in vakken als mode- of fotografiebeschouwing en in de vele praktijk- en studio-opdrachten. Bij sommige afdelingen zetten studenten hun eigen onderzoek op, andere afdelingen kennen onderzoeksgroepen.
Op het KC is in de bacheloropleiding sprake van een steeds verdere integratie van onderzoek en onderzoek-vaardigheden. Dit gebeurt met name in de vakken Critical Music Studies en Historische Ontwikkeling. Voor beide vakken zal in toenemende mate de online Research Catalogue worden ingezet, die in de master al door alle studenten wordt gebruikt. Hiernaast is in 2020 gestart met de zogenaamde 'Academische Minor'. In deze minor krijgen bachelor studenten een gecombineerd vakkenpakket aangeboden door het KC en de ACPA. Met name het nieuwe vak Advanced Critical Music Studies, waarin onderzoeksvaardiheden op universitair niveau aan de orde komen, is een belangrijk onderdeel van deze minor naast de vakken die de studenten kunnen kiezen uit het onderwijsaanbod van ACPA. De verdere integratie van onderzoek in de opleidingen wordt in belangrijke mate ondersteund door de lectoren. Docenten maken actief gebruik van de mogelijkheid om een masteropleiding te volgen en doen daartoe een eigen onderzoeksproject.

Lectoraten

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Lectoraat Kunst Theorie & Praktijk (KTP)
Het lectoraat Kunst Theorie & Praktijk (KTP) van Janneke Wesseling is in februari 2007 aan de KABK van start gegaan. Het lectoraat KTP speelt een aansturende rol bij de ontwikkeling van onderzoek door docenten en bij de ontwikkeling van onderzoekscomponenten in het onderwijs. Het lectoraat KTP werkt nauw samen met de Academy of Creative and Performing Arts (ACPA) van de Universiteit Leiden, waar het inhoudelijk en organisatorisch betrokken is bij PhDArts. Janneke Wesseling geeft leiding aan PhDArts. Daarnaast is zij hoogleraar aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden, waar ze de leerstoel Praktijk en Theorie van het Onderzoek in de Beeldende Kunsten bekleedt.
Het lectoraat KTP houdt zich bezig met de integratie van theorie en praktijk in het kunstonderwijs. Zo heeft het lectoraat het Art Research Programme opgezet, waarin interdisciplinaire cursussen worden aangeboden aan Bachelorstudenten. In dit programma staan onderzoek en kritische reflectie centraal. Ook organiseert het lectoraat samen met diverse partners symposia, workshops en lezingen.

Het lectoraat KTP organiseerde in 2021 de volgende specifieke activiteiten:
- *Art Research Programme:* In 2021 heeft het Lectoraat Kunst, Theorie & Praktijk vijf Art Research Programme vakken aangeboden voor het IST programma van de KABK en voor bachelor studenten van Leiden Universiteit:
- Het aanbod van semester 2 van 2020-2021 bestond uit de twee nieuwe vakken 'Hacking Tools' van PhDArts-kandidaat Anja Groten en 'On Fiction and Forensics' van PhDArts-kandidaat Maya Rasker. Het vaste vak 'Exhibition Research Lab' van KABK-docent Tajana Macic werd ook weer aangeboden. Dit laatste vak werd succesvol afgesloten met drie exposities: 'Outside Inn', 'Dinner table, when attitudes become food' en '1/1 This Is Not a Copy, This Is an Exhibition'. Het aanbod in semester 1 2021-2022 was 'Place to Action' van PhDArts-alumna Thalia Hoffman, en Research Platform participant alsmede het vaste vak 'Exploring a personal approach in writing' van Universiteit Leiden docent Liesbeth Fit.
- *Making Matters:* Making Matters is het NWO gesubsideerd onderzoeksproject van Janneke Wesseling. In 2021 is er gewerkt aan de publicatie die in 2022 zal uitkomen. Het onderzoeksproject is uitgevoerd in samenwerking met de partners Het Nieuwe Instituut Rotterdam, West Den Haag, Hogeschool Rotterdam. Waag Society Amsterdam en onderzoekers Anja Groten, Pia Louwerens, Shailoh Philips en Dani Ploeger.
  Zie website voor meer informatie over de het onderzoek: www.making-matters.nl
- *Research Group:* Janneke Wesseling is in september 2020 een nieuwe onderzoeksgroep gestart met vijf KABK-docenten het onderzoek is in 2021 afgerond en in 2022 zal een publicatie verscheinen.
- *Scriptie Prijs*: Ook in 2021 organiseerde het Lectoraat de KABK Scriptieprijs. Dit jaar bestond de jury uit voorzitter Joost Grootens (ACPA staff lid, Universiteit Leiden) en twee externe jury leden: Julia Steenhuisen, curator Cobra Museum voor Moderne Kunst en coördinator Prijs voor de Jonge Kunstkritiek en Docus van der

Made, docent en curator bij Melly, Rotterdam en ArtEZ, Arnhem. De Bachelor winnaar was Graphic Design student Olga Elliot Schou met A Tale of Two Mermaids. De eervolle vermelding was Interactive Media Design student Pamela Varela met body politics body poetics. De master winnaar was Industrial Design student Lucie Ponard met Untangling Stories in Earth layers. De eervolle vermelding was Photography & Society student Thana Faroq met There is a Blue Sky Today and No Rain.

- *Theorie Overleg:* Het Theorie Overleg wordt vanuit het Lectoraat Kunst Theorie & Praktijk ondersteund. In 2021 is een aantal elfstandige werkgroepen opgezet: (1) Thesis and Referencing + copyright guidelines, (2) KABK Research Catalogue Portal, (3) KABK Research Vision (update Theory Memorandum), (4) Theme: Body of Knowledge, (5) Theme: Online/alternative didactical work forms.

Tot 1 februari 2022 was Janneke Wesseling in haar functie als lector/hoogleraar boegbeeld van de Route Kunst van de Nationale Wetenschaps Agenda (NWA).

Lectoraat Design and the Deep Future

Prof. dr. Alice Twemlow is sinds 2017 Lector Design aan de KABK. Daarnaast is ze associate professor bij ACPA en in het PhDArts-programma en bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Martha Jager is sinds 2020 coördinator.

Het Design Lectoraat heeft tot doel een dynamische en zichtbare onderzoekscultuur op te bouwen binnen de KABK, gericht op experimenteel ontwerpend onderzoek en zijn bijdragen aan de praktijk, het onderwijs en de kennis. Dit houdt in het koesteren en delen van onderzoek uitgevoerd door docenten en medewerkers van de KABK; het integreren van onderzoek in het curriculum; nadruk leggen op de banden tussen de Universiteit Leiden en de KABK; en zorgen voor zichtbaarheid van KABK-onderzoek in binnen- en buitenland.

Daarnaast produceert en verspreidt het lectoraat onderzoek over en door middel van design in relatie tot klimaat en milieurechtvaardigheid. Het project, getiteld 'Design and the Deep Future', ter erkenning van het geologische concept van diepe tijd, werd gecreëerd voor KABK-studenten en -personeel om mee bezig te zijn, maar ook als een bijdrage aan kennis in het algemeen en om het discours in de onderling verbonden onderzoeksdomeinen van ontwerpgeschiedenis, artistiek onderzoek en milieu-geesteswetenschappen.

Het Design Lectoraat organiseerde in 2021 de volgende specifieke activiteiten:

Het lectoraat was het hele jaar voorzitter van de onderzoeksgroep Design & The Deep Future, met vijf kunstenaars en ontwerpers geselecteerd uit een open call, wier projecten betrekking hebben op het thema klimaat-rechtvaardigheid. Maandelijkse bijeenkomsten vonden plaats op verschillende locaties zoals de ateliers van de deelnemers, Gray Space, West Den Haag, Rijksakademie en Zone2Source. Deelnemers gaan in gesprek met elkaars onderzoeksprocessen en resultaten, bespreken gedeelde zorgpunten, hosten bezoeken van gastrecensenten, lezen samen teksten en schrijven samen. De activiteiten van de Onderzoeksgroep werden gedeeld via sociale mediakanalen en evenementen zoals het jaarlijkse onderzoekssymposium 'Fault Lines' en de tentoonstelling 'Source Materials' en de radioshow 'The Research Question', georganiseerd tijdens de KABK Graduation Show 2021, waar student / tutor-uitwisselingen op de voorgrond kwamen.

In december organiseerde het Design Lectoraat voor het vierde jaar op rij ‘Fault Lines’, het jaarlijkse KABK Research Symposium. Vanwege de COVID-regelgeving was dit keer geen publiek toegestaan, dus werd het eendaagse uitwisselingsforum tussen genodigden, studenten en de onderzoekers live gestreamd. Vervolgens zijn video's van de presentaties en gesprekken beschikbaar gesteld via Vimeo. KABK- en Leidse alumna Vera van de Seyp ontwierpen de identiteit voor het evenement en een brochure die ook als pdf beschikbaar is.

Het lectoraat is gestart met de tweede editie van het KABK Art & Design Research Practices-initiatief. De eerste, ‘Wandelen als onderzoeksmethode’, gaat door en is zeer positief ontvangen. De tweede focust op hoe onderzoek wordt gedaan door en met materialen, met behulp van het zintuiglijke portaal van aanraking. Het project omvat een video-interview met KABK-tutor Laura van Santen, gefilmd op locatie in de CorUnum-makerruimte, een tentoonstelling in de KABINETS Research Display Space met materiaalonderzoeksmonsters en recepten door studenten en workshopdocenten voor processen variërend van kerfbuigen tot vlieg- ash-beglazing tot biomateriaal-koken en gebroken-elektrische-kachel-hacking. Ook waren er reflecties over hoe te werken met materialen zoals hennep, calciumcarbonaat of elektroluminescente draad. Dit alles gaat vergezeld van online-bronnen, verdere educatieve activiteiten en een publicatie van 250 pagina's die begin 2022 wordt verspreid.

Het lectoraat organiseerde on- en offline een Research Club, als informeel forum voor docenten, hoofden, (onderzoeks)medewerkers, workshopbegeleiders en promovendi van de KABK en de Universiteit Leiden die zich bezighouden met onderzoek over of via ontwerpgerelateerde disciplines. Elke maand werd iemand uit de community uitgenodigd om hun huidige lopende onderzoek te presenteren.

Het lectoraat communiceert met de community via een maandelijkse nieuwsbrief, zijn Instagram-account en berichten op zijn website waar het ook de resultaten en processen van tal van onderzoeksactiviteiten publiceert en archiveert. De Lectoraat Website is georganiseerd rond trefwoorden die aansluiten bij deelonderwerpen van het centrale onderzoeksthema, namelijk: Repair & Re-use; Digital Waste; Space junk; Self-destructing design; and Microplastics. Binnen elke categorie is er een scala aan artikelen, interviews, video's en aanbevolen projecten die bedoeld zijn om context en inspiratie te bieden voor onderwijs- en onderzoeksinitiatieven binnen de academie.

Het lectoraat heeft in december de publicatie verzorgd van vier essays over beeld en beeldcollecties van onderzoeksgroepleden op Open! Platform voor Kunst, Cultuur en Het Publieke Domein.

Gedurende het jaar was Alice Twemlow tutor en gastdocent in de Master Photography & Society, Master Industrial Design, Master Non-Linear Narrative en BA Graphic Design. Ze begeleidde postdoc Janice McNab en

enkele individuele projecten van KABK-docenten. Samen met Paul Craenen was ze medevoorzitter van een Interdisciplinaire Onderzoeksgroep met vier onderzoekers van KABK, KC en ACPA, als onderdeel van de ontwikkeling van een instellingsoverschrijdend Onderzoeksplatform, waarvan ze ook werkgroeplid is. Met Paul Craenen was ze ook mede-aanvrager van een grote NWO-ORC-financieringsaanvraag 'Making Sense of Data through Art-Science collaborations'.

Alice Twemlow gaf gedurende het jaar lezingen en schreef essays voor tal van publicaties en zette haar dienst voort als lid van de kerngroep/stuurgroep in het landelijke Platform Kunst Onderzoek.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Lectoraat "Music, Education and Society"
Lector Dr. Paul Craenen

onderzoeksgroep
Na selectie van de jaarlijkse call voor onderzoeksprojecten aan het KC, werd per februari 2021 een nieuwe onderzoeksgroep met negen docenten ingesteld, voor zeven onderzoeksprojecten (waarvan 2 in duo). Ook omwille van de aanhoudende covid-crisis gingen alle maandelijkse meetings online door. De resultaten van de verschillende projecten werden gepresenteerd op 28 januari 2022 in een hybride setting, met een online streaming vanuit de Conservatoriumzaal in Amare. Alle projecten werden gedocumenteerd op de Research Catalogue. Het online event was ook de afsluiting van de vierjarige termijn van het lectoraat. Alle afgeronde 26 onderzoeksprojecten van de afgelopen jaren zijn terug te vinden op de overzichtspagina van het lectoraat op de Research Catalogue.
Tijdens het event werd ook een nieuwe titel en missie voor een nieuwe termijn van het lectoraat voorgesteld: "Musicianship in Society". Het pluralistische onderzoeksperspectief blijft behouden, maar met de nieuwe titel wil het lectoraat nog sterker de betrokkenheid uitdrukken bij curriculumontwikkelingen aan het conservatorium en de aandacht voor de positie van de professionele muzikant in de hedendaagse cultuur en samenleving.
Na de jaarlijkse call in het najaar van 2021 werden eind december opnieuw 9 onderzoekers voor 7 onderzoeksprojecten aangesteld. Richard Barrett verkreeg een half jaar ondersteuning voor de finalisatie van een boek waarin de ervaringen en inzichten vanuit zijn onderzoeksprojecten voor het lectoraat in de voorbije drie jaar een belangrijke rol spelen.

onderwijs
Het lectoraat was betrokken bij diverse curriculumontwikkelingen, in het bijzonder in de masteropleiding. Heloisa Amaral, onderzoeker in 2020, deed onderzoek naar de manier waarop het nieuwe 'Master Project' door studenten werd ontvangen. Ze publiceerde in september 2021 een artikel op de Latimpe website over haar bevindingen. Aansluitend hierop, deed de lector een analyse van 124 Master Project-voorstellen van 2021. De uitkomsten en reflecties hierop werden breed gedeeld tijdens zowel interne als externe meetings en seminars.
De lector was betrokken bij de master circle voor de docenten, de research master symposia, als supervisor voor masterstudenten en als co-supervisor van twee ACPA PhD-studenten.

ACPA
De lector was als ACPA-staflid betrokken bij de maandelijkse staffmeetings, de jaarlijkse selecties voor het docARTES programma en de joint sessions. Hij is tevens betrokken bij de organisatie van de ARC-sessies die ACPA in Den Haag organiseert. Daarnaast gaf hij als gastdocent binnen de ACPA-minor 'Music Studies' de cursus 'Values in Music', bestaande uit 12 sessies voor bachelorstudenten aan de Universiteit Leiden.

Samenwerkingen
Het lectoraat is mede-initiatiefnemer van het nieuwe onderzoeksplatform (naam nog onbekend) dat samen met KABK en ACPA wordt opgezet. Voorbereidingen werden in 2021 getroffen door een werkgroep met lector Paul Craenen, ACPA-directeur Erik Viskil, KABK-lector Alice Twemlow en coördinator Lianne van Roekel.

Onder de vleugels van het nieuwe platform werd begin 2021 een interdisciplinaire onderzoeksgroep gelanceerd met vertegenwoordigers van de drie deelnemende instituten: Justin Bennett (KC), Lyndsey Housden (KABK), Thalia Hofmann (ACPA/KABK) en Jed Wentz (ACPA). Onder leiding van lectoren Alice Twemlow en Paul Craenen kwam de groep op maandelijkse basis samen om individuele onderzoeksprojecten te bespreken en een gezamenlijke onderzoeksvisie te ontwikkelen. De onderzoeksgroep gaf een collectieve presentatie op een conferentie te Vilnius met als thema 'X-Disciplinariteit in Artistiek Onderzoek' (16 oktober).

Samen met lector Alice Twemlow was de lector ook betrokken bij de NWO-ORC-aanvraag op consortia in samenwerking met Universiteit Maastricht en Hogeschool Zuyd (Making Sense of Data through Art-Science collaborations, uitkomst selectie nog onbekend). De aanvraag werd positief geëvalueerd in de eerste ronde (uitslag tweede ronde op moment van schrijven nog onbekend).

Activiteiten
Activiteiten bleven omwille van de covid-restricties beperkt. Het lectoraat organiseerde een online ARC-sessie met Richard Barrett en Johan van der Kreij op 8 februari en een ARC-seminar op 5 november met Inês d'Avena en Claudio Ribeiro.

De lector nam deel als spreker of panellid op het MCICM congres (Maastricht/online, 22 april), JASJ (Leiden, 12 november) en was keynote spreker op de PGVIM internationale conferentie (Bangkok/online, 26 augustus) en op het seminar 'What can be music' (Oslo, 26 september).

Publicaties
Het lectoraat bereidde in 2021 de publicatie van een boek voor met de titel 'The Promise of Music. Hopes and Expectations in Higher Music Education. Het boek zal 6 bijdragen bevatten van de lector en docenten aan het conservatorium, een voorwoord van AEC-directeur Stefan Gies, alsook 11 bijdragen van master studenten die begeleid werden door Heloisa Amaral in een schrijftraject. Publicatie door uitgeverij Garant volgt in de eerste helft van 2022.
De lector publiceerde artikels in de reeks 'Muziekpedagogiek in Beweging. Typisch Muziek' (ed. De Baets, T. & de Vugt, A. (2021). Leuven: Euprint) en in het tijdschrift KunstZone over de relatie tussen kunsteducatie en artistiek onderzoek (KunstZone 5, 2021).

HOGESCHOOL DER KUNSTEN

Lectoraat film – in ontwikkeling
Lector Dr. Erik Viskil

Erik Viskil is lector aan de HdK en wetenschappelijk directeur en hoogleraar bij de Academy of Creative and Performing Arts van de Universiteit Leiden. In de laatste maanden van 2021 maakte hij een begin met het opzetten van zijn hogeschool-brede lectoraat dat de filmkunst centraal stelt, met speciale aandacht voor de essayfilm en de discursieve mogelijkheden van het medium. Zijn onderzoek draait om de vraag hoe film discursief kan zijn en een bijdrage kan leveren aan discoursen. Uitgangspunt is dat overal in de hogeschool studenten en docenten met het medium film werken, dat alle studenten en docenten in hun dagelijks leven met film te maken hebben en dat multimediale vormen van publicatie in de nabije toekomst de standaard zullen zijn. Het lectoraat brengt studenten en docenten van de verschillende opleidingen rond film samen in een programma met een maatschappelijke oriëntatie dat erop gericht is de cinematografische 'geletterdheid' van studenten te bevorderen. Het bedient zowel de bachelors - in Research & Discourse op de KABK en New Art and Music Theory op het KC - als de masters - te ontwikkelen filmlezingenreeks - en legt connecties met studenten en onderzoekers van de Universiteit Leiden. Om docenten van de HdK in hun onderzoek in en door film te stimuleren wordt de oprichting van een kenniskring onderzocht.

Onderzoek in doctoraatstrajecten: de derde cyclus

Met het initiëren en implementeren van de doctoraatstrajecten docARTES en PhDArts heeft de Hogeschool rechtstreeks toegang tot het doctoraat via de met de Universiteit Leiden gezamenlijk opgerichte Academy of Creative and Performing Arts (ACPA), onderdeel van de Faculteit der Geesteswetenschappen. ACPA was het eerste instituut in Nederland waar musici en andere kunstenaars kunnen promoveren. Sinds 2009 zijn er ruim 70 promoties met succes afgerond. Momenteel zijn er 60 promovendi bij ACPA met een promotietraject bezig.

Het onderzoek in de kunsten heeft in Nederland gedurende de laatste jaren snel aan terrein gewonnen. In navolging van de Universiteit Leiden en de Hogeschool der Kunsten Den Haag hebben diverse andere universiteiten en hogescholen samenwerkingsverbanden ontwikkeld om onderzoek in de kunsten te bevorderen. Ook zijn er masteropleidingen in artistiek onderzoek gestart en is er in Utrecht een pre-PhD-traject op dit gebied gelanceerd. Internationaal heeft *artistic research* een enorme vlucht genomen, met professoraten en programma's aan vele universiteiten, en internationale netwerken (SAR, EARN), tijdschriften (JAR, PARSE) en conferenties, waaraan ACPA actief deelneemt of mede-initiatiefnemer van is geweest. Artistiek onderzoek heeft bewezen belangrijk te zijn voor het discours in de kunsten, waaraan het bijdragen levert en waarvoor het als aanjager dient. Het heeft daarnaast aan betekenis gewonnen als vorm van onderzoek en als vorm van kunstbeoefening, met opvallende betrokkenheid bij maatschappelijke onderwerpen. Er is de afgelopen jaren een opvallende toename van aanmeldingen bij ACPA voor een promotieonderzoek in de kunsten.

PhDArts en docARTES onderscheiden zich van vele buitenlandse PhD-trajecten voor kunstenaars/onderzoekers doordat de nadruk sterk ligt op de verdere ontwikkeling van de artistieke praktijk en op een hoog niveau van kunstenaarschap. Daaruit komen de onderzoeksvragen voort die de praktijk beïnvloeden, net zoals de zich ontwikkelende praktijk op haar beurt weer het onderzoek stuurt. Sinds het begin van het eerste (muziek) promotietraject in 2004 is er inmiddels sprake van 74 gepromoveerden.

Academy of Creative and Performing Arts	Totaal	docARTES	PhDArts	Overigen
in 2021 gepromoveerd:	7 waarvan 1 gedeeld met LUCAS	4	2	1
van 2009 t/m 2021 gepromoveerd:	74	36	14	24
promoties voor 2022 voorzien:	6	2	2	2
huidig aantal promovendi:	61	28	16	17

van de 74 gepromoveerden	21	alumni Hogeschool der Kunsten Den Haag
	13	(oud)docenten Hogeschool der Kunsten Den Haag

Research Platform en overig onderzoek

Research Platform

In 2021 heeft de daartoe ingerichte werkgroep onder voorzitterschap van Erik Viskil - wetenschappelijk directeur van ACPA - het plan uitgewerkt om een Research Platform op te richten als overkoepelende onderzoekseenheid van de Hogeschool der Kunsten en ACPA. Dit alles met het doel om hierin de krachten te bundelen van hoogleraren, lectoren, universitair docenten, promovendi, post-docs en docent-onderzoekers ten behoeve van het onderzoek in en met de kunsten. Het Research Platform beoogt de verbindingen tussen onderzoek en onderwijs te versterken, het unieke partnerschap tussen de hogeschool en de universiteit te verdiepen en op onderzoeksgebied de samenwerking te belichamen met diverse sociale, culturele en academische partners. Dankzij de stimulerings-subsidie IMPULS 2020 van het landelijke Regieorgaan-SIA ter behoud en versterking van de infrastructuur van het praktijkgericht onderzoek van de hogeschool in tijden van corona, is het mogelijk geworden om per januari 2021 voor het gehele kalenderjaar een kwartiermaker aan te trekken. Er is volgens plan een interdisciplinaire onderzoeksgroep ingesteld, bestaande uit docent-onderzoekers van KABK, KC en ACPA. Samen met de lectoren Paul Craenen (KC) en Alice Twemlow (KABK) verkent de onderzoeksgroep raakvlakken tussen hun onderzoeks-praktijken en wisselen ze ervaringen uit. Tegelijkertijd zijn ook voorbereidingen begonnen om een digitaal platform op te zetten. Dit platform, dat in het eerste semester van 2022 wordt gelanceerd, staat in het teken van het presenteren en delen van onderzoeksprocessen en -resultaten en het zichtbaar en vindbaar maken van de verschillende actoren in de onderzoeksgemeenschap.
Op grond van de succesvolle resultaten van de werkgroep heeft de College van Bestuur besloten om de functie van kwartiermaker van het Research Platform, sinds januari 2021 bekleed door Lianne van Roekel, per 1 januari 2022 te verlengen en te financieren uit de vigerende begroting van de hogeschool.

Facilitering van docenten voor onderzoek

5 medewerkers hadden vorig jaar een meerjarige promotiebeurs (afhankelijk van de aanstellingsomvang 0,1 tot 0,2 fte gedurende drie jaar) in het kader van de stimuleringsregeling promotietrajecten. Dit kwam overeen met 0,9 fte. 13 docenten deden een onderzoeksproject ter versterking van hun vakbekwaamheid en hun ontwikkeling als kunstenaar. Voor deze onderzoeksprojecten was circa 1,6 fte beschikbaar. Bij elkaar was met de verschillende onderzoeksactiviteiten in 2021 gemiddeld 2,5 fte gemoeid.

Hbo-postdoc programma

Om gepromoveerde docenten te behouden en hen tevens carrièreperspectief te bieden, is het in het hbo sinds 2019 mogelijk om tweejarige postdoc-posities in te vullen. Dit past binnen de ambitie die het ministerie van OCW en het hoger beroepsonderwijs delen om de verbinding tussen onderzoek en onderwijs te versterken.
Binnen onze hogeschool is pianiste-onderzoeker Dr. Anna Scott een dergelijke positie verleend voor de periode februari 2019 – februari 2021, financieel mede mogelijk gemaakt door Regieorgaan-SIA, een van de belangrijkste financiers van onderzoek in het hbo. Na haar postdoc-aanstelling blijft Anna Scott verbonden aan ACPA en KC.
Vanaf september 2020 is een tweede hbo-postdoc-positie toegekend. Ditmaal aan kunstenaar-onderzoeker Dr. Janice McNab, hoofd van onze Masteropleiding Artistic Research.

5. STUDENTEN

Toelating en selectie

De toelatings- en selectieprocedure aan beide faculteiten is een grondig proces waarop aspirant-studenten zich goed dienen voor te bereiden. De selectieprocessen zorgen voor een efficiënte en effectieve toelatingsprocedure. Door deze selectie aan de poort proberen wij de student te helpen een keuze te maken, die goed aansluit bij de ambities en capaciteiten, en willen wij de kans op uitval beperken.
Aan de KABK worden aspirant-studenten door middel van hun portfolio, een gesprek en vaak ook oefeningen die ter plekke worden uitgevoerd, geselecteerd voor een uitgebreid toelatingsonderzoek, waarbij zij beoordeeld worden door een commissie. Aan het KC wordt een eerste selectie gemaakt aan de hand van een motivatiebrief of een masterplan en een geluidsopname. Vervolgens moet de aspirant-student zich aan een domeinspecifieke commissie presenteren en in de meeste gevallen een theorie-examen afleggen. Aan beide faculteiten staat de persoonlijke benadering van de selectieprocedure centraal. De toelatingseisen en een beschrijving van de procedures staan vermeld op de websites van beide faculteiten. Bijk het KC zijn nadere richtlijnen gepubliceerd voor het opstellen en beoordelen van het Master Project Plan/Master Study Plan. Deze aanpassing is onderdeel van de omvangrijke curriculum innovatie in de Master Muziek met betrekking tot de invoering van het Master Project.

Overigens geldt ieder jaar voor beide faculteiten van de hogeschool dat het aantal aanmelders vele malen groter is dan het aantal studenten dat uiteindelijk zijn studie aan de KABK of het KC begint.

Ontwikkelingen in de studentenpopulatie

Hogeschool der Kunsten Den Haag	**16 17**	**17 18**	**18 19**	**19 20**	**20 21**	**21 22**
Ingeschreven studenten HBO-totaal	1580	1600	1642	1650	1666	1703
Beeldende Kunst en Vormgeving	791	829	888	905	901	898
Muziek	761	744	729	724	740	785
Dans	28	27	25	21	25	20
*Leerlingen Dans SvJT**	*86*	*85*	*77*	*83*	*81*	*84*
Instroom:						
Aantal instromende studenten HBO	496	479	541	540	536	493
Uitstroom:						
Aantal geslaagden einddiploma	390	426	458	465	434	okt 2022
Aantal studiestakers	134	124	142	112	94	okt 2022

*De dansleerlingen van de School voor Jong Talent zijn volledigheidshalve ook in het overzicht opgenomen, omdat de hbo-jaren 1 en 2 van de bacheloropleiding Dans zowel in jaren als studiepunten verspreid is over negen à tien jaar, waarvan de eerste zeven à acht jaar samenvallen met het regulier primair en voortgezet onderwijs van de SvJT.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van OCW hanteert de peildatum 1 oktober. In de tabellen van dit hoofdstuk is van deze data uitgegaan.

Tabel leeftijdsopbouw studenten naar geslacht studiejaar 2021/2022

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Leeftijdsopbouw naar geslacht en studievorm voltijd / deeltijd

Leeftijdklasse	Man	Vrouw	Anders		VT	DT	Totaal
15-19	17	39			55	1	56
20-24	159	345	1		498	7	505
25-29	91	139			216	14	230
30-34	27	40			59	8	67
35-39	9	9			11	7	18
40-44	2	11			7	6	13
45-49		3			1	2	3
50-54	1	3			1	3	4
55-59		2			1	1	2
60-64							
65-69							
Totaal	306	591	1		849	49	898

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Leeftijdklasse	Man	Vrouw	Totaal
15-19	36	54	90
20-24	229	177	406
25-29	128	94	222
30-34	30	17	47
35-39	4	13	17
40-44	7	4	11
45-49	1	2	3
50-54		3	3
55-59	1	2	3
60-64	1	2	3
65-69			
Totaal	437	368	805

Aantal studenten per studierichting

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Studierichting	Bacheloropleiding	Masteropleidingen
Bachelor Autonome Beeldende Kunst		
-Beeldende Kunst	169	-
-ArtScience	47	(zie onder master Muziek)
subtotaal	*216*	-
Bacheloropleiding Vormgeving		
-Fotografie	191	-
-Grafisch Ontwerpen	159	-
-Interactive Media Design	59	-
-Textiel en Mode	65	-
-Interieur- en meubelontwerpen	93	-
subtotaal	*567*	-
Master Type and Media	-	12
Master Interior Architecture	-	20
Master Artistic Research	-	21
Master Industrial Design	-	15
Master Non-Linear Narrative	-	23
Master Photography & Society	-	24
subtotaal	*783*	*115*
totaal	898	

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Studierichting	Bacheloropleiding Muziek	Masteropleiding Muziek
Klassieke Muziek	165	134
Jazz	79	18
Oude Muziek en Historische Uitvoeringspraktijk (EMEM)	45	36
Directie koor	2	1
Directie hafabra	4	3
Directie orkest (NMO)	0	2
Theorie der Muziek	5	5
Kerkmuziek en orgel	0	0
Compositie	23	12
Sonologie	36	15
Art of Sound	30	2
Zang	46	14
Muziektheater T.I.M.E.	-	-
ArtScience	(zie onder bachelor Beeldende Kunst)	21
Artistic Research	-	-
Muziekpedagogiek (MUZEDU)	-	1
Music Master New Audiences and Innovative Practice	-	8
Muziek Kodály	-	11
Stockhausen	-	-
	Bacheloropleiding Docent Muziek	
Docent Muziek (IAVL&T)	47	10
	Bacheloropleiding Dans*	
Uitvoerend danser	20 *(+84 SvJT)*	-
		Masteropleiding Sonologie
Instruments en Interfaces	-	1
		Masteropleiding Opera
Opera	-	9
subtotaal	*502 bachelorstudenten*	*303 masterstudenten*
totaal	805 *(+84 SvJT dans)*	

*Het betreft hier het totaal aantal studenten van de Dansvakopleiding, bestaande uit 25 studenten in het hbo en 84 in de School voor Jong Talent . De Bachelor Dans is zowel in jaren als studiepunten verspreid over negen à tien jaar, waarvan de eerste zeven à acht jaar samenvallen met het regulier primair en voortgezet onderwijs.

N.B.: vanwege enkele KC-studenten die 2 opleidingen doen zijn totalen vaak iets lager dan de som der delen.

Internationalisering

Vanwege het sterk internationale karakter van de kunstwereld, de inhoudelijke verrijking die internationalisering met zich meebrengt en het feit dat alumni in een *global context* zullen gaan werken, is internationalisering een speerpunt van de HdK. Cruciaal is het continue proces van vergelijken en toetsen van het onderwijs aan internationale standaarden en ontwikkelingen. Dit proces is in het beleid door verschillende elementen geborgd. Zo worden (hoofd)docenten en staf gestimuleerd om kennis op te doen via werkbezoeken aan buitenlandse academies en conservatoria en door collegae uit het buitenland uit te nodigen. De opgedane kennis en ervaring worden uitgewisseld om het onderwijs verder te verbeteren. Dit doen wij aan de hand van de drie aspecten, die wij ook in ons instellingsplan 2019-2024 hebben opgenomen: (a) aansluiting bij en gebruik van internationale kwalificatie-kaders, (b) een internationale leeromgeving en (c) internationale vergelijking en beoordeling door internationale vakgenoten ('Critical Friends').

Internationale populatie
Beide faculteiten hebben een grote internationale studentenpopulatie. Op peildatum 1 oktober 2021 bedroeg die van de KABK 63% en van het KC 70%. Dit resulteert – evenals in 2020 - in een hogeschoolgemiddelde van 66%. Ook zijn er vele internationale docenten en gastdocenten actief. Het onderwijs aan de HdK wordt overwegend Engelstalig aangeboden en waar nodig tweetalig.

Bilaterale overeenkomsten en netwerken
Beide faculteiten hebben in het kader van het nieuw Europese programma ERASMUS+ (2014-2021) bilaterale overeenkomsten gesloten met een groot aantal Europese instellingen voor hoger onderwijs. Het Eramsus+ (2021-2027) programma is in werking gegaan sinds juni 2021. Met de ondertekening van het Erasmus Charter for Higher Education 2021-2027 – dit is een verplicht kwaliteitskader - bevestigen wij aan 'Brussel' dat deelname aan het Erasmus+ programma onderdeel is van ons internationaliseringsbeleid.

Ook op hogeschoolniveau heeft de coronapandemie groot effect gehad op de internationaliseringsactiviteiten in 2020 en het eerste deel van 2021. Alle studenten-, docenten- en stafmobiliteit bij beide faculteiten was stopgezet of minimaal. Tijdens de tweede helft 2021 is de studentenmobiliteit in Erasmus+ weer op gang gekomen, de docenten- en stafmobiliteit echter slechts deels.

De KABK neemt deel aan een Erasmus+ International Credit Mobility projecten met Albanië. Ook zijn er overeenkomsten met niet-EU/EER-instellingen voor hoger onderwijs. Vanaf september 2020 is KABK de projectcoördinator van een Strategic Partnership Programme project – Plastic Justice samen met partner-instellingen uit Europa. Tevens is de academie actief met Critical Friends op het thema internationalisering. De KABK speelt een actieve rol binnen de European League of Institutes of Art (ELIA) en het Nederlandse platform Kunstacademies Internationale Betrekkingen (KIB). Het Platform Internationalisation ELIA en ETHO (European Technicians Heads Organisation) zijn "ELIA working groups", opgericht door de KABK in samenwerking met een enkele Europese partnerinstellingen. Beide werkgroepen organiseren internationale conferenties rondom verschillende thema's. Het hoofd internationalisering KABK is als voorzitter van Platform Internationalisation van ELIA als *adviseur* toegevoegd aan ELIA's *Representative Board*.

In het Erasmus+ project Violanet hebben activiteiten plaatsgevonden die zowel online als hybride zijn georganiseerd. Toch lijkt het erop dat de pandemie op een bepaalde manier ervoor heeft gezorgd dat het internationale contact tussen instellingen intensiever is geworden. Zo was te zien dat in sommige van de netwerken waar het KC lid van is, zoals de European Chamber Music Academy (ECMA) en de International Benchmarking Group, het contact is geïntensiveerd door geregelde online vergaderingen. De *International Benchmarking Group* is een consortium van 8 conservatoria over de hele wereld dat tot doelstelling heeft verschillende kwalitatieve en kwantitatieve gegevens op internationaal niveau te vergelijken. Ook in het grote Creative Europe project 'ECMA Pro', waar het KC in deelneemt, zijn de meeste activiteiten doorgegaan. Een negatieve impact heeft de pandemie wel gehad op de in 2020 gestarte Joint European Programmes European Master for Early Music (EMEM) en de European Master for Chamber Music – ECMAster, die werden geconfronteerd met een hoog aantal afmeldingen. In 2021 heeft het KC tevens een actieve rol gespeeld bij de verdere ontwikkeling van het Europese netwerk METRIC, dat zich richt op het bevorderen van improvisatie in het conservatorium onderwijs. METRIC partners maken deel uit van de nieuw ingerichte minor 'Collaborative Music Creation' op het KC en de Joint European Module 'From Score to Creation', die als master elective wordt aangeboden in samenwerking met twee partner-instellingen in Vlaanderen en Groot-Brittannië. Diverse docenten van het KC maken deel uit van werkgroepen als onderdeel van het SMS-project en de Early Music Taskforce van de European Association of Conservatoires (AEC).

Het hoofd internationalisering HdK heeft tot aug 2021 de rol vervult van voorzitter van het landelijke platform 'Hogescholen Internationale Betrekkingen' (HIB) onder auspiciën van de Vereniging Hogescholen.

Mobiliteit
Het is voor HdK-studenten mogelijk om een periode aan de studie aan een buitenlandse instelling door te brengen, of om een periode in het buitenland te verblijven voor onderzoek of stage, ondersteund door het programma ERASMUS+ en partnerschappen met niet-EU/EER-landen. Dit gebeurt in het kader van de volgende programma's. Alle HdK-stafleden kunnen ook gebruikmaken van Erasmus+ en/of deskundigheidsbevordering mogelijkheden om een conferentie of partnerinstellingen te bezoeken, om les te geven of een workshop, job-shadowing of training te volgen. COVID-19 heeft een impact gehad op mobiliteit van studenten en staf. Vanwege strenge corona maatregels

is stafmobiliteit uitgesteld tot dat reizen weer mogelijk wordt. Studentenmobiliteit en stage in het buitenland wordt per aanvraag bekeken of het mogelijk is.

Studenten- en stafmobiliteit						
	Koninklijke Academie			Koninklijk Conservatorium		
UITGAANDE MOBILITEIT						
In het kader van het Europese programma ERASMUS+	2019-2020 realisatie	2020-2021 realisatie	2021-2022 prognose	2019-2020 realisatie	2020-2021 realisatie	2021-2022 prognose
Studentenmobiliteit: studie	25	11	31	4	1	6
Studentenmobiliteit: stage	17	31	34	2	3	7
Stafmobiliteit: onderwijsopdrachten	0	1	0	21	0	14
Stafmobiliteit: training	15	0	7	11	0	7
Buiten het kader van het Europese programma ERASMUS+						
Holland Scholarship (OCW/HdK)	3	3	6	2	1	1
INKOMENDE MOBILITEIT						
In het kader van het Europese programma ERASMUS+	2019-2020 realisatie	2020-2021 realisatie	2021-2022 prognose	2019-2020 realisatie	2020-2021 realisatie	2021-2022 prognose
Studentenmobiliteit: studie	44	8	27	39	31	42
Studentenmobiliteit: stage	0	0	0	0	0	0
Stafmobiliteit: onderwijsopdrachten	4	0	0	14	1	6
Stafmobiliteit: training	10	0	0	2	0	1
Buiten het kader van het Europese programma ERASMUS+						0
niet-Europese partners (studenten)	5	0	6			
Holland Scholarship (OCW/HdK)	6	4	4	8	3	4

N.B. De weergegeven aantallen betreffen in- en uitstroom, per academisch jaar.

VSBfonds
De HdK neemt deel aan het prestigieuze beurzenprogramma van het VSBfonds voor studenten die aan een Nederlandse hogeschool of universiteit als bachelor of als master afstuderen en voor alumni die binnen een jaar na afstuderen in het buitenland willen verder studeren of onderzoek doen. Het VSBfonds heeft KC-student Pol van den Berg een beurs toegekend.

Tabel studentenaantallen versus nationaliteiten

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

KABK	**16 17**	**17 18**	**18 19**	**19 20**	**20 21**	**21 22**
Totaal	791	829	888	905	901	898
NL	401	364	334	319	331	333
Buitenland	390	465	554	586	570	565
* EU/EER	236	296	372	409	388	384
* Niet-EU/EER	154	169	182	177	182	181

In percentages:

KABK	**16 17**	**17 18**	**18 19**	**19 20**	**20 21**	**21 22**
Totaal	791	829	888	905	901	898
NL in %	51%	44%	38%	35%	37%	37%
Buitenland in %	49%	56%	62%	65%	63%	63%
* EU/EER in %	30%	36%	42%	45%	43%	43%
* Niet-EU/EER in %	19%	20%	20%	20%	20%	20%

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

KC	16 17	17 18	18 19	19 20	20 21	21 22
Totaal	789	771	754	745	765	805
NL	297	297	278	260	239	241
Buitenland	492	474	476	485	526	564
* EU/EER	356	333	332	354	369	420
* Niet-EU/EER	136	141	144	131	157	144

In percentages:

KC	16 17	17 18	18 19	19 20	20 21	21 22
Totaal	789	771	754	745	765	805
NL in %	38%	39%	37%	35%	31%	30%
Buitenland in %	62%	61%	63%	65%	69%	70%
* EU/EER in %	45%	43%	44%	48%	48%	52%
* Niet-EU/EER in %	17%	18%	19%	18%	21%	18%

Internationale lidmaatschappen en contacten
De hogeschool is lid van:
- International Association of Universities and Colleges of Art, Design and Media (Cumulus)
- Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC)
- European Association of International Education (EAIE)
- European League of Institutes of the Arts (ELIA)
- European Platform for Artistic Research in Music (EPARM) onder auspiciën van de AEC
- International Society for Music Education (ISME)
- Internationales Musik Zentrum (IMZ)

en werkt nauw samen met:
- International Music Council van de Unesco (IMC)
- European Music Council (EMC)
- International Association of Schools of Jazz (IASJ)
- Association of Conservatoires with Early Music Education (ACEME).

Het overzicht van de Europese instellingen voor hoger onderwijs waarmee de Koninklijke Academie en het Koninklijk Conservatorium nauw contact onderhouden in het kader van het Europese ERASMUS+ Programme is te vinden op de websites www.kabk.nl en www.koncon.nl.

Studiebegeleiding en studentendecanaat

De HdK heeft diverse vormen van begeleiding voor studenten gecreëerd. Begeleiding van studenten vindt plaats via het tutoraat, het studentendecanaat, vertrouwenspersonen, de International Students Adviser KC en het hoofd internationalisering KABK. Voor studiegerelateerde problemen gaat de student naar zijn tutor (KC) of naar zijn coördinator of studieloopbaanbegeleider (KABK). Deze ondersteunen de studenten bij het reflecteren en plannen maken en houden de studievoortgang in de gaten. Voor persoonlijke omstandigheden kunnen studenten op eigen initiatief contact opnemen met de studentendecaan. De studentendecanen Mirjam Pol (KABK) en Elke de Roos (KC) onderhouden nauw contact met de tutor, de coördinator, het afdelingshoofd, de hoofdvakdocent en het hoofd internationalisering en in voorkomende gevallen met leden van de directie. Ook in 2021 stond studentenwelzijn onder grote druk, door de gevolgen van de aanhoudende coronacrisis en de blijvende onrust rondom sociale veiligheid. Dit resulteerde in een relatief hoog aantal verzoeken voor vertrouwelijke gesprekken en een groot aantal externe doorverwijzingen naar professionele mentaal-emotionele hulp. Een groeiend aantal studenten geeft gehoor aan de oproep van de studentendecanen om zich te melden indien zij een functiebeperking en/of chronische aandoening hebben. De studentdecanen beraden zich op stappen om de zo zorgvuldig en professioneel mogelijke ondersteuning en begeleiding van deze studenten uit te breiden.

Studenten die studievertraging dreigen op te lopen - of reeds hebben opgelopen - worden actief ondersteund en begeleid door één van genoemde functionarissen. Deze bieden in eerste instantie zelf hulp en indien nodig wordt de student gewezen op de mogelijkheid om binnen de school te worden geholpen door de studentendecaan. Indien gewenst verwijst de studentendecaan naar externe hulpaanbieders.

De International Students Adviser, het afdelingshoofd internationalisering en de studentenadministratie bieden ondersteuning op het gebied van internationale problematiek, zoals het aanvragen van verblijfsvergunningen, het vinden van huisvesting of taalonderwijs. Daarnaast worden aanvullende vormen van begeleiding geboden in de professionele ontwikkeling van studenten zoals studievoortgangsoverleg (SVO), het individueel studietraject (IST), het portfolio en het Podiumbureau KC.

Rechtsbescherming student

In het kader van de rechtsbescherming van de student beschikt de Hogeschool over een aantal voorzieningen c.q. regelingen. In het kader van deze paragraaf een beknopte opsomming. Onderstaande zaken zijn ook in het studentenstatuut beschreven.

- Studentenstatuut
- Reglement Medezeggenschap
- Statuut Opleidingscommissies
- Studentendecanaat
- Integriteitscode
- Klokkenluidersregeling
  De Klokkenluidersregeling HdK fungeert als protocol om studenten en medewerkers zonder gevaar voor hun (rechts)positie de mogelijkheid te geven te rapporteren over vermeende onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard binnen de Hogeschool. Gedurende het verslagjaar is geen gebruik gemaakt van de regeling.
- Reglement van Orde van het College van Beroep voor de Examens HdK
  Studenten die zich in hun belang getroffen voelen door besluiten van de examencommissie kunnen zich wenden tot het College van Beroep voor de Examens. Naar aanleiding van een uitgegeven Bindend Studieadvies is in augustus 2020 een beroep ingediend. Na de gebruikelijke procedure van hoor- en wederhoor is het beroep door het College van Beroep ongegrond verklaard.
- Klachtenregeling Ongewenst Gedrag
  Zie onder ‘Digitaal klachtenloket’ in deze paragraaf.
- Geschillenregeling HdK, bedoeld voor zaken die zich kunnen voordoen en die de belangen raken van personeelsleden of studenten, voor zover er geen procedure mogelijk is op grond van de wet, de cao-hbo of bovengenoemde regelingen. In 2021 zijn geen geschillen gemeld.
- Digitaal klachtenloket:
  klachtenloket@kabk.nl , klachtenloket@koncon.nl of klachtenloket@hdkdenhaag.nl.
  In 2021 zijn bij het digitale loket 7 klachten ontvangen, waarvan 2 rondom eenzelfde casus. Twee klachten zijn zonder tussenkomst van de klachtencommissie na onderling overleg tussen klager en management afgehandeld. Twee andere klachten zijn afgehandeld aan de hand van een rapportage met een uitvoerige onderbouwing van de casus en een advies voor het management. Bij de overige zaken heeft in eerste instantie de externe voorzitter van de klachtencommissie een vooronderzoek ingesteld. Deze functionaris is in oktober aangetrokken mede om de procedures van klachtenbehandeling onder de loep te nemen en waar mogelijk te verfijnen. Naast de uitgebreide behandeling met hoor- en wederhoor ten overstaan van de klachtencommissie, zijn er nu ook varianten mogelijk in de vorm van versnelde behandeling door een gespreksronde met de voorzitter in persoon of via een vooronderzoek door de voorzitter. Het laatste vooral bij klachten over ongewenst gedrag die zich niet lenen voor uitgebreide behandeling door de voltallige klachtencommissie.
  Van de resterende drie gevallen is één casus na persoonlijke gesprekken met betrokkenen en een herstelgesprek afgesloten. Bij een andere procedure heeft de klager de klacht na enkele gesprekken ingetrokken. De laatste klacht is noodgedwongen opgeschort naar 2022.
- Uitvoeringsregeling Profileringsfonds
  Hierin is beschreven onder welke voorwaarden studenten, die nog geen Nederlandse graad hebben voor het opleidingsniveau (bachelor of master) waarvoor zij bij de HdK zijn ingeschreven, financiële ondersteuning kunnen aanvragen als zij als gevolg van bijzondere omstandigheden, buiten hun schuld, studievertraging hebben opgelopen waardoor ze geen recht (meer) hebben op enige vorm van studie-financiering. Ook studenten die in de loop van hun studie aan de HdK buiten hun schuld in schrijnende financiële omstandigheden zijn geraakt, kunnen een aanvraag indienen, mits die omstandigheden bij aanvang van de studie in redelijkheid niet te voorzien waren en zij geen aanspraak kunnen maken op enige vorm van studiefinanciering.
  De toekenning uit het profileringsfonds naar aard en omvang is gespecifieerd in het financieel verslag in hoofdstuk 2.

Rendementen

Een belangrijk uitgangspunt van het onderwijsconcept van de Hogeschool is de studentgerichtheid. Door de student als uitgangspunt te nemen, wordt recht gedaan aan de kenmerken van de individuele student. Dit uit zich onder meer in een effectieve studiebegeleiding en in het creëren van een leerklimaat waarin studievertraging tot een minimum beperkt wordt.

Om onnodige uitval te voorkomen besteden de opleidingen in het bijzonder in de propedeutische fase veel aandacht aan de controle van de studievoortgang. Aan het einde van het eerste semester wordt een eerste balans opgemaakt en worden de studenten geïnformeerd over de behaalde resultaten en artistieke vorderingen. Aan het eind van het propedeusejaar wordt beslist over het wel of niet voortzetten van de opleiding. In een aantal gevallen blijkt dat het passeren van het zorgvuldige toelatingsonderzoek niet per definitie de garantie biedt voor een succesvolle studie.

Rendementen, uitgedrukt in behaalde diploma's

Er wordt onderscheid gemaakt tussen onderwijsrendement bij bachelor- en masteropleidingen.
Bij de bacheloropleiding wordt het rendement uitgedrukt in het percentage behaalde diploma's door studenten die zich na het eerste jaar bij de HdK herinschrijven, de zogeheten post-propedeusefase; anders geformuleerd: instroom (= cohort jaar n) minus uitval aan het einde van het eerste jaar. Voor de masteropleidingen geldt als rendement het percentage behaalde diploma's door studenten die bij de HdK de masteropleiding begonnen zijn.
In deze paragraaf beperken wij ons tot een overzicht van de gemiddelde cijfers per opleiding over vijf cohorten. Voor de 4-jarige bacheloropleidingen betreft het de cohorten 2012 t/m 2016, voor de 1- en 2-jarige master-opleidingen gaat het om de cohorten 2014 t/m 2018.

In de overzichten zijn de volgende definities gehanteerd:
Definitie instroom (= cohort jaar n)
Het aantal studenten dat zich in jaar n voor de eerste keer bij de HdK inschrijft.
Definitie uitval
Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten dat na één jaar niet meer bij de HdK staat ingeschreven.
Definitie post-propedeuse
Het aantal studenten dat zich na het eerste jaar opnieuw bij de HdK inschrijft.
Definitie uitval/langstudeerder
Studenten die in de nominale studieduur + 1 jaar geen diploma hebben gehaald, omdat zij zijn uitgevallen (bij bachelorstudenten in de post-propedeuse) of langstudeerder zijn geworden.
Definitie bachelorrendement
Het aandeel van de bachelorstudenten dat zich na het eerste jaar opnieuw bij de HdK heeft ingeschreven en dat in de nominale studieduur + 1 jaar bij de HdK het bachelordiploma behaalt.
Definitie masterrendement
Het aandeel van het totaal aantal masterstudenten dat het masterdiploma haalt in de nominale studieduur + 1 jaar.

Bacheloropleidingen 2012 t/m 2016

	KABK Autonome Beeldende Kunst en Vormgeving					
	Voltijd		deeltijd		totaal	
instroom	207,2	100,0%	28,6	100,0%	235,8	100,0%
uitval	50,0	24,1%	9,0	31,5%	59,0	25,0%
resteert	157,2	75,9%	19,6	68,5%	176,8	75,0%
post-propedeuse	157,2	100,0%	19,6	100,0%	176,8	100,0%
uitval / studievertraging	33,0	21,0%	6,8	34,7%	39,8	22,5%
diploma	124,2	79,0%	12,8	65,3%	137,0	77,5%
	in 2020:	75,4%	*in 2020:*	59,2%	*in 2020:*	73,6%
	in 2019:	72,4%	*in 2019:*	56,7%	*in 2019:*	70,4%
	in 2018:	69,2%	*in 2018:*	60,0%	*in 2018:*	67,8%

	KC Muziek, Dans, Docent Muziek		HdK gemiddelde Bachelor	
instroom	140,2	100,0%	376,0	100,0%
uitval	19,2	13,7%	78,2	20,8%
resteert	121,0	86,3%	297,8	79,2%
post-propedeuse	121,0	100,0%	297,8	100,0%
uitval / studievertraging	23,0	19,0%	62,8	21,1%
diploma	98,0	81,0%	235,0	78,9%
	in 2020:	80,8%	*in 2020:*	76,4%
	in 2019:	80,3%	*in 2019:*	74,2%
	in 2018:	81,5%	*in 2018:*	73,0%

Masteropleidingen 2014 t/m 2018

	KABK Type and Media, Interior Architecture, Fine Art and Design		KC Muziek, Sonologie, Opera		HdK gemiddelde Master	
instroom	36,6	100,0%	141,0	100,0%	177,6	100,0%
uitval / studievertraging	3,6	9,8%	37,4	26,5%	41,0	23,1%
diploma	33,0	90,2%	103,6	73,5%	136,6	76,9%
	in 2020:	87,9%	*in 2020:*	75,9%	*in 2020:*	77,8%
	in 2019:	84,4%	*in 2019:*	78,7%	*in 2019:*	79,6%
	in 2018:	81,4%	*in 2018:*	80,2%	*in 2018:*	80,3%

Marketing & Communicatie

De prioriteit van de afdelingen Marketing en Communicatie (M&C) ligt bij de werving van de allerbeste studenten uit binnen- en buitenland. Alleen met een bijzondere en diverse samenstelling van leerlingen en studenten, én voldoende kritische massa per studierichting kunnen de KABK, het KC en hun interfaculteiten het niveau van de opleidingen ontwikkelen. Goede voorlichting, internationale positionering en strategie in werving gaan daarbij hand in hand. Daarbij biedt de meerjarenvisie van de hogeschool aanleiding om communicatieondersteuning te bieden rond thema's als sociale veiligheid, diversiteit en inclusiviteit, privacy en duurzaamheid.

Naar aanleiding van het NRC-artikel van oktober 2020 over fysiek grensoverschrijdend gedrag van een oud-student van de KABK (2008-2012), overhandigde onderzoeksbureau Bezemer & Schubad begin 2021 de rapprotage van het onderzoek bij studenten, alumni en staf aan de Raad van Toezicht die de conclusies integraal overnam. Hieruit volgden diverse verbetertrajecten die ook ondersteuning van de communicatieafdelingen vroegen en doorlopend vragen.

In 2021 had de corona-pandemie nog altijd een grote impact op de uitvoering van het onderwijs en daarmee de ondersteuning vanuit communicatie- en marketingoogpunt. Vanwege de vele verschillende doelgroepen binnen de Hogeschool, van 4-jarige kleuters in een cursus, leerlingen in regulier basis- en middelbaar onderwijs, Bachelor-, Master- en PostDoc-studenten, vraagt de pandemie om een groot aanpassingsvermogen en regelmatige bijsturing van interne en externe communicatie.

Al met al hebben vele onderwijsprogramma's toch kunnen plaatsvinden zoals beoogd. Het aantal inschrijvingen door nieuwe studenten loopt de afgelopen jaren op, al lijken ouders van jonge kinderen in het aanmeldingen voor vooropleidingen terughoudender dan voorheen, mogelijk omdat de aantrekkelijkheid van het kunstvak onder druk staat door de corona-pandemie.

Vooral de vele bezoekers van concerten, uitvoeringen en exposities hebben het afgelopen jaar de Hogeschool nauwelijks kunnen bezoeken, omdat de corona-maatregelen dat helaas niet toelieten. Het betrekken van relaties, donateurs en vrienden die de Hogeschool ook financieel steunen, was complex omdat waar soms wat bleek te kunnen, we vaak toch ook op het laatste moment moesten annuleren.

Tijdens de pandemie leerden we echter ook veel over het inzetten van alternatieve contactvormen, online werving en voorlichting en creëerden we nieuwe vormen van content zoals live-streams, online Q&A's, opgenomen programma's etc.

Het overleg tussen de M&C-afdelingen van het KC en de KABK is intensiever geworden. Waar mogelijk worden taken verdeeld en anders uitgewisseld en afgestemd. Vanwege het interne proces van cultuurverandering bij de KABK zijn enkele projecten blijven liggen waarin het KC voorop loopt, zoals de ontwikkeling van relatiebeheer en ondersteunend CRM-systeem, de interne HdK/KABK/KC-portal en de samenwerking met webdeveloper Digital Natives. De KABK verwacht in 2022 een groot deel van de achterstand in te lopen met de instroom van een aantal nieuwe collega's in het team M&C.

KONINKLIJKE ACADEMIE
Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

In 2021 vertrokken er in korte tijd enkele medewerkers uit het M&C-team, waaronder het hoofd van de afdeling. De functie werd tijdelijk ingevuld door een hoofd-ad-interim die de afdeling verder door de woelige periode van crisescommunicatie leidde met veel vragen van de pers, maar ook met de begeleiding van interne bijeenkomsten voor studenten en medewerkers, online en fysiek.

Vanwege corona vond de Open dag voor studiekiezers in bescheiden vorm en met weinig ruchtbaarheid online plaats en volgden er online portfolio reviews en later in het jaar toen het weer kon, rondleidingen door het gebouw. Midden in de hectiek zijn mooie voorlichtingsactiviteiten ontstaan die wellicht ook op de langere termijn kunnen worden voortgezet.

De afstudeershow kon wel in het gebouw plaatsvinden. Meer dan 220 afstudeerders presenteerden hun werk aan vrienden, familie, het werkveld en de gemeenschap. Dit gaf de nodige energie en enthousiasme voor het nieuwe studiejaar. Eind augustus stonden de introductiedagen op de planning die dit jaar op een nieuwe manier aangepakt werden onder het thema 'Homecoming'.

Twee alumni van de afdeling Grafisch Ontwerpen ontwikkelde het concept op basis van wat een (internationale) eerstejaarsstudent nodig heeft om zich in een ander land te settlen en een nieuw opleidingsavontuur te beginnen. Het bleek een groot succes en zorgde voor veel verbinding onder de eerstejaars studenten.

In september startte een nieuw hoofd M&C die de ontwikkeling van de afdeling m.n. gericht op interne communicatie verder in gang heeft gezet. Ondanks de onderbezetting heeft de afdeling zich op de uit het rapport van Bezemer & Schubad naar voren gekomen aanbevelingen gericht en communicatie-activiteiten ontwikkeld die een bijdrage leveren aan de verbetering van de transparantie, veiligheid, diversiteit & inclusiviteit en interne verbondenheid. Er worden regelmatig nieuwsbrieven verstuurd, er is een werkplaats gestart voor cultuurveranderaars waar bijeenkomsten voor studenten en medewerkers worden gehouden.

Aandacht voor de relatie met Den Haag was er ook in de vorm van een expositie in de KABK over het tekort aan huisvesting. Het kreeg zelfs de aandacht van het gemeentebestuur. Er is veel aandacht uitgegaan naar het informeren van de interne gemeenschap over corona en de maatregelen via interne berichten, posters en social media.

Mooie samenwerkingsprojecten waren er ook. Enkele voorbeelden: Voor de Koninklijke Bibliotheek werd een gedigitaliseerd 17e eeuws geschrift tot leven gewekt. Er werd samen met andere kunstacademies een lange termijnvisie ontwikkeld voor de impact van microplastic op het menselijk lichaam en in opdracht van de gemeente Den Haag en de provincie Zuid-Holland werden data-stromen op een artistiek en beeldende manier uitgewerkt.

Een beknopte opsomming met voorbeelden van andere projecten:

- *Master Industrial Design x TextielLab | Waag*
  Masterstudenten Industrial Design hebben deelgenomen aan een pilot-activiteit van het Europese onderzoeksproject REFLOW via een samenwerking met het TextielLab Amsterdam Waag.

- *Bachelor Interactive Media Design x Gemeente Den Haag en Provincie Zuid-Holland*
  Studenten I/M/D hebben in groepen gewerkt aan het visualiseren van innovatieve oplossingen voor het SmartCity Living Lab in Scheveningen.

- *Bachelor Interior Architecture & Furniture Design x Directie Emancipatie, Ministerie OCW*
  Kunstwerken voor de OCW-Emancipatieprijzen 2021: Jos Brink Oeuvreprijs en Joke Smitprijs.

- *Master Non Linear Narrative x Free Press Unlimited*
  Geïnspireerd door casestudies die de behoefte aan persvrijheid over de hele wereld belichten, onderzochten zeven (groepen) studenten de complexiteit van cultureel gewortelde en geografisch specifieke nuances met betrekking tot regionale nieuwsverslaggeving en -distributie.

- *Bachelor Interior Architecture & Furniture Design x Koninklijke Bibliotheek | Nationale Bibliotheek van Nederland (KB)*
  KABK-studenten werken samen met KB in het EU-project Open Digital Libraries

- *KABK IST Research Lab, Bachelor Interior Architecture & Furniture Design, IST Leiden Law School, Honours College Program*
  Concepten om de formele structuren van het rechtssysteem tot een meer gebruikersvriendelijke en nadrukkelijke rechtsgang voor kinderen en jongeren aan te passen.

- *Bachelor Graphic Design & Master Photography x Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening*
  Studenten hebben samen met de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening gewerkt aan manieren om het werk in beeld te brengen van dit juridisch adviesorgaan, dat voor de Raad van State onderzoek doet naar milieuvraagstukken.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
Faculteit Muziek en Dans

Werving studenten
De instroom van HBO studenten is in lijn met het afgelopen jaar (lichte groei van 5%), ondanks de corona pandemie. Waar de instroom voor Masterstudenten begin 2021 hoger uitval, valt deze eind 2021 iets lager uit in vergelijking en zijn het juist de Bachelor-aanmeldingen die een grotere stijging kennen. Sinds 2019 is de instroom met 25% toegenomen.

	Aanmeldingen t/m 21-02-2022	*Aanmeldingen t/m 22-02-2021*
Bachelor Docent muziek	*28*	*21*
Bachelor Muziek	*419*	*351*
Master Muziek	*251*	*292*
Master Sonologie	*26*	*19*
Eindtotaal	*752*	*719*

*Bachelor Dans is buiten beschouwing gelaten, want wordt pas sinds medio 2021 op een soortgelijk manier bijgehouden als de overige opleidingen. Deze cijfers worden vanaf 2022 in de verslaglegging meegenomen.

In de internationale werving van studenten en landelijke werving van dans- en muziekleerlingen zien we het aandeel én effect van gerichte onlinecampagnes toenemen. Tevens is extra ingezet op voorlichting voor instromende internationale studenten via www.koncon.nl/international en informatie over de onderdelen rondom beroepsvoorbereiding in het curriculum, zie www.koncon.nl/professional-preparation. Ook rond het thema onderzoek en toelichting op het Masterprogramma is extra communicatie- en marketing inzet gepleegd.

Alumnibeleid
De online alumni community met meer dan 1600 actieve leden ontwikkelde verder in 2021 en bleek juist in tijden van corona een kloppend hart om onderling verbonden te blijven. Samen delen we er nieuws, trends, tips maar ook baanmogelijkheden voor onderzoek, stages, aanstellingen en freelance werk.

De bijzondere samenwerking die in 2020 is ontstaan tussen Marketing & Communicatie en de onderwijsafdelingen, waarbij alumni geïnterviewd worden in aanwezigheid van studenten, heeft vanaf 2021 een structureel karakter gekregen. Het vak 'Meet the Professionals' is opgenomen in de leerlijn 'Career Skills' en wordt aangeboden aan alle bachelor 3 studenten van de afdelingen Klassiek, Oude Muziek en Jazz.

In 2021 hebben we voor de tweede keer de diplomeringen mogen organiseren, waarbij is voortgeborduurd op de positieve ervaringen van 2020. De diplomeringen bieden niet alleen studenten de mogelijkheid om hun studie feestelijk af te sluiten (wat ook belangrijk is voor de trots en latere betrokkenheid bij de alma mater), maar biedt het Alumni Office tevens gelegenheid om nieuwe alumni ambassadeurs te identificeren en enthousiasmeren.

Andere activiteiten waarbij het Alumni Office betrokken was dit jaar zijn o.a. het organiseren van alumni focusgroep bijeenkomsten (in 2021 voor de afdelingen School voor Jong Talent en Zang), het faciliteren van de KUO Monitor in samenwerking met het team Quality Culture en deelname aan voorgesprekken rondom het nieuwe initiatief het 'Young Professionals Netwerk' van Amare. Daarnaast staat op de planning voor 2022 een intensivering van de samenwerking met o.a. het CDO, International Office en de coördinator Stages & Bedrijfsbezoeken. We hopen ons eerste Alumni Symposium te organiseren en onderzoeken de opties rondom een mentoring programma.

Amare
In voorbereiding van, tijdens en na de verhuizing vonden vele communicatietrajecten plaats. Intern werd via de KC Portal uitgebreide informatie over het gebruik van het nieuwe gebouw gedeeld, waaronder communicatie-structuren om storingen vlot op te vangen. Bewegwijzering werd ontwikkeld en mogelijkheden om binnen Amare en het KC Domein promotie en interne communicatie te plaatsen, ingericht.

Ten behoeve van alle fysieke en online communicatie-uitingen moest met de verhuizing naar Amare nieuw video- en fotomateriaal worden ontwikkeld en adreswijzigingen doorgevoerd wat aanpassingen vroeg in alle huisstijl-uitingen van enveloppen tot briefpapier.

De communicatie- en marketingafdelingen van de samenwerkende partners binnen Amare trokken nauw op richting het Open Festival eind november, dat helaas vanwege corona maatregelen enkele dagen van tevoren vrijwel volledig moest worden geannuleerd.

Amare blijkt al in aanloop naar en na de eerste weken na verhuizing een bron van inspiratie voor interne en externe doelgroepen en daarmee een kans voor de promotie richting nieuwe instroom van leerlingen en studenten en het binden van (nieuwe) partners.

Relatiebeheer en fondsenwerving KC
Het was in 2021 beperkt mogelijk om evenementen te organiseren voor het werven/behouden van donateurs en vrienden, vanwege de corona pandemie. De focus van fondsenwerving bij particulieren was daarom vooral gericht op het betrokken houden van de huidige donateurs en vrienden. Dit geschiedde door onder andere persoonlijk contact, het verzenden van nieuwsbrieven en van updates over de excellente studenten. We hebben verschillende nieuwe donateurs en vrienden mogen verwelkomen. Ook zijn voor het eerst concrete gesprekken gevoerd met potentiële erflaters over opname van het KC in hun testament.

Het wervingsprogramma voor beurzen op naam is verder ontwikkeld, gericht op met name de zakelijke markt. Ultimo 2021 waren er vergevorderde gesprekken met twee nieuwe partners voor een meerjarige betrokkenheid.

Side by Side 2021 kon in een aangepaste versie plaatsvinden, waarbij het is gelukt om alle fondsen betrokken te houden. Er is geworven voor het excellentiebeurzenprogramma, Side by Side 2022, de Ton Koopman Academy Week 2021, de uitwisseling met Juilliard 'Manna from Heaven' (verzet van 2021 naar 2022): projecten die traditioneel in de portefeuille van de afdeling vallen. Daarnaast is geworven voor de restauratie en de verhuizing van de kunstcollectie van het KC, Sounding the Spui (verzet van 2021 naar 2022) en het Next Generation Festival (idem). Een eerste KC student is gekoppeld aan het nieuwe NL Talenten Fonds. Ten slotte is Microsoft Dynamics als relatiesysteem (CRM) ingericht en in gebruik genomen voor relatiebeheer en eventmanagement.

Bijzondere concerten, uitvoeringen en projecten in 2021 – een selectie

- *De Tijd, in nagedachtenis van Louis Andriessen*
  Op zondag 12 december werd in de Kees van Baarenzaal De Tijd van Louis Andriessen uitgevoerd. De uitvoering was onder leiding van Manoj Kamps en werd gespeeld door o.a. KC alumni en studenten. Het concert werd uitgezonden via NPO Extra en Radio 4 en vergezeld van interviews met betrokkenen.

- *Side by Side, concert en documentaire*
  Zondag 5 december zond NPO Extra een bijzondere documentaire en bijhorend concert uit van het project Side by Side 2021. Daarbij speelden studenten van het Koninklijk Conservatorium schouder aan schouder samen met de professionals van het Orkest van de Achttiende Eeuw, onder leiding van de beroemde dirigent Sigiswald Kuijken. Wegens de omstandigheden werd begin maart 2021 niet toegewerkt naar een concertserie, maar naar professionele audio- en videopnamen van de muziek van Haydn. Naast deze registratie geeft de 'making of' documentaire een unieke inkijk in het hele proces van repeteren en registreren, juist onder deze bijzondere omstandigheden.

- *Live from Emmet's Place*
  Het internationaal befaamd trio Emmet Cohen bezocht het Koninklijk Conservatorium in oktober 2021 om les te geven en op te nemen met studenten en docenten, gebruikmakend van de nieuwe opnamestudio van de afdeling Art of Sound. De studenten konden leren van de absolute top en de opname werd tevens uitgezonden via Youtube.

- *Gottfried Michael Koenig 95 jaar*
  Koenig werd in 1964 benoemd tot artistiek directeur van de Studio voor Elektronische Muziek (STEM) van de Universiteit Utrecht, het latere Instituut voor Sonologie. Koenig ging met pensioen toen het Instituut voor Sonologie in 1986 verhuisde van Utrecht naar het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Op 5 oktober 2021 werd Gottfried Michael Koenig 95 jaar. Deze gebeurtenis viel vrijwel samen met het moment waarop het Koninklijk Conservatorium verhuisde naar het nieuwe Amare. De verjaardag van Koenig werd gevierd met een concert waarin zijn elektronische en instrumentale composities centraal stonden. Op 30 december 2021 is Gottfried Michael Koenig overleden, op 95-jarige leeftijd.

6. FACILITEITEN

Huisvesting

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Gedurende het verslagjaar is er verder gewerkt aan verbetering van de brandveiligheid op basis van de snagstream-rapportage. Diverse bouwkundige maatregelen, waaronder de vervanging van een aantal deuren en de nodige technische aanpassingen van de centrale brandmeldinstallatie, hebben ervoor gezorgd dat de certificering van de KABK geheel op orde is.
Het coronaproof maken en houden van het gebouw heeft de facilitaire afdeling, door de steeds wisselende corona-maatregelen, behoorlijk beziggehouden. Het bedenken, uitvoeren en communiceren van het maximale en ook veilige gebruik van het gebouw was arbeidsintensief.
De KABK ontving van de provincie Zuid-Holland in juli 'Het compliment voor het monument' als blijk van waardering voor de in 2020 afgeronde restauratie.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Op huisvestingsgebied heeft het jaar 2021 voor het KC in het teken gestaan van de verdere voorbereiding van de verhuizing naar Amare, het nieuwe huis van de stad voor Cultuur en Educatie aan het Spuiplein. De reeds in 2020 gestarte aanbestedings- en inkooptrajecten voor onderwijs- en kantoormeubilair en overige onderwijsmiddelen werden voortgezet en afgerond in verband met de (enigszins vertraagde) oplevering van het gebouw op 1 juli 2021. Omdat het KC zoals contractueel vastgelegd minimaal 3 maanden nodig had om het pand na oplevering gebruiks-klaar te maken voor het onderwijs. is ervoor gekozen om de verhuizing in de kerstperiode van 2021 te laten plaatsvinden. Inmiddels is het onderwijs in januari 2022 in Amare van start gegaan en is het gebouw met al zijn faciliteiten ondanks de onvermijdelijke kinderziekten door de KC-community met groot enthousiasme omarmd.

Het laatste jaar in het gebouw aan de Juliana van Stolberglaan werd helaas nog overschaduwd door de noodzakelijke coronamaatregelen en lockdowns. Dit betekende handhaving van de aanpassingen om in overeenstemming met de overheidsmaatregelen coronaproof les te kunnen geven c.q. te volgen of te studeren. Dit betekende voortzetting van een lagere bezetting in de les-en studieruimten, rekeninghoudend met de 1,5 m onderlinge afstand en luchtpauzes van een half uur die tussen ieder gebruik van de ruimtes moesten worden ingelast. Al deze maatregelen hadden tot gevolg dat er ook dit jaar extra huisvestingsruimte moest worden gehuurd bij MOOOF en Prins 27.

Facility en duurzaamheid

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Formatie
De facilitaire dienst heeft een vaste bezetting van 11,5 fte. Voor de uitleen van apparatuur, de Rental, is een bezetting beschikbaar van 1,4 fte. De formatie is in 2021 flink gewijzigd. We namen afscheid van het hoofd en per half februari is een nieuw hoofd aangetreden. Verder namen we afscheid van 5 collega's, 2 vanwege pensionering en 3 vanwege nieuwe uitdagingen elders. Enkele medewerkers waren langdurig ziek. Door deze grote verschuivingen en onderbezetting is er bij alle medewerkers uit het team vooral aandacht geweest voor operationele werkzaamheden en waren wij afhankelijk van tijdelijke hulpkrachten. Met deze bezetting lukte het om het minimaal vereiste werk uit te voeren en de roosters in te vullen. Het nieuw aangetreden hoofd facilitair schreef een afdelingsplan waarbij het de intentie is om de inrichting van de afdeling op een aantal punten in het volgende jaar aan te passen.

Opleidingen
Geen van de medewerkers heeft extra scholing gevolgd in 2021.

Bedrijfshulpverlening
In 2021 waren er 50 BHV'ers op de locatie beschikbaar. De BHV-certificaten zijn vernieuwd.

ARBO & RI&E
De KABK had in 2021 één ARBO-coördinator: de functionaris Hoofd Werkplaatsen. Het uitvoeren van een digitale RIE is voorbereid. Hierin zal bijzondere aandacht geschonken worden aan sociale veiligheid.

Onderhoud
In 2021 is enkel regulier onderhoud uitgevoerd.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Personeel
In vervolg op het in 2020 gestarte onderzoek naar de opzet van een nieuwe werkwijze voor alle afdelingen die zijn betrokken bij de ondersteuning van het onderwijs en projecten en evenementen zijn de Facilitaire dienst, de afdeling Theatertechniek en de EWP in 2021 een nieuwe samenwerkingsvorm aangegaan. Dit omdat de verhuizing naar Amare met alle technische voorzieningen in het gebouw aanzienlijke wijzigingen in de onderwijslogistiek met zich mee brengt. In het voorjaar zijn de afdelingen Logistics Service Centre (LSC) en Public Services in hun nieuwe opzet van start gegaan.

Bedrijfshulpverlening
In 2021 is in overleg met de andere instellingen die Amare bewonen (Stichting Amare, RO en NDT) uitgebreid overleg geweest over de opzet van de bedrijfshulpverleningsorganisatie in Amare, die functioneert onder de eindverantwoordelijkheid van de hoofdhuurder, Stichting Amare. Het KC levert eigen medewerkers die onderdeel uitmaken van deze organisatie voor het hele gebouw maar met name zullen worden ingezet voor de eigen verdiepingen.
In het gebouw aan de Juliana van Stolberglaan bestond de dagelijkse basisbezetting uit 3 personen, waarvan 1 ploegleider BHV, en een facilitair medewerker met werkveld onderwijslogistiek. De continuïteit van het onderwijsproces en de veiligheid van de medewerkers, studenten, docenten en bezoekers konden door deze combinatie worden gewaarborgd.
In 2021 zijn alle BHV'ers op herhalingscursus geweest. Het KC verzorgt deze training in huis.

Onderhoud
Met de verhuizing naar Amare in het vooruitzicht is er ook in 2021 in het gebouw aan de Juliana van Stolberglaan alleen nog geïnvesteerd in het hoogstnoodzakelijke.

Duurzaamheid
Daar waar mogelijk wordt besparingsapparatuur ingezet op onderdelen als elektriciteit en energie. De introductie van het nkoda-systeem voor het digitaal raadplegen van bladmuziek levert naar verwachting een substantiële bijdrage aan het terugdringen van papiergebruik. Op verzoek van de commissie duurzaamheid KC zijn de maatregelen doorgevoerd, die nog in het gebouw aan de Juliana van Stolberglaan konden worden genomen. Deze hadden voornamelijk betrekking op assortiment en materiaalgebruik bij de catering, waarin nog naar optimalisatie werd gezocht. Ook is in de werkgroep gesproken over de duurzaamheidsmaatregelen in Amare, die vanwege de BREEAM-certificering van het gebouw op hoog niveau liggen.

Bibliotheken

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

De bibliotheek kon in 2021 met de normale dienstverlening openblijven voor de studenten en medewerkers dankzij wat aanpassingen. Zo waren de mondkapjes verplicht in de bibliotheek en werden er schermen op de balie geplaatst. Het aantal beschikbare studieplekken werd gehalveerd om zo de 1,5 meter afstand te kunnen garanderen.
Door de bibliotheekmedewerkers en vrijwilliger is hard gewerkt aan de vertaling van de Nederlandstalige trefwoordenindex naar het Engels. Dit project, gestart in 2019, wordt in 2022 afgerond. De bibliotheek nam samen met het Lectoraat in september deel aan de Art The Hague beurs. In de stand van The Hague Contemporary werden alle genomineerde scripties voor de KABK Thesis Award 2020 en 2021 gepresenteerd.

De bibliotheek was op zoek naar een geschikte oplossing voor het digitaliseren, ontsluiten en aanbieden van de scripties in een databank. Die werd gevonden in de vorm van de Research Catalogue (RC). De RC is een reeds bestaande online werkruimte voor het ontwerpen, publiceren en archiveren van onderzoek op het gebied van (podium)kunst, design en muziek. De bibliotheekmedewerkers maken deel uit van een werkgroep, opgezet vanuit het Theory Plaform, die allereerst gaat bekijken hoe het proces van het verzamelen, verwerken en aanbieden van scripties het best kan worden gestart.

Op verzoek van de studentendecaan is een serie boeken aangekocht over studentenwelzijn, positieve psychologie en omgaan met functiebeperkingen. Er is een speciale plank in de KABK-bibliotheek ingericht met een nieuwe rubriek 'Student Wellbeing'. De aanwinsten in de deze rubriek worden door de studenten veelvuldig geraadpleegd.

Er waren wederom veel schenkingen. De grote schenking van de Openbare Bibliotheek Den Haag is een bijzondere vermelding waard.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Gelukkig kon de bibliotheek ondanks het heersende corona-virus bijna het hele jaar normaal geopend zijn en daardoor de gebruikelijke dienstverlening continueren.

2021 stond voor de bibliotheek van het KC vooral in het teken van de naderende, maar uiteindelijk tot januari 2022 uitgestelde, verhuizing naar de Muziekverdieping in de Centrale Bibliotheek Den Haag. Vanaf 1 september 2021 konden studenten en docenten al gebruikmaken van het gratis lidmaatschap van de Bibliotheek Den Haag, een noodzakelijk lidmaatschap om vanaf 2022 te kunnen lenen uit de KC-collecties. Op 15 december opende de oude bibliotheek voor het laatst de deuren.

Aan het einde van het jaar, met nog de laatste loodjes in de eerste week van 2022, waren de collecties verhuisklaar: flink afgeslankt in omvang, voorzien van RFID-labels en gesplitst in een deel voor de open opstelling op de Muziekverdieping en een (kleiner) deel voor plaatsing in het Muziekmagazijn. Niets stond meer een verhuizing naar de net op tijd gereedgekomen Muziekverdieping in de weg.

ICT

HOGESCHOOL DER KUNSTEN

In 2021 is er een nieuw hoofd ICT aangesteld. Harmoniseren van de ICT-zaken hebben nog een groot deel van de aandacht gevergd. De verhuizing van het KC naar het nieuwe onderkomen Amare was ook op het terrein van ICT een uitdaging.
De corona maatregelen (on-line lesgeven, thuiswerken) zijn bijna het nieuwe normaal geworden, al kijken wij uit naar de situatie waar op kantoor werken niet meer de uitzondering is.

Het team
Het Team heeft een grote personele wisseling ondergaan: van de 4 teamleden zijn er dit jaar twee gestart, naast het nieuwe hoofd ICT. Het aantal personele wisselingen in de laatste paar jaar maakt dat continuïteit binnen het team onder druk staat. Ook het ontwikkelen van beleid rondom ICT blijft hierdoor achter. Het team geeft onderling steun in de afhandeling van de werkzaamheden waarbij de kleur KABK of KC steeds meer vervaagt. De werkdruk was voornamelijk in de tweede helft van het jaar zeer hoog wegens de opbouw van Amare.
De positie Adviseur Informatievoorziening is eind 2021 hiërarchisch verschoven van het team ICT naar direct vallend onder het College van Bestuur.

De infrastructuur
Voor Amare is een netwerk-ontwerp gemaakt (bekabeld en WIFI) en doorgevoerd. Voor de KABK en het KC is dezelfde opzet gekozen voor de centrale ICT-infrastructuur componenten. Ook de verbindingen met internet zijn gelijk gemaakt zodat er een uniforme infrastructuur voor KA en de KC tot stand is gebracht. Het finaliseren van de configuratie van de infrastructuur KABK loopt door tot in 2022, evenals de besprekingen met DMC rondom een aantal onderwerpen w.o. de toegang tot het centrale beveiligingssysteem ten behoeve van toegangspassen en het beheer en de toegang tot de beelden van de bewakingscamera's bij de receptie van het KC.

Kantoorautomatisering
De KABK en het KC hebben de Microsoft 365 omgeving omarmd en maakt veelvuldig gebruik van de verschillende onderdelen (Word, Outlook, etc.) en met name van MS Teams. MS Teams wordt breed ingezet voor het online vergaderen, voor het online lesgeven is de adoptie iets minder. Daarnaast is er een grote slag gemaakt in het vervangen van verouderde PC's en laptops.

Onderwijsondersteunende toepassingen
Vanuit de afdeling ICT is ondersteuning geboden bij een aantal evenementen binnen de organisatie. ICT participeert in de ondersteuning van e-learning. Vooral heeft het gebruik van MS Teams hierbij de aandacht. De samenwerking tussen Functioneel beheer Osiris en ICT heeft een meer tastbare vorm gekregen door inrichting van een regulier overleg.

Privacy en beveiliging
In het laatste kwartaal is er gekozen voor een nieuwe opzet van het IBP-team (InformatieBeveiliging en Privacy) waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de operationelel en tactisch/strategische insteek. Hierbij zijn de taken en verantwoordelijkheden duidelijker belegd.
De netwerkbeveiliging is versterkt door toepassing van nieuwe firewalls. Toch blijft voorlichting richting de gebruikers noodzakelijk zodat malware niet geëxploiteerd kan worden.

7. SOCIAAL JAARVERSLAG

De voortgang van ons onderwijs en onze bedrijfsprocessen binnen de beperkingen van de corona-maatregelen vroeg in 2021 ons aller aandacht. Ook de onrust rondom thema's als een veilige studie- en werkomgeving en de zoektocht naar een nieuwe directeur van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten zorgden voor relatief veel turbulentie Een aantal activiteiten uit het personeelsbeleidsplan 2019-2024 zijn hierdoor noodgedwongen op een lager pitje komen te staan. Voor het komende jaar willen we met name prioriteit geven aan het versterken van de diversiteit binnen de Hogeschool, het tegengaan van te hoge werkdruk en het optimaliseren van onze interne processen. Ook de verbetering van een veilige studie- en werkomgeving zal een grotere prioriteit krijgen.

Personeelsbeleid

Doelstelling P&O-beleid
De medewerkers van onze Hogeschool zetten zich dagelijks in om hun bijdrage te leveren aan een optimale artistiek-onderwijskundige leeromgeving voor onze studenten. Het personeelsbeleid van de Hogeschool is erop gericht om aan onze medewerkers – binnen de inhoudelijke en organisatorische doelstellingen van de hogeschool – een inspirerend werk- en leerklimaat te bieden waarin zij hun werk met plezier en voldoening kunnen uitvoeren en hun kennis en capaciteiten optimaal kunnen inzetten en ontwikkelen. De Hogeschool wil voor zijn medewerkers een goede werkgever zijn door het bieden van een professionele cultuur, uitdagend werkklimaat, een evenwichtige balans werk – privé en mogelijkheden tot professionele ontwikkeling
In het personeelsbeleidsplan 2019-2024 beschrijven we onze belangrijkste ambities en doelstellingen op P&O-gebied voor de komende jaren waarbij we willen anticiperen op de ontwikkelingen in de maatschappij en de dynamiek in de wereld van de kunsten en het kunstonderwijs. Diversiteit, flexibiliteit en internationalisering zijn daarin belangrijke thema's.

Aannamebeleid
Het aannamebeleid is een belangrijke pijler van ons personeelsbeleid. Wij maken daarbij onderscheid tussen onderwijzend en niet-onderwijzend personeel.

Onderwijzend personeel
Voor de arbeidsrelatie met kunstenaar-docenten zijn de behoefte van het onderwijs aan actuele inbreng op het hoogste niveau, de behoefte van studenten aan wisselende specialistische expertise en de één-op-één relatie tussen docent en student die in het kunstonderwijs gebruikelijk is, bepalend. Deze aspecten maken dat de hogeschool moet kunnen schakelen in de omvang en samenstelling van het docententeam. Om die redenen zijn kunstenaar-docenten in beginsel op tijdelijke basis bij de hogeschool werkzaam. Door voldoende flexibiliteit in de docentcontracten te houden, kan worden ingespeeld op de veelvuldig optredende schommelingen in de onderwijsvraag en inhoudelijke wijzigingen in die vraag en kan het ontstaan van zogenaamde garantie- of leegstandsuren (uren binnen een vast contract waarover salaris wordt betaald zonder tegenprestatie) worden voorkomen.

De balans tussen kwaliteit, continuïteit en flexibiliteit is steeds het punt van aandacht. Een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd zal alleen worden gegeven wanneer het takenpakket van de docent breder is dan het geven van onderwijs en/of tot de 'ruggengraat' van het opleidingsprogramma behoort. Dit behoeft in alle gevallen zorgvuldige afweging en afstemming tussen afdelingsleiding en directie. De continuïteit van het onderwijs, het behoud van kennis voor de organisatie en het vervullen van specifieke kerntaken zijn daarbij belangrijke voorwaarden.

Het hierboven beschreven beleid heeft specifiek betrekking op de kunstenaar-docenten. Hiertoe behoren de vakdocenten in het HBO en in de Voortrajecten, de muziek-, dans- en beeldende kunstdocenten van de School voor Jong Talent en de muziekdocenten van de PI- en Jong KC-programma's.
Docenten die binnen de School voor Jong Talent algemeen vormende vakken verzorgen en docenten die geen uitvoerend beroepsbeoefenaar in de kunsten zijn, starten eveneens in een tijdelijk dienstverband, meestal voor een periode van een (studie)jaar tot een maximale duur van 4 jaar. Bij tevredenheid over het functioneren en structurele taken kan de arbeids-overeenkomst (met een jaar) worden verlengd of (daarna) worden omgezet naar onbepaalde tijd.

Niet-onderwijzend personeel
Voor het onderwijsondersteunend (OOP) en het algemeen ondersteunend personeel (AOP) wordt bij indiensttreding veelal een arbeidsovereenkomst voor 1 jaar geboden. Wanneer het een structurele functie betreft, wordt daarbij de intentie vastgelegd dat, wanneer het functioneren naar tevredenheid verloopt, het dienstverband na uiterlijk 2 jaar wordt omgezet naar onbepaalde tijd.

Personeelscategorieën: OP, OOP, AOP
73% van de personele bezetting (per jaareinde) van de hogeschool bestaat uit onderwijzend personeel (OP) en direct aan het onderwijs gerelateerd onderwijsondersteunend personeel (OOP), zoals onderwijscoördinatoren, werkplaats-beheerders en productiemedewerkers. Directie, stafafdelingen en administratie (AOP) maken 27% van het personeelsbestand uit. Deze verhouding is exact gelijk gebleven ten opzichte van 2020.
Vanwege de combinatie onderwijs en beroepspraktijk heeft de meerderheid van onze docenten een kleine

deeltijdaanstelling. De gemiddelde aanstellingsomvang van het OP is 0,38 fte, van het OOP 0,67 fte en van het AOP 0,87 fte (exclusief oproepkrachten/werkstudenten). Dit is eveneens nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van de vorige verslagjaren. Voor het totale personeelsbestand bedroeg de gemiddelde aanstellingsomvang 0,49 fte, eveneens exclusief oproepkrachten/werkstudenten.

Vaste en tijdelijke arbeidsovereenkomsten
In het personeelsbeleidsplan 2019-2024 zijn streefpercentages vastgesteld voor het aandeel vaste en flexibele arbeidsovereenkomsten: voor het onderwijzend personeel tussen 40% en 50% flexibel, voor het niet-onderwijzend personeel circa 20% flexibel. Eind 2021 had de Hogeschool 710 medewerkers in loondienst met een gezamenlijke betrekkingsomvang van 353,32 fte. Hiervan had 63,6% - 224,84 fte - een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. 36,4%– 128,48 fte – betrof een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd of een tijdelijke taakuitbreiding. In 2020 was dit resp. 63% en 37%. Inherent aan het hiervoor geschetste aannamebeleid is het percentage vaste contracten bij het algemeen ondersteunend personeel 77% (76% in 2020) en het onderwijsondersteunend personeel 68% (66% in 2020) hoger dan bij het onderwijzend personeel 55% (54% in 2020). Dit is overeenkomstig de streefpercentages uit het beleidsplan.

Freelancers en gastdocenten
Naast personeel in loondienst maakt de Hogeschool gebruik van freelancers. Met name in de masterfase, maar ook in specifieke onderdelen van de bachelor, willen we (individueel) maatwerk kunnen bieden om daarmee optimaal tegemoet te kunnen komen aan de leer- en onderzoeksvragen van onze studenten.
De totale omvang inhuur freelance en gastdocenten in 2021 was k€ 2.970.

Uitzendkrachten, payroll en detachering
De Hogeschool maakt bij hoge uitzondering gebruik van uitzendkrachten. Het tijdelijk opvangen van pieken en ziektegevallen gebeurt bij voorkeur door het verschuiven van taken en/of door extra inzet van zittende medewerkers in de vorm van een tijdelijke taakuitbreiding. Voor meer langdurige extra inzet wordt een tijdelijke arbeids-overeenkomst aangegaan. Wanneer inzet van een uitzendkracht of gedetacheerde toch nodig is, wordt hij/zij beloond op het niveau van de cao-hbo, inclusief eventuele toelagen en onkostenvergoedingen. In 2021 is echter een veel hogere inzet uitzendkrachten geweest. Ruim k€ 480 in 2021 ten opzichte van k€ 102 in 2020

Wervingsbeleid
De werving voor docent-vacatures wordt veelal vanuit de afdelingen opgepakt. Dit gebeurt via het netwerk en/of via de interne sollicitatieprocedure. Vacatures voor OOP, AOP en in toenemende mate ook het OP worden altijd binnen de Hogeschool bekend gemaakt voor zowel interne als externe werving. Daarnaast wordt geregeld gebruik gemaakt van vacaturesites – als werken bij hogescholen, theaterkrant en culturele vacatures – en social media. Voor specifieke functies wordt geworven met ondersteuning van een recruitmentbureau. Dit werkt vooral goed bij lastig te vervullen vacatures die vragen om een persoonlijke benadering van kandidaten die niet actief op zoek zijn naar een andere baan.
De interne sollicitatiecode van de Hogeschool is in 2020 in overleg met de CMR geactualiseerd in aansluiting op maatschappelijke en arbeidsmarktontwikkelingen en met oog voor de gewenste diversiteit en inclusiviteit (zie ook het Instellingsplan). Het streven naar meer diversiteit staat steeds meer voorop in het wervingsproces, in de vacatureteksten, in de samenstelling van de selectiecommissies en door de inzet van verschillende wervings-kanalen.

Personele kengetallen

Personele bezetting faculteiten
Ten opzichte van vorig jaar is de personele bezetting van de Hogeschool in fte gegroeid. Op 31-12-2021 hadden we 710 (353,32 fte) medewerkers in loondienst; op 31-12-2020 zijn dat er 715 (338,77 fte). De stijging heeft voor een groot deel te maken met de inzet van de studievoorschotmiddelen in het kader van ons plan kwaliteitsafspraken 2019 – 2024. Onderstaande tabellen geven weer hoe de personele bezetting per 31-12-2021 was opgebouwd.
Om het beeld – ook in vergelijking met vorig jaar – niet te vertekenen, zijn de 58 student-stewards bij het KC niet meegenomen in de getallen. De student-stewards worden tijdelijk ingezet om op de hoofdlocatie en op de twee tijdelijke KC-locaties de naleving van de corona-maatregelen en de interne protocollen te begeleiden. Bij de KABK worden voor ditzelfde doel hosts ingezet. Deze worden gedetacheerd vanuit een beveiligingsinstantie.

Bezetting in cijfers HdK	OP	OOP	AOP	Directie	Totaal
In aantallen	488	114	101	7	710
In Fte	183,29	77,32	85,71	7	353,32

Bepaalde en onbepaalde tijd
Van de totale personele bezetting van 353,32 fte werd 36,3% ingevuld met een dienstverband voor bepaalde tijd of een tijdelijke taakuitbreiding. Bij het OP/OOP was 41,3% van de formatie tijdelijk (42% in 2020), bij het AOP en Directie 22,3% (23% in 2020).

FTE	OP/OOP	AOP/Dir	totaal
Onbepaalde tijd	152,76	72,08	224,8459
Bepaalde tijd	107,85	20,63	128,48
totaal	260,61	92,71	353,32

Salarisopbouw in aantallen en Fte

	In aantal			In Fte		
Schaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
1	2	1	3	0,45	0,33	0,78
4	3	3	6	3,00	2,40	5,40
5	4	6	10	3,80	4,93	8,73
6	5	5	10	4,34	3,96	8,30
7	16	22	38	10,93	13,01	23,94
8	23	21	44	16,59	14,17	30,76
9	15	36	51	11,08	20,61	31,69
10	25	66	91	10,02	33,11	43,13
11	87	79	166	32,08	32,85	64,93
12	149	92	241	57,06	39,81	96,87
13	20	14	34	13,11	10,81	23,92
14	7	4	11	6,60	3,67	10,27
15	1	1	2	0,80	0,80	1,60
16	1	1	2	1,00	1,00	2,00
CvB	1	0	1	1,00	0,00	1,00
Totaal	359	351	710	171,86	181,46	353,32

Salarisopbouw Onderwijzend en Onderzoek Personeel

Schaal	In Aantal	In Fte	In %
8	2	0,59	0,32%
9	17	4,73	2,58%
10	54	15,71	8,57%
11	144	45,68	24,92%
12	233	89,55	48,86%
13	30	20,16	11,00%
14	4	3,27	1,78%
15	2	1,60	0,87%
16	2	2,00	1,09%
Totaal	488	183,29	100%

Professionalisering en ontwikkeling

Professionaliseringsbudget in tijd
De hogeschool investeert relatief veel tijd in professionalisering. Deze investering bedraagt voor het niet-onderwijzend personeel ca. 3% en voor het onderwijzend personeel ca. 4,5% van het jaarinkomen. In onze jaartaaksystemen krijgen docenten jaarlijks 10% van hun lestijd als basis beschikbaar voor de eigen professionalisering. Voor het niet-onderwijzend personeel worden de professionaliseringsuren in de jaartaak vrijgesteld. Circa 75% van de medewerkers maakt actief afspraken met zijn leidinggevende over het inzetten van zijn professionaliseringsuren. Vooral de jongere medewerkers zien professionaliseringsmogelijkheden als een belangrijke arbeidsvoorwaarde.

Professionaliseringsbudget in geld (FZ)
Volgens de cao-hbo bedraagt het professionaliseringsbudget voor out-of-pocketkosten 3% van het getotaliseerd jaarinkomen. Op basis van een getotaliseerd jaarinkomen in 2021 van k€ 23.300 was het budget € 699.000. De out-of-pocket uitgaven bedroegen in totaal € 334.243 in 2020 ruim € 212K. De besteding van het budget is achtergebleven, omdat nog steeds geplande bezoeken aan instellingen, conferenties en symposia niet doorgingen.

Het professionaliseringsbudget is als volgt besteed:		2021	2020
Opleiding, training, workshops, coaching, conferenties, symposia	€ 261.015	78%	77%
Literatuur, software, contributies, abonnementen, lidmaatschappen	€ 50.965	15%	15%
Bezoek instellingen	€ 22.262	7%	8%

BDB / BKE / SKE
Het KC heeft sinds enkele jaren een eigen didactische training ontwikkeld voor docenten op het gebied van toetsen en beoordelen, examinering en didactische vaardigheden. Bij de KABK s deze n 2020 beeindigd en is men op zoek naar vervanging van dit programma Het programma bij het KC leidt tot het behalen van een BKE-certificaat (Basiskwalificatie Examinering). Onze doelstelling is dat alle docenten met een betrekkingsomvang van 0,2 fte of meer binnen 2 jaar na indiensttreding beschikken over een BKE- of gelijkwaardige kwalificatie. Daarnaast zijn, evenals in 2020 trainingen aangeboden in het verzorgen van online- en hybride onderwijs. Het merendeel van de docenten heeft aan deze trainingen deelgenomen.

Docentkwaliteit
In het kader van de prestatieafspraken 2012-2016 werd als doel gesteld om het percentage docenten met een mastergraad te verhogen naar 72%. Dit percentage ligt eind 2020 op 72% en is in 2021 gelijk gebleven.
De Hogeschool stimuleert docenten tot het volgen van een (interne) masteropleiding. Daarvoor hebben vorig jaar 5 docenten een OCW-lerarenbeurs aangevraagd en gekregen.

Promotietrajecten en onderzoek
5 medewerkers hadden vorig jaar een meerjarige promotiebeurs (afhankelijk van de aanstellingsomvang 0,1 tot 0,2 fte gedurende drie jaar) in het kader van de stimuleringsregeling promotietrajecten. Dit kwam overeen met 0,9 fte. 13 docenten deden een onderzoeksproject ter versterking van hun vakbekwaamheid en hun ontwikkeling als kunstenaar. Voor deze onderzoeksprojecten was circa 1,6 fte beschikbaar. Bij elkaar was met de verschillende onderzoeksactiviteiten in 2021 gemiddeld 2,5 fte gemoeid.

Arbeidsomstandigheden

Ziekteverzuim
De Hogeschool voert een actief, preventief gezondheidsbeleid teneinde uitval door ziekte zoveel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door deskundige begeleiding vanuit de bedrijfsarts, re-integratie op maat in goed overleg tussen medewerker, leidinggevende en P&O, inzet van passende interventies en waar mogelijk de-medicalisering van de klachten. Het ziekteverzuim in 2021 is nagenoeg vergelijkbaar aan dat van 2020.

Vertrouwenspersonen en studentendecanen
Naast de beide studentendecanen zijn er binnen de Hogeschool drie medewerkers die tevens de rol van vertrouwenspersoon vervullen. Zij zijn in deze rol voor zowel studenten als docenten aanspreekbaar. Het CvB heeft jaarlijks een gezamenlijk gesprek met de vertrouwenspersonen, studentendecanen en klachtencommissie over hun functioneren en de aard van de problematiek die aan hen wordt voorgelegd. Vooral de studentendecanen constateren een toename van het aantal studenten met psychische problemen en burn-out klachten. Mede hierom zijn de uren voor het studentendecanaat in het kader van de kwaliteitsafspraken uitgebreid. De studentendecanen hebben ook een belangrijke rol gespeeld in de ondersteuning van studenten die door de corona-maatregelen in psychologische of financiële problemen zijn geraakt.
In het verslagjaar is geen sprake geweest van klokkenluiders.

Welbevinden
Om het welbevinden van het personeel te optimaliseren biedt de hogeschool de volgende ondersteuning:
> Individuele coaching bij het hervinden van de mentale balans wanneer ontspanning, slaap, beweging en de balans tussen werk en privé in het gedrang komen, Iedere medewerker kan gebruik maken van kortdurende coaching bestaat uit 3 gesprekken van maximaal 60 minuten face-to-face, telefonisch of online. Wanneer langere coaching gewenst is, kan dit in overleg ook worden geregeld.
>*Fysiotherapie*
Er kan een afspraak worden gemaakt met de bedrijfsfysiotherapeut voor advies over de inrichting van (thuis-) werkplek, (werk)houding en/of bewegingspatroon.
>*Luisterend oor*
Bij behoefte aan even je hart te luchten of tegen iemand aan te praten, kan worden gebeld via MS Teams of telefonisch met de P&O-adviseur of met hoofd P&O. Deze gesprekken zijn uiteraard strikt vertrouwelijk.
>*Bedrijfsarts*
Bij gezondheidsklachten in relatie tot het werk of bij vragen over gezondheidsrisico's tijdens het werk kan rechtstreeks contact worden opgenomen met de bedrijfsarts.

Organisatie

Integriteit en Privacy
De Hogeschool hecht veel belang aan een veilig studie- en werkklimaat voor de medewerkers en studenten. De kaders daarvoor zijn beschreven in onze integriteitscode. Ook wordt van medewerkers, studenten en relaties verwacht dat zij verantwoordelijk met informatie en privacy omgaan conform het IBP (informatiebeveilings- en privacy)-beleid. Om ervoor te zorgen dat een ieder zich bewust is van de gedragsregels rondom integriteit en privacy wordt bij indiensttreding aan nieuwe medewerkers gevraagd om een integriteits- en privacyverklaring te ondertekenen. Eind 2021 is er een hogeschoolbrede 'Werkgroep vertrouwelijkheid, klachten en instemming' ingesteld met de opdracht om samen met studenten, collega's en specialisten te werken aan de revisie van gedragscodes, reglementen en procedures en om de kwaliteit van informatie hierover te optimaliseren.

WGA
De Hogeschool is sinds 2020 verzekerd via het publieke bestel. Conform de mogelijkheid in de cao-hbo wordt de helft van de WGA-premie verhaald op de werknemers.

Werkdruk
De notitie werkdrukbeleid, opgesteld in 2019, beschrijft de maatregelen die de Hogeschool inzet om te hoge werkdruk te voorkomen. Daarbij is aangegeven wat we al doen, wat we gaan uitbouwen en welke nieuwe elementen we gaan toevoegen. Sinds 2020 zijn onze arbeidsomstandigheden door de corona-pandemie op veel fronten ingrijpend veranderd. De huidige omstandigheden vragen om een aanpak van de werkdruk die meer inspeelt op de situatie van thuiswerken en het verzorgen van online onderwijs, maar ook op een andere omgang met elkaar en met de studenten. Dit heeft zijn weerslag op de verdere uitwerking van het werkdrukbeleid dat we in nauw overleg met de medezeggenschap vormgeven.

Participatiewet
We hebben in 2021 geen verdere invulling gegeven aan de participatiebanen, omdat er vanwege de corona-maatregelen geen goede begeleiding kon worden gegarandeerd. Bovendien zijn de mogelijkheden beperkt geworden sinds het conservatorium door de verhuizing naar Amare huurder is geworden en de bemensing van afdelingen als catering en onderhoud huisvesting bij de verhuurder ligt.

Werkkostenregeling
Volgens de werkkostenregeling (WKR) kan maximaal 1,2% van de totale fiscale loonsom worden besteed aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen. In 2021 is nagenoeg de gehele vrije ruimte benut voor o.a. de fietsregeling, personeelsgeschenken en een eenmalige coronavergoeding. Ook is volgens de richtlijnen van de Belastingdienst het deel van de jubileumgratificatie dat niet in verband staat met het aantal dienstjaren bij de Hogeschool, ten laste van de WKR gebracht.

8. JAARREKENING

Inhoudsopgave

Missie van de rechtspersoon…….…… pag. 64

Enkelvoudige jaarrekening ……..… pag. 65

- Enkelvoudige balans, na resultaatbestemming, 31 december 2020
- Enkelvoudige staat van baten en lasten 31 december 2020
- Enkelvoudig kasstroomoverzicht, indirecte methode, over 2020
- Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten per 31 december 2020
- Gebeurtenissen na balansdatum
- Voorstel resultaatbestemming 31 december 2020

Bijzondere posten …… pag. 87

- Overzicht geoormerkte subsidies OCW en EZ (RJ660, model G)
- WNT-verantwoording 2021 Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag
- Gegevens over de rechtspersoon

Overige gegevens …… pag. 92

- Overzicht verbonden partijen, opgenomen onder sectie “Bijzondere posten”
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen bij de jaarrekening…… pag. 99

- Bijlage 1: specificatie posten OCW
- Bijlage 2: overzicht rijksbijdragen

Missie van de rechtspersoon

De Hogeschool der Kunsten Den Haag manifesteert zich als onderwijsinstelling vanuit de volgende missie en visie:

> *Missie*
> *Kunst is van onschatbare waarde, zowel intrinsiek als voor een leefbare wereld. De Hogeschool der Kunsten draagt daaraan bij door kunstenaars op te leiden die een inspirerende en leidende rol kunnen spelen in de creatie, ontwikkeling, uitvoering en innovatie van de kunsten in een internationale context.*
>
> *Visie*
> *De dynamiek in de samenleving en de kunsten vraagt om kunstenaars die hoge artistieke waarden weten te combineren met een open onderzoekende houding. Door middel van onderwijs en onderzoek bieden wij onze studenten een ambitieuze artistiek-onderwijskundige omgeving, waarin zij hun kwaliteiten tot het hoogste niveau en gericht op de internationale beroepspraktijk kunnen ontwikkelen.*

De Hogeschool geeft haar missie vorm in een breed scala van educatieve en artistieke activiteiten. Ze verzorgt onderwijs, organiseert projecten, uitvoeringen en exposities, is actief in internationale samenwerking en uitwisseling, ontwikkelt interdisciplinair onderwijs en heeft onderzoek tot kernactiviteit gemaakt. Specifieke kenmerken waarmee de HdK zich onderscheidt binnen het hoger onderwijs zijn het streven naar een hoog technisch en artistiek niveau, gerelateerd aan internationale maatstaven, vernieuwing vanuit experiment en traditie en het samengaan van onderwijs, onderzoek en productie.

De algemeen geformuleerde missie van de Hogeschool krijgt in beide faculteiten, de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en het Koninklijk Conservatorium (KC), een eigen gezicht. Deze missies sluiten nauw aan bij het profiel van de individuele faculteiten.

Jaarrekening

- balans per 31 december 2021
- staat van baten en lasten over 2021
- kasstroomoverzicht over 2021
- toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

- Gebeurtenissen na balansdatum
- Voorstel resultaatbestemming per 31 december 2021

Balans per 31 december 2021
(na resultaatbestemming)

Activa

		31 december 2021	31 december 2020
Vaste activa	**A**		
Materiële vaste activa			
Terreinen	*1)*	1.001.947	1.001.947
Gebouwen	*1)*	8.459.878	8.541.500
Verbouwingen/installaties	*2)*	1.197.152	1.303.739
Inventaris en apparatuur	*3)*	5.659.078	2.652.572
Totaal vaste activa		*16.318.055*	*13.499.758*
Vlottende activa			
Vorderingen	*4)*		
Debiteuren collegegelden		51.355	40.697
Debiteuren overige		427.407	452.823
Te vorderen omzetbelasting		0	32.490
Overige vorderingen en overlopende activa		707.165	548.621
Totaal vorderingen		*1.185.957*	*1.074.631*
Liquide Middelen	*5)*		
Kas		11.159	8.243
Tegoeden op bankrekeningen		4.282.060	9.930.593
Totaal liquide middelen		*4.293.219*	*9.938.836*
Totaal vlottende activa		*5.479.176*	*11.013.467*
TOTAAL ACTIVA		21.797.231	24.513.224

A Voor de verklaring van de cijfers gevolgd door een) in deze kolom wordt verwezen naar de rubrieken in de toelichting op de enkelvoudige balans.

Vervolg balans per 31 december 2021
(na resultaatbestemming)

			Passiva
		31 december 2021	31 december 2020
Eigen Vermogen*	*6)*		
Algemene reserve		3.743.438	4.356.376
Bestemmingsreserve huisvesting		1.700.996	2.000.996
Bestemmingsreserve inventaris nieuwbouw		2.020.634	2.120.634
Bestemmingsreserve leermiddelen		4.400.000	4.700.000
Bestemmingsreserve onderzoek en innovatie		0	444.571
Bestemmingsreserve huisstijl en website		32.000	80.000
Bestemmingsreserve internationalisering		291.300	410.000
Bestemmingsreserve privaat		106.841	95.841
Bestemmingsfonds Muziekinstrumenten		291.655	304.455
Bestemmingsreserve profileringsfonds		30.000	30.000
Totaal Eigen Vermogen		*12.616.864*	*14.542.873*
Voorzieningen			
Voorziening wachtgelden	*7)*	658.245	833.462
Voorziening jubilea	*8)*	112.998	109.777
Voorziening langdurig zieken	*9)*	1.305	9.112
Voorziening duurzame inzetbaarheid	*10)*	535.030	549.731
Voorziening transitievergoeding	*11)*	201.272	216.458
Totaal Voorzieningen		*1.508.850*	*1.718.540*
Langlopende Schulden	*12)*		
Lening o/g 10 jaar (Ministerie van Financiën)		0	393.750
Totaal Langlopende Schulden		*0*	*393.750*
Kortlopende Schulden	*13)*		
Crediteuren		827.264	602.637
Aflossingen leningen komend jaar		393.750	393.750
Vooruitontvangen collegegelden		2.112.295	2.637.112
Belastingen, premieheffingen en pensioenpremie		1.896.215	1.745.028
Vakantiegeld		1.012.000	972.200
Nog te betalen vakantiedagen		552.988	466.988
Overige te betalen lasten en overlopende passiva		876.995	1.040.347
Totaal Kortlopende Schulden		*7.671.517*	*7.858.062*
TOTAAL PASSIVA		21.797.231	24.513.224

- Het eigen vermogen betreft grotendeels publiek vermogen, de HdK Den Haag heeft bijna € 107k privaat vermogen.

Staat van baten en lasten over 2021

		Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Baten	*14)*			
Rijksbijdragen OCW		36.504.772	33.790.000	32.181.336
College-, cursus- en examengelden		3.929.866	4.515.000	4.290.572
Baten in opdracht van derden		487.351	531.660	757.114
Overige baten		3.724.262	3.179.850	4.021.446
Totaal Baten		44.646.251	42.016.240	41.250.468
Lasten				
Personele Lasten	*15)*	36.131.383	32.790.761	32.988.893
Afschrijvingen	*16)*	916.879	1.168.680	841.253
Huisvestingslasten	*17)*	3.824.623	3.886.350	2.398.154
Overige Instellingslasten	*18)*	5.689.452	6.112.868	4.583.446
Totaal Lasten		46.562.337	43.958.659	40.811.746
Saldo baten en lasten		-1.916.086	-1.942.419	438.722
Financiële baten en lasten				
Rentebaten	*19)*	0	0	186
Rentelasten	*19)*	-9.923	-10.000	-14.843
Saldo financiële baten en lasten		-9.923	-10.000	-14.657
Resultaat		-1.926.009	-1.952.419	424.066
Nettoresultaat		-1.926.009	-1.952.419	424.066

Bestemming netto resultaat
31-12-2021

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Algemene reserve	-612.938	-72.419	-646.864
Bestemmingsreserve inventaris nieuwbouw	-100.000	-350.000	520.634
Bestemmingsfonds Muziekinstrumenten	-12.800		304.455
Bestemmingsreserve huisvesting	-300.000	-750.000	150.000
Bestemmingsreserve leermiddelen	-300.000	-500.000	0
Bestemmingsreserve Onderzoek en innovatie	-444.571	-200.000	0
Bestemmingsreserve Huisstijl en Website	-48.000	-80.000	0
Bestemmingsreserve Internationalisering	-118.700	0	0
Bestemmingsreserve Privaat	11.000	0	95.841
Totaal bestemming exploitatiesaldo	-1.926.009	-1.952.419	424.066

Kasstroomoverzicht, indirecte methode, over 2021

Bedragen * 1000		2021		2020	
Kasstroom uit operationele Activiteiten					
Resultaat			-1.916		439
Aanpassingen voor:					
Afschrijvingen	16)	917		841	
Mutaties voorzieningen	7 t/m 11)	-210		16	
			707		857
Verandering in vlottende middelen:					
Vorderingen	4)	-111		497	
Schulden	13)	-187		591	
			-298		1.088
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
Ontvangen interest	19)	0		0	
Betaalde interest	19)	- 10		- 15	
			-10		- 15
Kasstroom uit operationele Activiteiten			-1.517		2.370
Kasstroom uit Investeringsactiviteiten					
Investeringen materiële vaste activa	1 t/m 3)	-3.736		- 2.337	
Mutaties leningen		0		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			-3.736		- 2.337
Kasstroom uit Financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen		0		0	
Aflossing langlopende schulden	12)	- 394		- 394	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			- 394		- 394
Mutatie liquide middelen			-5.647		-361
Stand per 1 januari			9.939		10.300
Mutatie Boekjaar			-5.647		-361
Stand per 31 december			4.293		9.939

Toelichting met een overzicht van gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

Algemeen

Belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon
De Hogeschool der Kunsten Den Haag is in 1990 ontstaan door het samengaan van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en het Koninklijk Conservatorium. Zij vormt sindsdien een kleinschalige, monosectorale instelling voor hoger onderwijs op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, muziek en dans met een sterk internationale inslag. De geschiedenis van de Koninklijke Academie gaat terug tot 1682 - ze is de oudste kunstacademie van Nederland en één van de oudste van Europa – en die van het Conservatorium tot 1826. Direct bij de start van de Hogeschool werd een gezamenlijke Interfaculteit voor Beeld en Geluid opgericht (nu ArtScience). Daarmee werd het innovatieve karakter van de Hogeschool meteen onderstreept. De eigen School voor Jong Talent, in 1956 van start gegaan als 'Opleiding voor Danskunst', is sindsdien uitgegroeid tot een volwaardige interfaculteit met talentvolle leerlingen dans, muziek en beeldende kunst in de leeftijd van 10 tot 18 jaar.
Sinds 2001 werkt de Hogeschool nauw samen met de Universiteit Leiden. Dankzij de in gezamenlijkheid opgerichte Academy of Creative and Performing Arts (ACPA), onderdeel van de Faculteit der Geestesweten-schappen, worden promotietrajecten gerealiseerd in muziek, beeldende kunst en vormgeving.

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de RJO en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's. De enkelvoudige jaarrekening bevat de financiële gegevens van de Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag exclusief de Stichting Cursussen. Deze wordt niet geconsolideerd omdat deze in omvang een te verwaarlozen betekenis kent.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het College van Bestuur zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereist inzicht noodzakelijk is, vermelden wij de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen.

Stelselwijzigingen

In 2021 is geen stelselwijziging doorgevoerd.

Grondslagen

Vergelijking met vorig jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2 december 2016 van kracht.

Statutaire regeling winstbestemming

Er is geen statutaire regeling winstbestemming aanwezig.

Toegepaste waarderingsgrondslagen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Materiële vaste activa
Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen, rekening houdend met een restwaarde van 45%, gedurende de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde. de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige

verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.
Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur, of lagere bedrijfswaarde. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschafkosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.
Indien voor te vervaardigen materiële vaste activa noodzakelijkerwijs een aanmerkelijke hoeveelheid tijd nodig is om deze gebruiksklaar te maken, worden de rentekosten opgenomen in de vervaardigingsprijs.
Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa
Door de Hogeschool wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarden. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. De opbrengstwaarde wordt bepaald met behulp van de actieve markt.
In 2021 is er geen sprake geweest van een bijzondere waardevermindering.

Vorderingen
Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen
Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito’s met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.
De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het College van Bestuur is aangebracht. Hieronder is voor iedere bestemmingsreserve de beperking zoals deze door het bestuur is aangebracht beschreven.
Bestemmingsreserve huisvesting,
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden voor onderzoek, aankoop, investering, aanbouw, verbouw en nieuwbouw van zowel bestaande als te creëren huisvesting voor hetzij de Koninklijke Academie hetzij het Koninklijk Conservatorium of 1 van beide interfaculteiten.
Bestemmingsreserve inventaris
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden voor de investering ten behoeve van inventaris ten behoeve van de inrichting van de nieuwbouw van het KC.
Bestemmingsreserve Onderzoek en Innovatie
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden voor investeringen ten behoeve van onderwijsverbetering en -vernieuwing, onderzoek en promoties, lectoraten en kwaliteitszorg.
Bestemmingsreserve leermiddelen
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden voor investeringen in leermiddelen, waaronder ook groot onderhoud van leermiddelen.
Bestemmingsreserve Internationalisering
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden voor bijzondere activiteiten en investeringen ten aanzien van het ontwikkelen, produceren, verzorgen van onderwijs ter verbetering en intensivering van het gewenst internationale profiel.
Bestemmingsreserve Huisstijl en website
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden voor investeringen van een nieuwe huisstijl en website.
Bestemmingsreserve Profileringsfonds,
Vanaf september 2010 is in de WHW de mogelijkheid gecreëerd een profileringsfonds te vormen. Hierdoor is het mogelijk, op basis van maatwerk, studenten te ondersteunen door het toekennen van een tegemoetkoming. De medezeggenschap heeft instemmingsrecht op de uitvoeringsregeling van het profileringsfonds. De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd kan worden aan door het College van Bestuur toe te kennen ondersteuning aan studenten van de Hogeschool.

Bestemmingsfonds Muziekinstrumenten
De beperking op dit fonds is dat deze alleen bestemd is voor investeringen in muziekinstrumenten voor het Koninklijk Conservatorium.
Bestemmingsreserve Privaat
De beperking op deze reserve is dat deze alleen bestemd is ter ondersteuning van studenten in bijzondere omstandigheden.

Voorzieningen algemeen
Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen. Op alle voorzieningen is de netto contante waardeberekening toegepast.

Wachtgeldvoorziening
In verband met de op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst uitbetalen van wachtgelden is een voorziening gevormd ter hoogte van 100% voor de verplichtingen van het komend boekjaar. Voor de verplichtingen van de jaren daarna hanteren wij een afbouwpercentage van 20% per jaar.Gelet op de economische situatie en de opgelopen ervaringen is de voorziening per jaareinde 2017 conform de uitgangspunten geformuleerd bij de schattingswijziging.

Voorziening jubilea
De voorziening voor jubilea heeft betrekking op per balansdatum opgebouwde rechten, rekening houdend met de kans op voortijdige beëindiging van het dienstverband met het personeelslid.

Voorziening langdurig zieken
De voorziening langdurig zieken heeft betrekking op de verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Voorziening Duurzame Inzetbaarheid
De voorziening heeft betrekking op de verplichting volgend uit artikel M-2 werktijdvermindering senioren. De voorziening is opgebouwd voor de werknemers die in het verslagjaar voldoen aan alle criteria en gebruik maken van deze regeling. Daarnaast is voor alle overige categorien medewerkers een schatting gedaan.

Voorziening transitievergoeding
De voorziening heeft betrekking op de verplichting, Wet arbeidsmarkt in beweging, een transactievergoeding te betalen na einde van een tijdelijk dienstverband. In de berekening van de hoogte van deze voorziening is de functiecategorie algemeen ondersteunend personeel uitgesloten. Dit omdat bij deze categorie in nagenoeg alle situaties sprake is van een tijdelijk diensverband met uitzicht op een vast dienstverband. Voor het onderwijsondersteunend personeel is de einddatum van het lopende contract genomen voor de bepaling van de hoogte van de vergoeding. Voor de personeelscategorie is uitgegaan van een contractduur van maximaal 4 jaren.

Langlopende schulden
Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde, deze waarde benaderd de boekwaarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.
Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt samen met de verschuldigde rentevergoeding zodanig bepaald dat de effectieve rente gedurende de looptijd van de schulden in de staat van baten en lasten wordt verwerkt.

Kortlopende schulden
Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in waardering bij de eerste verwerking opgenomen.

Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

- *Verlenen van diensten*

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

- *Rijksbijdragen*

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

- *Overige overheidsbijdragen en -subsidies*

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

- *Baten in opdracht van derden*

Baten in opdracht van derden (inclusief contractonderzoek) bestaan naast onderzoekssubsidies uit cursusgelden en gelden van het voorbereidend jaar en opbrengsten zoals deze verkregen zijn voor de uitvoering van onder andere (onderwijsgerelateerde) projecten in opdracht van derden. De baten worden verantwoord op het moment dat deze zijn ontvangen of aantoonbaar is dat deze ontvangen zullen worden.

- *Overige baten*

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

- *Afschrijvingen op materiële vaste activa*

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.
Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

- *Personeelsbeloningen*
  Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers. Er zijn geen werknemers werkzaam buiten Nederland.

- *Pensioenen*

De instelling heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de staat van baten en lasten verwerkt. Het bedrag dat als pensioenvoorziening is opgenomen, is de beste schatting van de nog niet afgefinancierde bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Pensioenvoorziening

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de beleidsdekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. Als deze lager

dan 100% is, kan een aanpassing van de pensioenuitkeringen plaatsvinden. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.
De beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2021 is 102,8%.
In geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds heeft de instelling geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

- *Bijzondere posten*

Bijzondere posten zijn baten of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

- *Operational leasing*

Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

- *Financiële baten en lasten*
  Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Grondslag kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2021 geldmiddelen zijn opgeofferd. Van de totale investeringen van € 3,7 mln kan een bedrag van ongeveer € 1,4 mln. worden aangemerkt als uitbreidingsinvesteringen.

Toelichting op de balans per 31 december 2021
ACTIVA

Materiële vaste activa
In 2021 zijn, conform de door ons gehanteerde grondslagen, de materiële vaste activa gewaardeerd. In 2021 hebben zich geen bijzondere waardeverminderingen voorgedaan.

	Totaaloverzicht MVA 2021						
	Verkrijgings-prijs t/m 2020	Cumulatieve Afschrijving tm 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen 2021	Des-investeringen 2021	Afschrijving 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Totaal Terreinen	2.409.165	1.407.218	1.001.947	0	0	0	1.001.947
Totaal Gebouwen	27.037.018	18.495.518	8.541.500	0	0	81.622	8.459.879
Totaal Verbouwingen/ Installaties/ Onderhoud	7.000.226	5.696.487	1.303.739	51.351	0	157.939	1.197.152
Totaal Inventaris Inventaris in ontwikkeling	15.959.120 0	13.306.548 0	2.652.572 0	3.506.034 177.791	0 0	677.318 0	5.481.287 177.791
TOTAAL MVA	52.405.529	38.905.771	13.499.758	3.735.176	0	916.879	16.318.056

1) Terreinen en gebouwen

Voor de terreinen en gebouwen zijn als verkrijgingsprijs de bruto-deelnamesommen overeenkomstig de "OKF-regeling" gehanteerd. Op het terrein locatie prinsessegracht wordt niet afgeschreven, de “opstalwaarde” van het terrein aan de Juliana van Stolberglaan wordt wel afgeschreven. Het afschrijvingspercentages is 3,33%. Het terrein is volledig afgeschreven.
De Hogeschool is eigenaar van de grond van Prinsessegracht 4/Bleijenburg 38 (unilokatie Koninklijke Academie). Ten aanzien van het terrein van het Koninklijk Conservatorium bezit de Hogeschool het zakelijk recht van opstal; de Gemeente Den Haag is eigenaar.

De verzekerde waarde van de opstallen per 1-1-2022 en de WOZ-waarde (peildatum 1-1-2021) zijn als volgt:

	verzekerde waarde	WOZ-waarde
Prinsessegracht 4/Bleijenburg (unilokatie)	€ 61.898.000	€ 11.735.000
Juliana van Stolberglaan 1	€ 59.413.000	€ 4.775.000
	---	---
	€ 121.311.000	€ 16.510.000

De gebouwen zijn hypothecair bezwaard bij het Ministerie van Financiën. Het bedrag van de leningen per 31 december 2021 is € 393.750.

2) Verbouwingen/installaties

Als grens voor activering wordt € 10.000 aangehouden. De afschrijvingspercentages zijn 10%, 7,5% en 5%. Het jaar van aanschaf is het eerste jaar van afschrijving. In 2021 is € 51.351 geïnvesteerd. Dit betrof de werken aan het gebouw m.b.t. de brandveiligheid.

3) Inventaris en apparatuur

Op inventaris wordt lineair afgeschreven: de afschrijvingspercentages zijn 4%, 5%, 10 %, 20 % en 33,3 %.
Als grens voor activering wordt €1.000 aangehouden, tenzij de gebruiksduur van het activum minder dan 1 jaar bedraagt. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdgelang afgeschreven.
In 2021 is € 3.683.825 geïnvesteerd in inventaris en apparatuur.

De verzekerde waarde van de inventaris per 1-1-2022 is als volgt:

Koninklijk Conservatorium	€ 27.618.000
Koninklijke Academie	€ 12.000.000

	€ 39.618.000
	=========

4) Vorderingen

De vorderingen zijn met bijna € 110.000 gestegen. Dit wordt veroorzaakt door diverse hieronder gespecificeerde posten.

Vorderingen	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren collegegelden	51.266	40.697
Debiteuren overige	427.496	452.823
Te vorderen omzetbelasting	0	32.490
Overige vorderingen en overlopende activa	707.195	548.621
Totaal vorderingen	*1.185.957*	*1.074.631*

De vordering debiteuren collegegelden per 31 december 2021 betreft de nog te ontvangen collegegelden voor het studiejaar 2021/2022 en enkele posten van het studiejaar daarvoor. Hiervoor is een voorziening getroffen van € 52.114, die in het saldo is opgenomen. Voor de overige vorderingen is het kredietrisico € 118.700. De totale voorziening is per jaareinde € 170.815.

Voorziening oninbaarheid debiteuren	
Stand per 1 januari 2021	52.130
Onttrekkingen	0
Dotaties	118.685
Stand per 31 december 2021	170.815

Alle openstaande bedragen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

5) Liquide middelen

De liquide middelen zijn, zie ook het kasstroomoverzicht eerder in deze jaarrekening, met ruim € 5,6 mln. gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door:

- Het negatief jaarresultaat (± €1,9 mln negatief)
- Mutaties voorzieningen (± €0,2 mln. negatief)
- Mutaties werkkapitaal (± € 0,3 mln. negatief)
- Aflossing langlopende leningen (± € 0,4 mln. negatief)
- Afschrijving minus investeringen (± € 2,8 mln.negatief)

De liquide middelen zijn vrij besteedbaar.

Liquide Middelen	31-12-2021	31-12-2020
Kas	11.159	8.243
Tegoeden op bankrekeningen	4.282.060	9.930.593
Totaal liquide middelen	*4.293.219*	*9.938.835*

PASSIVA

Eigen vermogen

6) Eigen vermogen

Het eigen vermogen is met € 1.926 K gedaald. In de paragraaf Voorstel resultaatbestemming 31 december 2021 bij deze jaarrekening is het besluit van het College van Bestuur opgenomen over de verdeling van het resultaat naar het eigen vermogen.

Verslagjaar 2021

	Stand per 1 januari 2021	Resultaat 2021	Overige Mutaties	Stand per 31 december 2021
Algemene Reserve	4.356.376	-1.057.509	444.571	3.743.438
Subtotaal Algemene Reserve	*4.356.376*	*-1.057.509*	*444.571*	*3.743.438*
Bestemmingsreserve Huisvesting	2.000.996	-300.000		1.700.996
Bestemmingsreserve invententaris Nieuwbouw	2.120.634	-100.000		2.020.634
Bestemmingsreserve Internationalisering	410.000	-118.700		291.300
Bestemmingsreserve Onderzoek en Innovatie	444.571		-444.571	0
Bestemmingsreserve Leermiddelen	4.700.000	-300.000		4.400.000
Bestem.Res huisstijl / website	80.000	-48.000		32.000
Subtotaal Bestemmingsreserve	*9.756.200*	*-866.700*	*-444.571*	*8.444.930*
Bestemmingsfonds Profilering	30.000	0		30.000
Subtotaal Bestemmingsfonds Publiek	*30.000*	*0*	*0*	*30.000*
Bestemmingsfonds muziekinstrumenten KC	304.455	-12.800		291.655
Subtotaal Bestemmingsfonds privaat	*304.455*	*-12.800*	*0*	*291.655*
Bestemmingsreserve privaat KA en KC	95.841	11.000		106.841
Subtotaal Bestemmingsreserve privaat	*95.841*	*11.000*	*0*	*106.841*
Totaal Eigen vermogen	**14.542.872**	**-1.926.009**	**0**	**12.172.293**

Vergelijkende cijfers jaarverslag 2020

	Stand per 1-1-2020	Resultaat	Overige Mutaties	Stand per 31-12-2020
Algemene Reserve	5.003.241	-646.864		4.356.376
Subtotaal Algemene reserve	*5.003.241*	*-646.864*		*4.356.376*
Bestemmingsreserve Huisvesting	1.850.996	150.000		2.000.996
Bestemmingsreserve Inventaris Nieuwbouw	1.600.000	520.634		2.120.634
Bestemmingsreserve Leermiddelen	4.700.000			4.700.000
Bestemmingsreserve Onderzoek en innovatie	444.571			444.571
Bestemmingsreserve Huisstijl en websites	80.000			80.000
Bestemmingsreserve Internationalisering	410.000			410.000
Bestemmingsreserve Profileringsfonds	30.000			30.000
Subtotaal Bestemmingsreserve	*9.115.566*	*670.634*		*9.786.200*
Bestemmingsfonds Muziekinstrumenten	0	304.455		304.455
Subtotaal Privaat Bestemmingsfonds	*0*	*304.455*		*304.455*
Bestemmingsreserve Privaat Student		95.841		95.841
Subtotaal private reserves		*95.841*		*95.841*
Totaal Eigen vermogen	**14.118.807**	**424.066**		**14.542.872**

Voorzieningen

7) Voorziening wachtgelden

De voorziening wachtgelden 2021 is ten opzichte van 2020 ongeveer € 175K lager. Alle aanspraken op WW-lasten en BWW-lasten worden jaarlijks voor ten minste 75% voorzien. Op basis van onze ervaringscijfers, mogelijk mede veroorzaakt door de economische situatie, is besloten nog alleen de aanspraken van het komend jaar voor 100% te voorzien. Afkoopkosten en transitievergoedingen die verder niet leiden tot WW en BWW verplichtingen worden voor 100% voorzien.

Stand per 1 januari 2021	Betalingen 2021	Voorlopige stand 31 december 2021	Totaalbedrag aanspraken WW/BWW per 31 december 2021	Mutatie voorziening 31 december 2021	Stand per 31 december 2021
833.462	416.816	416.646	658.245	241.599	658.245

Van het totaalbedrag heeft: € 453K een looptijd van 1 jaar; een bedrag van € 205K een looptijd van 1-5 jaar; een bedrag van € 0 een looptijd groter dan 5 jaar.

8) Voorziening jubilea

De voorziening voor jubilea heeft betrekking op per balansdatum opgebouwde rechten, rekening houdend met de kans op voortijdige beëindiging van het dienstverband met het personeelslid. Ultimo 2021 is de omvang van deze voorziening € 109.777.

Stand 1 januari 2021	Betalingen 2021	Voorlopige eindstand 2021	Berekende aanspraken 31 december 2021	Mutatie 2021
109.777	18.208	91.569	112.998	21.429

Van het totaalbedrag van € 112.998 heeft: € 28.130 een looptijd van 1 jaar; een bedrag van 66.123 een looptijd tussen 1 en 5 jaar; een bedrag van € 18.744 een looptijd groter dan 5 jaar.

9) Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken heeft betrekking op de verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Ultimo 2021 is de omvang van deze voorziening € 1.305.

Stand 1 januari 2021	Betalingen 2021	Voorlopige eindstand 2021	Berekende aanspraken 31 december 2021	Mutatie 2021
9.112	4.039	5.073	1.305	-3.768

De voorziening heeft een looptijd van maximaal 1 jaar

10) Voorziening duurzame inzetbaarheid.

De voorziening heeft betrekking op de verplichting volgend uit artikel M-2 werktijdvermindering senioren. De voorziening is opgebouwd voor de werknemers die in het verslagjaar voldoen aan alle criteria en gebruik maken van deze regeling. Daarnaast is voor alle overige categorien medewerkers een inschatting gedaan. Uitgangspunten voor deze inschatting zijn: Medewerkers met pensioendatum > 10 jaar worden niet meegenomen; Medewerkers met pensioendatum < 2 jaar worden eveneens niet megenomen. Op het dan verkregen potentieel is op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen 3 jaar een instroom percentage bepaald. Dit percentage varieert van 5, 10 tot maximaal 30%, afhankelijk van de attractiviteit van de regeling. De maximale looptijd van de voorziening is 5 jaar.

De voorziening heeft betrekking op de verplichting volgend uit artikel M-2 werktijdvermindering senioren. De voorziening is opgebouwd voor de werknemers die in het verslagjaar voldoen aan alle criteria en gebruik maken van deze regeling. Daarnaast is voor alle overige categorien medewerkers een inschatting gedaan. De maximale looptijd van de voorziening is 5 jaar.

Stand 1 januari 2021	Betalingen 2021	Voorlopige eindstand 2021	Berekende aanspraken 31 december 2021	Mutatie 2021
549.731	85.992	463.739	535.030	71.291

Van het totaalbedrag heeft: € 84.473 een looptijd van 1 jaar; een bedrag van € 450.557 een looptijd tussen de 1-5 jaar.

11) Voorziening transitievergoeding

De voorziening heeft betrekking op de verplichting volgend uit de Wet arbeidsmarkt in balans aan medewerkers bij ontslag een transitievergoeding te geven. Dit recht start vanaf het begin van de arbeidsovereenkomst. Voor de Hogeschool der Kunsten Den Haag heeft dit vooral betrekking op de functiecategorien onderwijzend en onderwijs ondersteunend personeel

Stand 1 januari 2021	Betalingen 2021	Voorlopige eindstand 2021	Berekende aanspraken 31 december 2021	Mutatie 2021
216.458	59.059	157.399	201.272	43.873

Van het totaalbedrag heeft € 40.625 een looptijd van 1 jaar en een bedrag van € 160.647 een looptijd tussen de 1-5 jaar.

12) Langlopende schulden

Verloopoverzicht langlopende schulden	2021	2020
Stand per 1 januari	787.500	1.181.250
Opname langlopende leningen	0	0
	787.250	1.181.250
Aflossing langlopende leningen	393.750	393.750
	393.750	787.500
Kortlopend deel langlopende lening	393.750	393.750
Stand per 31 december	0	393.750

Leningen o/g 10 jaar Ministerie van Financiën).

In 2012 is bij het Ministerie van Financiën een langlopende lening afgesloten. Deze is verkregen op basis van de taxatie in 2012, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Financiën, van het pand van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten. Deze lening is afgesloten voor een periode van 10 jaar tegen een rentetarief van 1,26%. Op de hypotheek is een pandrecht verstrekt als zekerheid.

	Stand per 1 januari 2021	Aflossing in 2021	Eindstand 31 december 2021	Kortlopend	Looptijd 1 tot en met 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
Lening o/g 10 jr. Min. Financiën	787.500	393.750	393.750	393.750	0	0

13) kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn met bijna € 0,2 mln. gedaald. Het meest significante verschil zit bij de posten vooruitontvangen collegegelden (dit als gevolg van de lagere tarieven vanwege de NPO-middelen) en een stijging bij de belastingen welke veroorzaakt wordt door een btw-afdracht per jaareinde waar deze in het verleden neutraal of juist een vordering was. De crediteuren en overige passiva zijn tezamen vergelijkbaar met die van 2020.

	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	827.264	602.637
Aflossingen leningen komend jaar	393.750	393.750
Vooruitontvangen collegegelden	2.112.295	2.637.112
Belastingen, premieheffingen en pensioenpremie*	1.896.215	1.745.028
Vakantiegeld	1.012.000	972.200
Nog te betalen vakantiedagen	552.988	466.988
Overige te betalen lasten en overlopende passiva	877.005	1.040.347
Totaal Kortlopende Schulden	*7.671.517*	*7.858.062*

Alle schulden hebben een looptijd korter dan één jaar.

*Het gepresenteerde bedrag ultimo jaareinde betreft het saldo te betalen pensioenpremies en loonheffing (2021) van de maand december van het betreffend jaar.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Leasecontracten.
De Hogeschool heeft de volgende leasecontracten:
Operational leasecontracten

	< 1 jaar	1 – 5 jaar	➢ 5 jaar	Totaal
Geen	0	0	0	0

De verplichtingen worden op lineaire basis in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract verwerkt.

Huur
De Hogeschool heeft de volgende huurovereenkomsten:

	< 1 jaar	1 – 5 jaar	Totaal
Rolcontainers (Renewi)	4533	0	4.533
Ricoh (print en kopieer)	33.035	0	33.035
Riso (printers)	13.757	0	13.757
Xafax	14.146		14.146
Sanitaire producten (Initial Hokatex)	42.661	0	42.661
Hygiene boxen (Quality Service)	9.736	0	9.736
Pand (Amare)	2.111.106	11.046.572	13.157.678
	2.228.975	**11.046.572**	**13.275.547**

Gedurende het verslagjaar zijn in de winst- en verliesrekening het bedrag € 1.174.507 aan huurkosten verwerkt.
De opgegeven kosten zijn op jaarbasis per ultimo 2021

Toelichting op de staat van baten over 2021
In 2021 is een negatief resultaat, voor bestemming, bereikt van € 1.926.009. In de begroting 2021 werd een negatief resultaat verwacht van € 1.952.419.

Baten

14) Baten

	Realisatie 2021	Budget 2021	Realisatie 2020
Rijksbijdragen OCW/EZ	35.659.662	33.790.000	32.153.080
Overige subsidies OCW/EZ	845.110	0	28.256
Totaal Rijksbijdragen	**36.504.772**	**33.790.000**	**32.181.336**
Collegegelden	3.929.866	4.515.000	4.290.572
Totaal Collegegelden	**3.929.866**	**4.515.000**	**4.290.572**
Contractonderzoek NWO-subsidies	199.546	0	108.973
Overige non-profit organisaties	0	0	37.727
Overige baten in opdracht van derden			
Cursusgelden	314.145	365.000	449.783
Overige opbrengsten	173.206	166.660	160.631
Totaal baten in opdracht van derden	**686.898**	**531.660**	**757.114**
Verhuur	0	250	1.525
Detachering	50.261	37.000	78.170
Schenking	0	0	0
Overige baten	3.474.454	3.142.330	3.941.751
Totaal overige baten	**3.524.715**	**3.179.580**	**4.021.446**
Totaal Opbrengsten	44.646.251	42.016.240	41.250.468

Het totaal begrote baten 2021 is € 42 mln. Het verschil in de realisatie van ruim € 2,6 mln. is als volgt te verklaren:

- De Rijksbijdrage is ruim € 2,7 mln. hoger. Deels verklaarbaar door de extra NPO-middelen, Subsidie Coronabanen en een compensatie van de stijging cao-lonen en de pensioenpremies.
- De collegegelden liggen ± € 0,6 mln. lager dan begroot, ook dit wordt veroorzaakt vanuit de NPO-middelen.Hierin zit een compensatie van ruim € 0,5 mln.
- De baten in opdracht van derden zijn ruim € 0,15 mln. hoger uitgekomen. De extra baten zijn voornamelijk gerealiseerd door bijna € 200K subsidies.
- De overige baten zijn ruim € 0,35 mln. hoger dan begroot. Meest significant is de extra baten vanuit onze samenwerkingen.

De ontvangen subsidies hebben een incidenteel karakter.

Lasten

15) Personele lasten

Overzicht personele lasten naar kostensoorten
(Bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Beloning voor arbeid			
- bruto salarissen	20.213	18.850	18.575
- vakantietoeslagen	1.544	1.450	1.404
- eindejaarsuitkering	1.629	1.525	1.499
- sociale lasten	3.148	2.950	2.846
- pensioenpremies	3.889	3.450	3.380
- overige lasten	810	728	714
Totaal loonkosten	31.233	28.953	28.418
Ontvangen uitkeringen	-74	-50	-87
Overige personele lasten	529	709	472
Dotatie voorziening	392	200	1.151
Personeel niet in loondienst	4.052	2.979	3.034
Totaal personele lasten	36.131	32.791	32.989

Het bedrag Personele lasten is ruim € 3,3 mln. hoger dan in de begroting 2021 was voorzien.
De belangrijkste afwijkingen zijn:

- Ruim € 2,2 mln. meer loonkosten als gevolg van de cao-ontwikkeling, gestegen pensioenlasten, hogere formatie en extra inzet als gevolg van de pandemie en de sociale onrust
- Een extra dotatie aan de personele voorzieningen van ruim €190K ten opzichte van een begroot bedrag van € 200K.
- Extra kosten personeel niet in loondienst van bijna € 1,1 mln. als gevolg van meer kosten door de inzet van uitzendkrachten en interim krachten en een grotere omvang van gastdocenten en freelancers in het onderwijs.

Er zijn geen werknemers werkzaam buiten Nederland.
De bezoldiging in 2021 van de bestuurders is conform de normen WNT 2. Zie ook de toelichting bezoldiging bestuurders en toezichthouders verder in deze jaarrekening.

Overzicht gemiddelde fte over heel 2021 in loondienst naar functiecategorie

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Onderwijzend personeel	178,46	176,2	173,8
Onderwijs ondersteunend personeel	70,94	69,0	67,2
Algemeen ondersteunend personeel en directie	97,94	91,7	90,8
Totaal	347,34	336,9	331,8

Overzicht materiële lasten naar kostensoorten

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Afschrijvingen			
- gebouwen	82	82	82
- verbouwingen/installaties	158	206	215
- inventaris	677	881	544
Totaal afschrijvingen	917	1.169	841
Huisvestingslasten			
- huur	1.394	1.460	181
- kosten onderhoud	377	343	373
- energie en water	828	755	741
- verzekeringen	99	108	103
- heffingen	92	105	89
- schoonmaakkosten	853	729	830
- overige huisvestingslasten	181		80
	385		
Totaal huisvestingslasten	3.825	3.886	2.398
Overige instellingslasten			
- administratie en beheerslasten	4.004	4.003	3.188
- Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.335	1.915	1.181
- overige beheerslasten	234	105	115
- accountantskosten	116	90	100
Totaal overige instellingslasten	5.689	6.113	4.583
Totaal materiële lasten	10.431	11.168	7.823

16) Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2021 licht lager dan begroot, dit inverband met de vertraagde oplevering van Amare waardoor veel investeringen pas eind 2021 hebben plaatsgevonden.

17) Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de kosten begroot. Het iets later opleveren van de nieuwbouw (huur) heeft dit voordelig beïnvloed. De overige huisvestingskosten zijn daardoor hoger uitgepakt. Ook Covid 19 heeft invloed op de schoonmaakkosten en de overige huisvestingslasten.

18) Overige instellingslasten

De realisatie van de overige instellingslasten is ruim € 0,4 mln lager dan begroot. Dit is allemaal nagenoeg toe te schrijven aan de gevolgen van Covid, zoals het minder reizen, geen excursies, minder materiaalkosten in het onderwijs, minder onderwijsprojecten fysiek enz.

Financiële baten en lasten

19) Financiële baten en lasten

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Rentebaten	0	0	186
Rentelasten	-9.923	-10.000	-14.843
Saldo financiële baten en lasten	-9.923	-10.000	-14.657

Overige toelichtingen bij de staat van baten en lasten

Accountantshonoraria	31-12-2021	31-12-2020
Jaarrekening en overige controles	116.538	115.365

Specificatie accountantshonoraria

Kosten controle bekostiging	9.680	8.773
Kosten andere controleopdrachten (subsidies)	2.335	20.441
Kosten adviesdiensten fiscaal en overig wet-en regelgeving	29.356	4.114
Kosten onderzoek van de jaarrekening	75.167	82.037
Totaal	*116.538*	*115.365*

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is de onafhankelijke accountant
Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de Stichting en de in de consolidatie betrokken partijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en onafhankelijke accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het hele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Het lastenstelsel is van toepassing op bovenstaande cijfers. De bedragen zijn inclusief BTW.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het uitbreken van de oorlog tussen Rusland en de Ukraïne in februari 2022 heeft direct gevolgen voor de hele wereld. Niet alleen op humanitair gebied maar ook met betrekking tot bijvoorbeeld de stijging van de grondstofprijzen als die van energie. Heel direct heeft deze oorlog impact op de studenten maar ook docenten die bij onze Hogeschool studeren en werken en afkomstig zijn vanuit deze landen. Ons streven is om zoveel als mogelijk en toegestaan is deze studenten en medewerkers te ondersteunen. Het is nu nog moeilijk te overzien welke impact dit ook financieel zal hebben en ook richting het nieuwe studiejaar zijn er onzekerheden te benoemen.
Sinds begin 2022 zijn de meeste maatregelen met betrekking tot Covid 19 door de regering afgeschaft. Mede met behulp van de impulsmiddelen NPO zijn wij in 2022 en 2023 bezig de gevolgen van 2 jaar pandemie voor de studenten zo goed mogelijk te verminderen.
Het conservatorium heeft begin 2022 formeel intrek genomen in het nieuwe pand Amare.

Voorstel resultaatbestemming 31 december 2021

Besluitenlijst van het College van Bestuur
d.d. 2 juni 2022

Aanwezig:	Henk van der Meulen	- voorzitter CvB
	Gerard Zanoni	- controller
	Arthur Gieles	- secretaris CvB

1. Vaststelling Jaarrekening 2021
Tijdens de bespreking van de Jaarrekening 2021 is de gepresenteerde balans en exploitatie (saldo baten en lasten) door het College van Bestuur vastgesteld.

2. Vaststelling resultaatbestemming enkelvoudig.
In 2021 is een resultaat voor bestemming gerealiseerd van € 1.926.009 negatief. Het College van Bestuur stelt de volgende resultaatverdeling voor:

Voorstel resultaatverdeling 2021	Stand per 1 januari 2021	Resultaat 2021	Overige Mutaties	Stand per 31 december 2021
Algemene Reserve	4.356.376	-1.057.509	444.571	3.743.438
Subtotaal Algemene Reserve	*4.356.376*	*-1.057.509*	*444.571*	*3.298.868*
Bestemmingsreserve Huisvesting	2.000.996	-300.000		1.700.996
Bestemmingsreserve invententaris Nieuwbouw	2.120.634	-100.000		2.020.634
Bestemmingsreserve Internationalisering	410.000	-118.700		291.300
Bestemmingsreserve Onderzoek en Innovatie	444.571		-444.571	0
Bestemmingsreserve Leermiddelen	4.700.000	-300.000		4.400.000
Bestem.Res huisstijl / website	80.000	-48.000		32.000
Subtotaal Bestemmingsreserve	*9.756.200*	*-866.700*	*-444.571*	*8.444.930*
Bestemmingsfonds Profilering	30.000	0		30.000
Subtotaal Bestemmingsfonds Publiek	*30.000*	*0*	*0*	*30.000*
Bestemmingsfonds muziekinstrumenten KC	304.455	-12.800		291.655
Subtotaal Bestemmingsfonds privaat	*304.455*	*-12.800*	*0*	*291.655*
Bestemmingsreserve privaat KA en KC	95.841	11.000		106.841
Subtotaal Bestemmingsreserve privaat	95.841	11.000	0	106.841
Totaal Eigen vermogen	**14.542.872**	**-1.926.009**	**0**	**12.172.293**

Verslag aldus vastgesteld,
d.d. 2 juni 2022

Origineel getekend door

H. van der Meulen
voorzitter College van Bestuur

Bijzondere posten

- Overzicht geoormerkte subsidies OCW en EZ (RJ660, model G)
- Wet Normering Topinkomens en overzicht bezoldiging bestuurders en toezichthouders
- Gegevens van de rechtspersoon

Overzicht geoormerkte subsidies OCW en EZ (RJ 660, model G)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt				
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum		
Coronabanen	COHO210024	13-4-2021	106.453,00	geheel uitgevoerd
Studieverlof	1179180-1	20-10-2021	-1.152,00	gedeeltelijk uitgevoerd
Studieverlof	1153589-1	19-5-2021	15.360,00	gedeeltelijk uitgevoerd
Studieverlof	1191082-1	21-12-2021	1.296,00	gedeeltelijk uitgevoerd
Studieverlof	1165962-1	20-8-2021	29.952,00	gedeeltelijk uitgevoerd
Studieverlof	1177523-1	21-9-2021	5.664,00	gedeeltelijk uitgevoerd
G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar				
GEEN				
G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar				
GEEN				

verantwoording 2021 Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag
Op 1 januari 2013 is de wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Hogeschool der Kunsten Den Haag. Het voor de Hogeschool der Kunsten toepasselijk bezoldigingsmaximum is in 2020 € 157.000, Onderwijs klasse D. De Raad van Toezicht heeft het overgangsrecht WNT-2 van toepassing verklaard. Dit impliceert dat de bezoldigingsafspraken van 2016 vier jaar mogen worden gehandhaafd, te weten tot 1 januari 2020. Vanaf dat moment moet de bezoldiging in drie jaar tijd worden afgebouwd naar de per 1 januari 2023 geldende norm van bezoldigingsklasse D. In 2021 vielen alle topfunctionarissen binnen de geldende normering en is geen sprake van enige vorm van afbouw.

Bezoldiging topfunctionarissen
Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2021 **Bedragen * € 1**	**M.H.M. Schoenmakers**	**H. van der Meulen**
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur (0,4 fte) Directeur Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (0,6 fte)	Vicevoorzitter College van Bestuur (0,3 fte) Directeur Koninklijk Conservatorium (0,7 fte) Vanaf 1 oktober 2021 Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1 januari 2021 -1 oktober 2021	1 januari 2021 – 31 december 2021
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	105.506	140.907
Beloningen betaalbaar op termijn	16.398	21.752
Subtotaal	***121.904***	***162.659***
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	*121.915*	*163.000*
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**121.904**	**162.659**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	n.v.t,
Gegevens 2020 **Bedragen * € 1**		
Functiegegevens	Voorzitter College van Bestuur (0,4 fte) Directeur Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (0,6 fte)	Vicevoorzitter College van Bestuur (0,3 fte) Directeur Koninklijk Conservatorium (0,7 fte)
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1 januari 2020 – 31 december 2020	1 januari 2020 – 31 december 2020
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	136.628	137.635
Beloningen betaalbaar op termijn	20.370	20.370
Subtotaal		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	157.000	157.000
Bezoldiging	**156.998**	**158.005**

Beëindiging dienstverband

Naam	Functie-gegevens	Omvang dienstverband, in Fte	Jaar waarin dienstverband is beëindigd	Uitkering wegens beëindiging van het dientverband	Individueel toepasselijk maximum	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband
M.H.M. Schoenmakers	Voorzitter College van Bestuur	1,0	2021	75.000	75.000	75.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag						Nvt
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding als dan niet is toegestaan						Nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling						Nvt

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2021 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

De WNT is van toepassing op de Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag. Het voor de Stichting Hogeschool der Kunsten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 163.000,- bezoldigingsmaximum voor het hoger onderwijs klasse D.
Complexiteitspunten per criterium:

Driejaarsgemiddelde van de totale baten per kalenderjaar	6
Driejaarsgemiddelde van het aantal bekostigde leerlingen, deelnemers of studenten,	1
Het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren,	5
Totaal Complexiteitspunten	12

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2021 Bedragen * € 1						
Naam	H.J.A. Knijff	M.S. Menéndez	C.E.C. Huygens	P.C.W Hogendoorn	A.H. Hogenstijn	R.A.C. Soonieus
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1 januari – 13 december	13 december – 31 december	1 januari – 22 september	1 januari – 31 december	1 januari – 31 december	1 januari – 31 december
Bezoldiging						
Bezoldiging	4.000	0	3.000	4.000	4.000	4.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	23.244	1.273	7.726	16.300	16.300	16.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugonvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**4.000**	**0**	**3.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020 Bedragen * € 1	H.J.A. Knijff		C.E.C. Huygens	P.C.W Hogendoorn	A.H. Hogenstijn	R.A.C. Soonieus
Aanvang en einde functievervulling 2020	1 januari – 31 december		1 januari – 31 december	1 januari – 31 december	1 januari – 31 december	1 januari – 31 december
Bezoldiging	3.800		3.800	3.800	3.800	3.800
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	23.550		15.700	15.700	15.700	15.700

Geen leden van de Raad van Toezicht hebben in 2020 en 2021 reiskosten gedeclareerd.

Overzicht verbonden partijen

Activiteiten	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code
Stichting Cursussen	Stichting	Den Haag	4

De aan de Hogeschool gelieerde stichting Cursussen verzorgt een niet-bekostigde oriëntatiecursus beeldende kunsten. De opbrengsten van de cursusgelden dekken de hiervoor gemaakte kosten. Gelet op de omvang van de baten en lasten worden deze niet geconsolideerd in de jaarrekening.
Er is één bestuurder tevens lid van het College van Bestuur.
Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 132.427
Exploitatiesaldo 2021	€ 6.195
Omzet 2021	€ 32.671
Verklaring artikel 2:403 BW	nee
Consolidatie	nee

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam	Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag
Adres	Postbus 11670
	2502 AR Den Haag
	www.hogeschoolderkunsten.nl
BRIN-nummer	23KJ
KvK-nummer	41156013
Zetel	Den Haag
Bevoegd-gezagnummer	30923

Koninklijke Academie/Centraal Bureau:

Bezoekadres	Prinsessegracht 4, Den Haag
Tel.	070 - 3154777
e-mail	post@kabk.nl
internetsite	www.kabk.nl

Koninklijk Conservatorium

Bezoekadres	Juliana van Stolberglaan 1, Den Haag
Tel.	070 - 3151515
e-mail	info@koncon.nl
internetsite	www.koncon.nl

Contactpersoon	G.W.A. Zanoni, controller
Tel.	070 - 3154777
e-mail	g.zanoni@hdkdenhaag.nl

Bijlagen bij de jaarrekening

- Bijlage 1: specificatie posten OCW
- Bijlage 2: overzicht rijksbijdragen

Bijlage 1 bij Jaarrekening 2021

SPECIFICATIE POSTEN OCW

Langlopende vorderingen op OCW

	bedrag	ontvangen	afboeking	saldo 31-12-2001
Sociale lasten	90.019	0	- 90.019	0
IZK/vakantie-uitkering 1986-1987	285.219	0	- 285.219	0
	---	---	---	---
	375.238	0	- 375.238	0

De vordering is per 01-01-2001 op 0 gezet, en opgenomen bij “Niet uit de balans blijkende verplichtingen”.

Langlopende schulden aan OCW

	bedrag	besteed	afboeking	saldo 31-12-2001
liquiditeitsbijdrage	315.420	0	- 315.420	0

De schuld is per 01-01-2001 op 0 gezet en opgenomen bij “Niet uit de balans blijkende verplichtingen’

Bijlage 2 bij jaarrekening 2021

OVERZICHT RIJKSBIJDRAGEN
(bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Totaal Rijksbijdragen	36.505	33.790	32.181
Aansluiting GEFIS-Rijksbijdragen opgenomen in de jaarrekening			
Totaal GEFIS	36.642	0	32.171
Totaal Rijksbijdrage in jaarrekening 2021	36.505	31.522	32.181

Het verschil tussen de gepresenteerde Rijksbijdrage 2021 in de jaarrekening en het bedrag ontvangen Rijksbijdrage in 2021 bedraagt ± € 137K. Dit verschil is te verklaren door de ontvangen bijdrage studieverlof studiejaar 2020/2021 en van studiejaar 2021/2022. Ook is een deel van de NPO-middelen, € 115K doorgeschoven naar 2022.

Het saldo van de Rijksbijdrage studieverlof 2021/2022 per 31 december 2021 (een bedrag van € 34.080) wordt ten gunste van het jaarresultaat 2022 gebracht.

Overige gegevens

- Statutaire regeling winstbestemming
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Statutaire regeling winstbestemming
Er is geen statutaire regeling winstbestemming aanwezig.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de staat van baten en lasten over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen.
Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Hogeschool der Kunsten Den Haag, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

6DDSJYJ6YXJF-2088531984-34

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u onder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Het jaarrapport omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarrapport anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 27 juni 2022
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Origineel getekend door drs. J.F. Vermeulen RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
  Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.
  Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.
  Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

9. VERANTWOORDING KWALITEITSAFSPRAKEN

Verantwoording over de besteding van de studievoorschotmiddelen in de kalenderjaren 2019, 2020 en 2021 inclusief een prognose voor 2024

Ter inleiding
In dit laatste hoofdstuk van het jaarverslag 2021 verantwoorden wij ons over de voortgang van de kwaliteits-afspraken. Wij rapporteren over de voortgang op de voornemens sinds de start van de uitvoering van de afspraken in januari 2019 inclusief die van de besteding van de middelen.

De verantwoording volgt de opzet van het "Aanvraagdossier voor de beoordeling van het Plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024" dat in het voorjaar van 2020, vergezeld van een positief advies van de NVAO, door de Minister van Onderwijs is goedgekeurd. Dit wil zeggen dat wij per thema een samenvattende algemene impressie geven van de voortgang sinds de start van de uitvoering van de afspraken in 2019, waar nodig voorzien van een toelichting op afwijkingen en omstandigheden ten aanzien van het oorspronkelijke plan.

Via een hyperlink is in detail per kwaliteitsafspraak na te lezen wat sinds 2019 de voortgang is. Daarbij wordt ook gedetailleerd de stand van zaken per december 2021 beschreven, de prognose in 2024 en - waar zinvol - de feedback via interne evaluaties. Met het oog op de midterm-beoordeling eind 2021 hebben wij het oorspronkelijke aanvraagdossier uit 2019 aangevuld met genoemde voortgangsinformatie in gekleurde tekstgedeelten.

In een aparte paragraaf van dit hoofdstuk doet de Centrale Medezeggenschapsraad als overkoepelend orgaan verslag van de dialoog met het instellingsbestuur. Om ook een indicatie te geven van de decentrale bandbreedte zijn via hyperlinks de impressies in te zien van beide deelmedezeggenschapsraden. Vanwege de voertaal van ons onderwijs zijn de rapportages van de deelraden in het Engels gesteld.
In hoofdstuk 2 van dit instellingsjaarverslag heeft de Raad van Toezicht in het eigen Toezichthoudersverslag een bericht opgenomen over de voortgang en het proces vanuit RvT-perspectief (pag. 22/23). Datzelfde tekstfragment wordt tot slot van dit afsluitende hoofdstuk opgenomen zodat de verantwoording een integraal geheel is.

Monitoring en tussentijdse bijstelling
Het College van Bestuur heeft besloten om de studievoorschotmiddelen decentraal door de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en het Koninklijk Conservatorium (KC) te laten besteden. Gelet op het nagenoeg gelijke aantal bekostigde studenten tussen de KABK en het KC is de verdeling van de middelen voor beide faculteiten ongeveer fifty-fifty. Omdat de kwaliteitsafspraken een hogeschoolbrede verantwoordelijkheid zijn, is afgesproken dat de Centrale Medezeggenschapsraad (CMR) hierop het recht van instemming heeft en de twee facultaire Deelmedezeggenschapsraden (DMR) hun commentaar als advies aan de CMR doorgeven. Tussentijdse aanpassingen worden procedureel langs deze weg behandeld. De werkwijze past goed bij de manier waarop de samenstelling van de medezeggenschap is ingericht. Beide facultaire deelraden bestaan namelijk uit vertegen-woordigers van personeel en studenten en de CMR wordt grotendeels uit beide deelraden gekozen. Er is dus sprake van een personele unie, die zorgt voor een goede verbinding tussen de bespreking en advisering op facultair niveau en de instemming op instellingsniveau.

Om de uitvoering van het plan kwaliteitsafspraken op een efficiënte manier te kunnen volgen, rapporteert de afdeling Finance & Control elk trimester over de besteding van de middelen en de bereikte resultaten. Hierdoor komen geregeld financiële documenten beschikbaar met gedetailleerde cijfers per voornemen. Deze werkwijze vergroot de transparantie van informatie door de voortgang, resultaten en conclusies van de beleidsvoornemens te delen met alle belanghebbenden. De aanpak maakt het bovendien mogelijk om met de nodige flexibiliteit afspraken bij te sturen en zo nodig via een geringe herschikking van financiële middelen bij te stellen, zonder het doel uit het oog te verliezen.

Het monitoringproces wordt ondersteund door het initiatief van de deelmedezeggenschapsraden om met twee facultaire *Commissies Kwaliteitsafspraken* de permanente opvolging en evaluatie van de beleidsvoornemens in te richten. Hierop is in het najaar van 2018 al een voorschot genomen door gehoor te geven aan de afspraak in het Sectorakkoord OCW-VH om de medezeggenschapsraad extra te faciliteren om tijd te kunnen besteden aan dit proces. In de facilitering per januari 2019 is voor studentleden voorzien in een apart tarief vacatiegeld voor deelname aan zo'n commissie.

Integrale opsomming van de kwaliteitsafspraken
Vanwege het uitgangspunt dat de verantwoording over de voortgang op de voornemens integraal is, volgt allereerst een opsomming van de voornemens zoals deze zijn vastgelegd in het Plan Kwaliteitsafspraken 2019-2024. Het betreft in totaal 41 kwaliteitsafspraken: 20 van de faculteit Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) en 21 van het Koninklijk Conservatorium (KC). In onderstaande overzichten van achtereenvolgens de KABK en het KC zijn tevens de financiële gegevens opgenomen over de kalenderjaren 2019, 2020 en 2021. De laatste kolom is de prognose voor 2024.

Na deze overzichten volgt de samenvattende rapportage over de voortgang op de voornemens sinds de start van de uitvoering van de afspraken in 2019.

Realisatie 2019-2021 en budget 2024 in geld kwaliteitsafspraken

	Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten	2019		2020		2021		2024	
	beschikbaar jaarbudget studievoorschotmiddelen KABK	545		661		1.164		1.761	
	Bedragen * 1.000	fte	€	fte	€	fte	€	fte	€
								fte	€
	THEMA 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit)								
	THEMA 2: meer en betere begeleiding van studenten								
1	Studieloopbaanbegeleiding, intensiveren begeleiding studenten bij afdelingen.	0,87		1,3		1,3		3	
2	Versterken projectbegeleiding (projecten met externe partijen) t.b.v. de ontwikkeling van de professionale practise skills van studenten	0,8		0,8		1,11	4,3	1	
	Versterken begeleiding stages en stageplekken							1	
3	Uitbreiding uren vertrouwenspersoon	0,2		0,2		0,23	0,7	0,2	
									10
4	Studentwelzijn, decanen, yoga e.d.	0,21		0,5	4,5	0,95	39,2	0,5	30
								0,6	
5	Uitbreiding bureau internationalisering	0,4		0,4		0,95	10	0,8	
6	Bijdrage aan onderwijsprojecten en artist in residence		40,7		29,9	0,05	92,9		50
21	*Ondersteuning en begeleiding studenten, zoals IND-verblijfsvergunning, verzekeringen e.d.*							*1*	
	THEMA 3: studiesucces								
7	Actieplan diversiteit formuleren en implementeren				5	0,41	0,9	0,4	10
8	Structureel maken korting instellingscollegegeld voor stapelaars (50% korting) en uitbreiding van de promotie van deze regeling		60		75,7		103,4		100
	THEMA 4: onderwijsdifferentiatie								
9	Investering in *double degree* traject met de UL, waaronder tegemoetkoming reiskosten studenten en onderzoeken of een DD voor Design studenten mogelijk is		2,9		0,9		1		2
10	Investering in uitbreiding aantal studenten dat keuzevakken aan de UL volgt: aanbod beter ontsluiten, kennis IST-coaches verruimen, communicatie verbeteren								PM
11	Investering in kortlopende projecten waarbij studenten samenwerken met studenten van buitenlandse opleidingen en bijdrage aan excursies in binnen- en buitenland.						38,8		150
	THEMA 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten								
12	Aanpassing gebouw om de toegankelijkheid voor mindervaliden te verbeteren		7,2						20
13	Optimaliseren intranet t.b.v. studenten en docenten		8,5		22,8		12,1		0
	Internal engagement and communication							0,8	
14a	Externe inkoop uren machines/apparaten welke op de academie niet beschikbaar zijn (denk aan Textielmuseum)		6,6		2,9		8,5		25
14b	Verruimen van de openingstijden van de werkplaatsen.	0,42		0,5		2,26		2	
15	De gezonde kantine								0
	THEMA 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit)								
16	Instellen van een kennisgroepen rond lectoraten	0,5		0,67		1,3		1	
	+ coordinator researchgroep HdK							0,25	
17	Docenten projectmatig onderzoekaanstellingen aanbieden			0,35		0,29	0,5		
18	Uitbreiding aanstelling lectoren	0,5		0,5		0,5		0,8	
19	Aantal promotiebeurzen uitbreiden	0,6		0,7		0,59		0,8	
20	**Onderwijskundigen**/Topdocenten/ kunstenaars aantrekken als critical friends				7	0,2	58,3		50
								fte	€
	fte OP	2,67	256,3	3,72	357,1	4,46	436,2	5,8	580
	fte OOP/AOP	1,83	119,0	2,2	143,0	5,68	377,7	8,35	585
	categorie €	125,9	125,9	148,7	148,7	370,6	370,6		447
	totaal in €		501,2		648,8		1.184,5		1.612
	(nog in te vullen budget) in €								150

Realisatie 2019-2021 en budget 2024 in geld kwaliteitsafspraken

	Koninklijk Conservatorium	2019		2020		2021		2024	
	beschikbaar jaarbudget studievoorschotmiddelen KC	550		646		1.121		1761	
	Bedragen * 1.000	fte	€	fte	€	fte	€	fte	€
	THEMA 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit)								
1	In alle uitvoerende afdelingen invoering Professional Integration Component in de Master Muziek per 1/9/2019	0,12		0,15		0,35		0,35	
				0,2		0,2		0,2	
2	Invoering nieuwe Minor Educatie en nieuw educatief pakket in Bachelor Muziek	0,17		0,32		0,52		0,6	
		0,27		0,8		0,8		0,8	
3	Ontwikkeling en invoering Entrepreneurial Bootcamp voor alle studenten uitvoerende afdelingen Bachelor Muziek in 3e studiejaar per 2019-2020	0,02	0,6	0,05	13,8	0,05	24	0,4	12
				0,2		0,2		0,2	
4	Invoering nieuw curriculum kamermuziek bij Klassiek per 1/9/2019, alsmede verdergaande integratie met theorie via een aantal pilots 2019-2020 inclusief geïntegreerd toetsen	0,25		0,67		0,75		0,9	28
				0,1					
5	Start ECMaster per 1/9/2019, inclusief jaarlijkse ECMA-sessie		16,3	0,03	4,4		18		22
6	Start European Master in Early Music in samenwerking met JAMU Brno per 1/9/2020		14,5		10,9				25
7	Uitwerking stages Bachelor Muziek Sonologie							0,2	
8	Verdere uitwerking minorenbeleid: curriculumversterking instrumentale minoren en ontwikkeling minor improvisatie/"performer-improviser-composer")			0,54		0,4		1	
9	Consolidatie 'side-by-side' masters, zoals Master Ensemble Academie en Master Ensemblezang+curriculumaanpassing	0,4		0,39		0,45		0,45	
								0,2	30
10	Structurele uitbreiding voorbereidingstijd docenten (per 2017 via voorinvesteringen)	1,37		1,5		1,5		1,5	
	THEMA 2: meer en betere begeleiding van studenten								
11	Digitalisering van het onderwijs door de invoering van een Online Learning System (OLS) en het gebruik van Distance Teaching via LOLA	0,35		0,6	10	0,6	4,8	0,84	25
12	Aanstelling International Relations Coordinator voor een betere begeleiding van studenten bij uitgaande internationale mobiliteit	0,8		0,84		0,8		0,8	
13	Uitbreiding lectoraat Music, Education & Society voor verbetering research begeleiding bachelor en master + Coördinator Research Platform	0,8		0,8		0,8		0,8	
	+ Coordinator ResearchPlatvorm HdK							0,25	
14	Het uitvoeren van experimenten met betrekking tot feedback en beoordeling in uitvoerende afdelingen (feedback formulieren en schaduw commissies)	0,4		0,1		0,2		0,2	
15	Extra onderwijsprojecten jaarlijks		100				163		100
16	Begeleiding docenten en studenten afdelingen Oude Muziek en Jazz tbv curriculumvernieuwing			0,37		0,4		0,4	
								0,4	
						0,4		0,4	
	THEMA 3: studiesucces								
17	Project diversiteit (gender, culturele diversiteit)	0,37	4,2	0,2	1,3	0,3	4,1	0,4	20
	THEMA 4: onderwijsdifferentiatie								
18	Ontwikkeling gezamenlijke opleiding met UL/University College for Music, academische minor met ACPA per 1/9/2019			0,01		0,07		0,2	10
	THEMA 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten								
19	Investeringen in instrumenten voor het nieuwe gebouw +		56		25		50		75
	Verbeteren regulier onderhoud instrumenten en de frequentie klein onderhoud en stembeurten van de muziekinstrumenten								125
	THEMA 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit)								
20	Verdere ontwikkeling docentencursus 'Artist as Teacher', mogelijk door middel van een follow-up met jaarlijkse ICON-sessies samen met Guildhall/London en Oslo vanaf 2019-2020			0,1	11	0,2		0,2	5
21	Groeiend aantal docenten die Master volgen met Lerarenbeurs en nieuwe aanpak onderzoeksgroep per 1 januari 2019 ten gunste van onderzoek in onderwijs. Verruiming van onderzoeksgroep met docenten	0,03		0,58		1		1	
								fte	€
	fte OP	2,73	262,1	5,02	481,9	5,84	571,2	7,95	795
	fte OOP/AOP	2,62	170,3	3,53	229,5	4,15	276,0	4,74	332
	categorie €	191,6	191,6	76,4	76,4	263,9	263,9		477
	totaal, gerealiseerde of begroot bedrag in €		624,0		787,8		1.111,0		1.604
	(nog in te vullen budget) in €								157

Samenvattende algemene impressie per thema

In voorgaande overzichten hebben wij de kwaliteitsafspraken geordend naar de zes thema's, zoals beschreven in de Strategische Agenda Hoger Onderwijs uit 2015 en de daarop aansluitende Gemeenschappelijke Agenda van de Vereniging Hogescholen (VH), de Vereniging van Universiteiten (VSNU) en de studentenbonden ISO en LSVb uit 2016:

- thema 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit);
- thema 2: meer en betere begeleiding van studenten;
- thema 3: studiesucces;
- thema 4: onderwijsdifferentiatie;
- thema 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten;
- thema 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).

Onze kwaliteitsafspraken zijn gebaseerd op input verzameld via gesprekken met en evaluaties door studenten, sessies met beroepenveldcommissies, feedback van alumni en 'critical friends' en via studiedagen met docenten. Bij dit alles is tevens rekening gehouden met ontwikkelingen in de maatschappij en beroepspraktijk. De wijze waarop de Hogeschool hiermee omgaat, is uitgebreid beschreven in het Instellingsplan 2019-2024. Om de relatie met het instellingsplan tot uiting te brengen, hebben wij ervoor gekozen om de 41 kwaliteitsafspraken opnieuw te ordenen. Dit keer naar de vier profielkenmerken die in ons instellingsplan zijn beschreven:

- profielkenmerk 1: onderwijs;
- profielkenmerk 2: internationalisering;
- profielkenmerk 3: onderzoek;
- profielkenmerk 4: voorbereiding op de beroepspraktijk.

In ons 'Aanvraagdossier voor de beoordeling van het Plan Kwaliteitsafspraken' uit 2019 hebben wij de kwaliteits-afspraken dan ook geordend naar de vier profielkenmerken die in ons instellingsplan zijn beschreven. Die volgorde hanteren wij ook bij de verantwoording. Voorafgaand aan de samenvattende rapportage per profiel-kenmerk wordt vermeld welke kwaliteitsafspraken hierbij betrokken zijn inclusief het landelijke thema.

Het oorspronkelijke aanvraagdossier uit 2019 is in gekleurde tekstblokken aangevuld met gedetailleerde informatie over de voortgang sinds 2019, de stand van zaken per december 2021, de prognose in 2024 en - waar zinvol - de feedback via interne evaluaties. Zie hiervoor de hoofdstukken 3 en 4 onder deze hyperlink.

HdK voornemen	Thema	***Profielkenmerk 1: onderwijs*** thema 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit); thema 2: meer en betere begeleiding van studenten; thema 3: studiesucces; thema 4: onderwijsdifferentiatie; thema 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten; thema 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).
KABK 9	4	Investering in double degree met de Universiteit Leiden
KABK 10	4	Investering in uitbreiding aantal studenten dat keuzevakken aan de Universiteit volgt
KABK 12	5	Aanpassing gebouw om de toegankelijkheid voor mindervaliden te verbeteren
KABK 13	5	Optimaliseren intranet t.b.v. studenten en docenten
KABK 14	5	Werkplaatsen
KABK 15	5	De gezonde kantine
KABK 16	6	Instellen van een tweede onderzoeksgroep gericht op educational tools
KC 1	1	Invoering *professional integration component* bij alle uitvoerende afdelingen master muziek
KC 2	1	Invoering nieuwe minor educatie en nieuw educatief pakket bachelor muziek
KC 4	1	Invoering nieuw curriculum kamermuziek
KC 8	1	Verdere uitwerking minorenbeleid
KC 9	1	Ontwikkeling *'side-by-side' masters*
KC 10	1	Structurele uitbreiding voorbereidingstijd docenten
KC 11	2	Digitalisering van onderwijs door invoering van *online learning system* en *distance learning*
KC 14	2	Het uitvoeren van experimenten m.b.t. feedback en beoordeling in uitvoerende afdelingen
KC 15	2	Extra jaarlijkse onderwijsprojecten
KC 16	2	Begeleiding docenten en studenten afdeling oude muziek en jazz t.b.v. curriculumvernieuwing
KC 17	3	Project diversiteit (gender, culturele diversiteit)
KC 19	5	Investeringen in instrumenten en studio's voor het nieuwe gebouw
KC 20	6	Verdere ontwikkeling docentencursus *'Artist as teacher' d*.m.v. follow-up met jaarlijkse ICON-sessies samen met Glasgow en Oslo

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Het aantal KABK-studenten beeldende kunst dat tegelijkertijd bij de Universiteit Leiden de bachelor Kunstgeschiedenis volgt is sinds 2019 toegenomen van 3 tot 8. De lancering van de portal en de uitbreiding van openingstijden van de werkplaatsen in combinatie met de voor studenten gecreëerde mogelijkheid om ook buiten het faculteitsgebouw gebruik te kunnen maken van speciale faciliteiten, zijn een verrijking gebleken voor de onderwijsfaciliteiten. De beoogde aanpassingen van het gebouw KABK ten gunste van de toegankelijkheid voor mindervaliden zijn uitgesteld doordat de afdeling facilitaire zaken door de pandemie voorrang heeft moeten geven aan andere maatregelen zodat het onderwijs binnen de corona-maatregelen doorgang kon vinden.
Na een intensieve discussie met een delegatie van studenten heeft een aanbestedingsprocedure geleid tot de keuze van een nieuwe cateraar met een rijk vegetarisch aanbod die uitsluitend gebruik maakt van duurzame horeca-materialen. Deze kwaliteitsafspraak is hiermee afgesloten.
De afdeling Vormgeving is erin geslaagd om een tweede onderzoekgroep in te richten met het doel om het onderwijs een impuls te geven door docenten zelf onderzoek te laten doen naar onderwijsmethodes en de bevindingen te implementeren.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Binnen diverse afdelingen zijn substantiële vernieuwingen in de curricula doorgevoerd: sinds september 2019 bestaat er een nieuwe geïntegreerde curriculaire structuur in het masterprogramma muziek, waarin studenten individuele lessen krijgen in hun hoofdvak ter ondersteuning van hun artistieke ontwikkeling, onderzoek doen naar een zelfgekozen onderwerp en hun eigen professionele integratie-activiteiten ontwerpen en initiëren. Eind 2022 wordt een Master Project Network Day georganiseerd voor alle leden van het netwerk om elkaar te ontmoeten en ervaringen te delen. De nieuwe cursussen Educational Skills 1-2 zijn in 2019 ingevoerd. In 2020 volgde Educational Skills 3. Voor de scheppende afdelingen zijn in 2020 aparte cursussen Educational Skills for Creative Artists ontwikkeld en een aparte Minor Educatie. Voor 2022-2023 introduceren we Educational Skills in de curricula Conducting. De herziene Minor Educatie is in 2020 van start gegaan en bouwt voort op de cursussen Educatieve Vaardigheden. In 2019 is ook de nieuwe Minor Kamermuziek van start gegaan en een nieuwe masterspecialisatie Kamermuziek, waarbij ensembles van studenten de mogelijkheid krijgen om te werken met Ensembles in Residence van hoog niveau.
In 2020 zijn drie nieuwe minoren van start gegaan: Academische Muziekwetenschap, Harmonieorkestdirectie en Collaborative Music Creation. Ook zijn er diverse nieuwe keuzevakken geïntroduceerd door de afdelingen Art of Sound en Jazz naar aanleiding van verzoeken tijdens studentenpanels Jazz. Vanwege opmerkingen van studenten over een gebrek aan toegankelijkheid en overzichtelijke registratie en planning van minoren en keuzevakken, wordt momenteel gewerkt aan een nieuw registratie- en roostersysteem dat voor 2022-2023 zal worden ingevoerd.
Ondanks de pandemie is de masterspecialisatie Orkest Master met het Residentie Orkest (‘side-by’side’) in 2021 gewoon van start gegaan. De masterspecialisatie Ensemble Academie werd herzien en verbeterd: vanaf 2021 vormen studenten nu samen een hedendaags ensemble, terwijl ze blijven werken met professionele ensembles.
Per september 2019 is een structurele verhoging van de voorbereidingstijd voor docenten van 25% naar 30% doorgevoerd.

De kwaliteitsafspraak over digitalisering heeft een ongekende ontwikkeling doorgemaakt als gevolg van de COVID-19-pandemie. Een zorgvuldig opgesteld driejarenplan voor de brede invoering van e-Learning moest in maart 2020 van de ene op de andere dag worden geïmplementeerd. Er werd een uitgebreide rubriek over e-learning op de KC-website geïmplementeerd. Lessen in muzikaliteitsvaardigheden worden aangeboden in een mix van online- en live-lessen, terwijl sommige lessen volledig online zullen blijven worden gegeven, ongeacht eventuele pandemische maatregelen. Het doel voor de komende jaren is gebruik te maken van de ervaringen met e-Learning tijdens de pandemie en deze op een zinvolle manier in te zetten als ondersteuning van het live-onderwijs.
Vanwege de pandemie vond in 2020 een experimentele portfoliobenadering plaats voor de beoordeling van de (eind)presentaties van het hoofdvak. Een onderzoek door een student onderwijskunde heeft ertoe geleid dat bij de Master Research Presentations studenten in de beoordelingspanels werden opgenomen. Begin 2022 wordt een studiedag georganiseerd voor hoofden en coördinatoren van alle afdelingen om nieuwe manieren van beoordeling van (eind) presentaties te bespreken, met de nadruk op de betrokkenheid van studenten bij het feedbackproces.

Met de instelling van een Diversity Working Group in 2019 heeft het thema *Diversity & Inclusion* veel aandacht gekregen. In december 2019 is de eerste Diversity & Inclusion Conference georganiseerd. Sindsdien hebben er online 'Share the Stage'-evenementen plaatsgevonden om studenten van het KC en de KABK de kans te geven hun ervaringen te delen. Per september 2021 heeft de Hogeschool een eigen Diversity Officer aangesteld. Via lezingen en sessies krijgt het thema de aandacht die het verdient. Zo hebben de afdelingen Sonologie en Compositie substantiële stappen gezet om het genderevenwicht te verbeteren door vrouwelijke docenten aan te stellen en dit onderwerp regelmatig te bespreken tijdens studentenpanels en andere bijeenkomsten.

In februari 2020 vond een internationale sessie plaats als vervolg op de cursus *The Artist as Teacher*. Verdere ICON-sessies moesten helaas worden geannuleerd vanwege de COVID-19 pandemie. In 2020 werden follow-up intervisiesessies aangeboden aan degenen die *The Artist as Teacher* cursus hebben afgerond. Deze activiteit wordt in het voorjaar van 2022 gereactiveerd.

HdK voornemen	Thema	***Profielkenmerk 2: internationalisering*** thema 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit); thema 2: meer en betere begeleiding van studenten; thema 3: studiesucces; thema 4: onderwijsdifferentiatie; thema 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten; thema 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).
KABK 5 KABK 11 KABK 20 KC 5 KC 6 KC 12	2 4 6 1 1 2	Uitbreiding bureau internationalisering Investering in kortlopende projecten met studenten van buitenlandse opleidingen Topdocenten / kunstenaars aantrekken als *critical friends* Start ECMAster per 1/9/2019, inclusief jaarlijkse ECMA-sessie Start European Master in Early Music i.s.m. Jamu Brno per 1/9/2019 Aanstelling nieuwe *international relation coordinator* voor een betere begeleiding van studenten bij uitgaande mobiliteit

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Het bureau internationalisering is structureel uitgebreid met een omvang van 0,4 fte hetgeen de kwaliteit van de ondersteuning aan studenten ten goede komt. Met ingang van 2022 wordt dit 0,8 fte.
De investering in kortlopende projecten met studenten van buitenlandse opleidingen heeft geleid tot twee samenwerkingsprojecten van de masteropleiding Non Linear Narrative: samen met Camberwell College of Arts en Goldsmiths in Londen is er een project uitgevoerd met de Tweede Kamer der Staten-Generaal over effecten van kunstmatige intelligentie op vrijheid van meningsuiting en stemrecht. Een tweede project met Free Press Unlimited, een niet-gouvernementele organisatie die journalisten en media-professionals in meer dan veertig landen met training, noodhulp en capaciteitsopbouw ondersteunt. Vanaf 2022 wordt verdere samenwerking tussen buitenlandse kunstinstellingen tot stand gebracht.
Door de Covid-19-pandemie waren wij genoodzaakt om het aanzoeken van internationale kunstenaars als docenten en als ‘critical friends’ van ons onderwijs uit te stellen omdat er geen reismogelijkheden waren. In plaats daarvan hebben de studenten van de master Interieurarchitectuur - toen Corona dit medio 2021 toeliet - een studiereis gemaakt naar Berlijn als onderdeel van het introductieprogramma voor de studie. Voor het accreditatieproces van de bachelors Fine Art and Design zal een internationale critical friend deel uitmaken van het panel dat in februari 2022 een sitevisit aan de KABK zal uitvoeren. Verdere uitnodigingen voor bezoek aan de KABK door internationale kunstenaars worden voorbereid.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

De ECMAster (European Chamber Music Master) ging in september 2019 van start met een eerste instroom van 3 ensembles. De verdere uitvoering van het ECMAster werd echter ernstig belemmerd door de COVID-19 pandemie als gevolg van reisbeperkingen. ECMA-sessies werden met succes gehouden in oktober 2020 (online) en 2021 (hybride). De ECMA-sessie van 2021 kende de deelname van 8 ensembles van verschillende Europese conservatoria, een reeks nieuw ontwikkelde sessies op het gebied van loopbaanvaardigheden en nieuw publiek, en een concert van hoge artistieke kwaliteit voor Radio West. Toekomstige sessies zullen worden voorbereid door een duidelijke link te leggen met de kamermuziekbeoordeling in april/mei en de Minor Kamermuziek.
De Europese masteropleiding Oude Muziek ging in 2020 van start, een jaar later dan gepland vanwege vertragingen in het accreditatieproces in Tsjechië. Aan beide instellingen werden diverse aanvragen voor het programma ontvangen, maar de meeste daarvan werden geannuleerd als gevolg van de COVID-19-pandemie. De samenwerking met Brno heeft wel geleid tot een toename van nieuwe reguliere studenten in de opleidingen Oude Muziek, Compositie en Sonologie. De Ton Koopman Academie kon door de pandemie in 2020 niet doorgaan, maar vond in september 2021 wel succesvol plaats, echter zonder deelname van de afdeling oude muziek van Brno. In toekomstige sessies zal de samenwerking met de Janáček Academie explicieter worden gemaakt in de opzet van de academie.
Sinds de komst van de nieuwe coördinator internationale betrekkingen is de belangstelling onder studenten voor ERASMUS+-uitwisselingen en stages aanzienlijk toegenomen en hebben meer studenten zich aangemeld voor uitgaande studentenmobiliteit. Dit werd bereikt door een reeks presentaties in verschillende afdelingen en tijdens de Start-Up! week. Voor het academisch jaar 21/22 vonden 54 individuele intakegesprekken plaats en werden 41 aanvragen ontvangen. Er werd ook informatie met de afdelingen gedeeld over het nieuwe ERASMUS+-programma. Een interessante nieuwigheid zijn de Blended Intensive Programmes (BIP), een combinatie van fysieke mobiliteit en virtuele activiteit.

HdK voornemen	Thema	***Profielkenmerk 3: onderzoek*** thema 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit); thema 2: meer en betere begeleiding van studenten; thema 3: studiesucces; thema 4: onderwijsdifferentiatie; thema 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten; thema 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).
KABK 17 KABK 18 KABK 19 KC 13 KC 18 KC 21	6 6 6 2 4 6	Docenten projectmatig onderzoeksaanstellingen aanbieden Uitbreiding aanstelling lectoren Aantal promotiebeurzen uitbreiden Uitbreiding lectoraat *Music, Education & Society* voor verbetering research begeleiding ba/ma Ontwikkeling academische minor muziek met Universiteit Leiden / ACPA Nieuwe aanpak onderzoeksgroep per 1/9/2019 ten gunste van onderzoek in onderwijs

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Met het doel om ook meer in het algemeen de onderzoekende houding en de onderzoekscultuur op de academie te bevorderen, hebben wij een aantal docenten een onderzoeksaanstelling aangeboden, waarbij ze geacht worden hun onderzoeksproces en de resultaten daarvan in hun onderwijs te betrekken. Deze zijn op projectbasis gerealiseerd. Verder worden voortaan op jaarbasis vier extra bijeenkomsten georganiseerd door het lectoraat voor tien theoriedocenten om de kennisbasis binnen de opleidingen uit te wisselen en te versterken. Twee hoofden van masteropleidingen hebben individueel hun programma's geëvalueerd ten behoeve van de kwaliteitsborging, resulterend in gepubliceerde zelfevaluaties. In de toekomst worden de extra onderzoeksaanstellingen gefinancierd vanuit de onderwijsafdelingen.
Om het voornoemde proces te begeleiden hebben we ook de aanstellingsomvang van het lectoraat gefaseerd uitgebreid tot 0,8 fte.
Ten slotte bieden we meer promotiebeurzen aan voor docenten zodat zij zowel hun onderzoeksproces als de resultaten daarvan in het onderwijs kunnen inbrengen en met de studenten kunnen delen. Ook voor dit doel komt jaarlijks 0,8 fte beschikbaar.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Het lectoraat 'Music, Education & Society' is uitgebreid tot 0,8 fte. Aan de website werd een uitgebreide sectie met gedetailleerde informatie over onderzoek aan het KC, onderzoeksresultaten, het lectoraat en specifieke activiteiten toegevoegd. Voor 2020 en 2021 werden nieuwe onderzoeksgroepen gevormd. In 2020 zijn acht onderzoeks-projecten afgerond en eind 2021 nog eens acht. Daarnaast zijn er diverse thematische seminars georganiseerd door individuele onderzoeksgroepleden met ondersteuning van het lectoraat. Het lectoraat is ook betrokken bij de voortdurende verbetering van de online Onderzoekscatalogus als de belangrijkste digitale bewaarplaats van onderzoeksresultaten en -projecten voor zowel master- als bachelorstudenten.
De minor Academische Muziekwetenschap is in 2020 van start gegaan, maar heeft tot nu toe onvoldoende studenten getrokken, wat te wijten kan zijn aan een gebrek aan communicatie over het bestaan ervan en de grote keuze die de student heeft in keuzevakken en minors in het algemeen. Deze minor wordt momenteel herzien in samenwerking met de collega's van de Academy of Creative and Performing Arts (ACPA).
De omvang van de groep docenten die onderzoeksprojecten doen in het kader van het lectoraat 'Music, Education & Society' is voor 2020 en 2021 met 0,5 fte toegenomen. Helaas is het aantal docenten dat dit doet in het kader van een masteropleiding afgenomen, mogelijk onder invloed van de pandemie. Niettemin hebben in 2021 vier docenten hun master met succes afgerond. Meer informatie over de onderzoeksgroepen en onderzoeksprojecten is te vinden in de beschrijving bij kwaliteitsovereenkomst 20 (zie Profielkenmerk 1: onderwijs).

HdK voornemen	Thema	***Profielkenmerk 4: voorbereiding op de beroepspraktijk*** thema 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit); thema 2: meer en betere begeleiding van studenten; thema 3: studiesucces; thema 4: onderwijsdifferentiatie; thema 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten; thema 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).
KABK 2 KABK 6 KC 3 KC 7	2 2 1 1	Versterken projectbegeleiding t.b.v. ontwikkeling *professional practice skills* van studenten Bijdrage aan onderwijsprojecten en *Artist in Residence* Ontwikkeling en invoering *entrepreneurial bootcamp* voor 3e jrs-studenten uitvoerende afd. Uitwerking stages bachelor muziek sonologie

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Ter versterking van de projectbegeleiding voor de ontwikkeling van professionele vaardigheden van studenten is in januari 2019 1,0 fte gerealiseerd binnen de afdeling Marketing & Communicatie om externe partijen te benaderen voor toekomstige projecten. 0,8 fte van de 1,0 fte wordt bekostigd uit de kwaliteitsafspraken. Met instemming van de CMR is de investering uitgebreid tot 1,8 fte, waarvan 0,5 fte voor docentbegeleiding tijdens stages.
Met het doel om nieuw te ontwikkelen multi-disciplinaire educatieve projecten en een *artist-in-residence* programma te ondersteunen, ter verrijking van de leerervaring van de studenten, is financieel geïnvesteerd in een publicatie van de Master Industrial Design, in extra ondersteuning voor de ontwikkeling van deze masterstudie en in deelname door studenten aan diverse tentoonstellingen en projecten. Dit alles om beroepservaring op te doen.
Vanwege de Covid-19 pandemie zijn er slechts beperkte mogelijkheden geweest om artists-in-residence te ontvangen. In plaats van de begrote 50k€ is met instemming van de CMR een bedrag van 30k€ besteed aan activiteiten voor het Studium Generale, onderdeel van alle bacheloropleidingen. Diverse externe en internationale sprekers hebben online hun bijdrage geleverd. Projecten met de Nederlandse kunstenaar Claudy Jungstra voor studenten Textiel en Mode en voor studenten Interieurarchitectuur en Meubelontwerpen moesten worden uitgesteld vanwege Covid-19 en staan nu gepland in 2022. Het beleid is om de kwaliteit van het onderwijs verder te verhogen door studenten op een gestructureerde manier voor te bereiden op hun beroepspraktijkvaardigheden door elke afdeling mogelijkheden te bieden binnen hun programma's.

KONINKLIJK CONSERVATORIUM
faculteit Muziek en Dans

Na een succesvolle pilot in Bachelor 3 in de afdeling Klassieke Muziek in 2019, is de cursus Entrepreneurial Bootcamp 'Exploring New Playgrounds' in 2020 onderdeel geworden van het kerncurriculum in alle uitvoerende afdelingen van de bacheloropleiding. De cursus is geïmplementeerd in Bachelor 2 en maakt deel uit van de leerlijn Loopbaanvaardigheden; een reeks beroepsvoorbereidende cursussen die door de hele bacheloropleiding lopen. In 2021 hebben alle studentgroepen van de Entrepreneurial Bootcamp een eigen coach gekregen om hen te ondersteunen bij hun voorbereidingen. Huidige ontwikkelingen: coaches zouden een grotere rol kunnen spelen in de cursus, zowel in de voorbereiding als in de begeleiding en evaluatie. Er zijn plannen om in 2022 Docent Muziek studenten de mogelijkheid te bieden om de Bootcamp als keuzevak te kiezen in Bachelor 2.
In 2020 vonden de stages plaats als pilot en werden georganiseerd door de Coördinator Externe Betrekkingen & Stages die in het voorjaar van 2020 werd aangesteld. Zes studenten liepen stage bij zeven organisaties (één student liep twee stages). Vanaf 2021 heeft de stage een plaats in het Bachelor 3 kerncurriculum van Sonologie. De cursus heet Work Placement.

HdK voornemen	Thema	***Resterende kwaliteitsafspraken*** die vooral samenhangen met onze publieke taak om praktijkgericht en breed toegankelijk hoger onderwijs in de kunsten te verzorgen. thema 1: intensiever en kleinschalig onderwijs (onderwijsintensiteit); thema 2: meer en betere begeleiding van studenten; thema 3: studiesucces; thema 4: onderwijsdifferentiatie; thema 5: passende en goede onderwijsfaciliteiten; thema 6: verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).
KABK 1 KABK 3 KABK 4 KABK 7 KABK 8	2 2 2 3 3	Studieloopbaanbegeleiding, intensivering begeleiding studenten bij afdelingen Uitbreiding uren vertrouwenspersoon Uitbreiding uren decanaat Actieplan diversiteit formuleren en implementeren Structureel, maken korting instellingscollegegeld voor stapelaars (50% korting) en uitbreiding promotie van deze regeling

KONINKLIJKE ACADEMIE
faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving

Bovengenoemde vijf kwaliteitsafspraken van de KABK waren niet onder te brengen in de profielkenmerken van ons instellingsplan, maar wel onder thema’s van de kwaliteitsafspraken. Vandaar dat wij de verantwoording in deze aparte paragraaf geven.

De intensivering van de studieloopbaanbegeleiding heeft vorm gekregen door meer studentcoaching te organiseren. Wij zijn in 2019 bij twee onderwijsafdelingen gestart met intensievere begeleiding van studenten waarmee 0,9 fte gemoeid was. Op advies van de DMR-KABK heeft de CMR ingestemd met uitbreiding naar 1,3 fte in 2020 en gefaseerd uitgebreid tot 3,0 fte in 2022. Vanaf 2022 is het beleid op het gebied van studiecoaching volledig academiebreed geïmplementeerd.
De urenomvang van de vertrouwenspersoon is vanaf 2019 structureel uitgebreid met 0,2 fte. Bovendien is er vanaf 2020 een externe vertrouwenspersoon aangesteld voor minimaal 4 uur per week. Zowel interne als externe

vertrouwenspersonen zijn structureel beschikbaar voor studenten en medewerkers om bij te dragen aan een veilige studie- en werkomgeving.

De urenomvang van de studentendecaan is in 2019 structureel met 0,5 fte op jaarbasis uitgebreid. Daarnaast is geïnvesteerd in het online programma Minddistrict voor studenten die extra psychologische begeleiding nodig hebben bij het omgaan met stress-gerelateerde problemen als gevolg van Covid-19. Ook zijn er yoga- en meditatielessen georganiseerd. In 2022 staan twee Mental Health weeks op de agenda. Een voor de studenten en een voor het personeel. Verder wordt in 2022 een vacature opengesteld voor een externe studenten-psycholoog van ca. 0,2 fte. De KABK ontwikkelt de komende tijd nieuwe initiatieven om maatschappelijke activiteiten structureel in te bedden in haar rooster om het welbevinden van studenten te vergroten.
Het diversiteitsvraagstuk heeft veel aandacht gekregen. In 2019 is er een werkgroep Diversiteit en Inclusie gevormd, bestaande uit studenten en docenten en geleid door het hoofd Internationalisering, Er is onder meer een online conferentie gehouden met externe sprekers rondom het thema Black Lives Matter. Vanwege de complexiteit van dit aspect heeft het langer geduurd dan voorzien voordat er een actieplan is opgesteld. De benoeming van een Diversity and Inclusion Officer voor 0,8 fte (waarvan 0,4 fte voor rekening van de KABK) heeft dit proces versneld. Het streven is om in 2024 verankerd beleid te hebben op het gebied van Diversiteit en Inclusie.
Voor potentiële studenten beeldende kunst en vormgeving die vanwege overheidsbeleid gehinderd worden een tweede studie te volgen omdat zij daarbij het hogere instellingscollegegeld verschuldigd zijn, wordt een korting op het collegegeld toegepast van 50%. In het collegejaar 2019-20 betrof het 19 studenten, in 2020-21 en 2021-22 waren het 30 studenten. Wij verwachten dat hiermee de komende jaren een budget van 100k€ gemoeid is.

HOGESCHOOL DER KUNSTEN

Rapportage van de Raad van Toezicht

In hoofdstuk 2 van dit instellingsjaarverslag heeft de Raad van Toezicht in het eigen Toezichthoudersverslag een bericht opgenomen over de voortgang en het proces vanuit RvT-perspectief (pag. 22/23). Datzelfde tekstfragment is hieronder afgedrukt zodat de verantwoording van de kwaliteitsafspraken een integraal geheel is.

Kwaliteitsafspraken en NPO-middelen
De Raad heeft kennisgenomen van het feit dat OCW met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) extra gelden heeft vrijgemaakt om de gevolgen van de coronapandemie tot een minimum te beperken. Omdat de middelen zijn bedoeld voor de studenten, vergelijkbaar met de studievoorschotmiddelen 2019-2024, is wat betreft de monitoring gekozen voor een interne aanpak die zoveel mogelijk aansluit op die van de kwaliteitsafspraken. Op beide programma's heeft de Raad gereflecteerd op de momenten dat de bestedingsplannen in het kader van het jaarverslag, de begroting en de meerjarenprognose ter goedkeuring werden voorgelegd. Al sinds de totstand-koming van de kwaliteitsafspraken als onderdeel van het Instellingsplan 2019-2024, waaraan de Raad zijn goedkeuring heeft gehecht, is de Raad van Toezicht tussentijds geïnformeerd over het voortgangsproces. In het besef dat invulling en monitoring van de kwaliteitsafspraken en het NPO-plan een vast agendapunt is van het geregeld overleg tussen CvB en medezeggenschapsraad, heeft de Raad vastgesteld dat de inhoudelijke keuzes aansluiten bij wat de studenten en het onderwijs van de hogeschool nodig hebben.

HOGESCHOOL DER KUNSTEN

Rapportage van de Centrale Medezeggenschapsraad
met in hyperlinks de rapportage van de deelmedezeggenschapsraden

In deze aparte paragraaf doet de Centrale Medezeggenschapsraad als overkoepelend orgaan verslag van de dialoog met het instellingsbestuur. Om ook een indicatie te geven van de decentrale bandbreedte zijn via onderstaande hyperlinks de impressies in te zien van beide deelmedezeggenschapsraden. Vanwege de voertaal van ons onderwijs zijn de rapportages van de deelraden in het Engels gesteld.

rapportage van de Deelraad KABK
rapportage van de Deelraad KC

• Zowel de Centrale Medezeggenschapsraad (CMR) als de Deelraden KABK en KC (DMR-KABK, DMR-KC) zijn in alle stadia van het proces door het management geconsulteerd bij het bepalen van de bestemming van de middelen voor de kwaliteitsafspraken.
• We zijn tevreden met de keuze voor die afspraken, hoewel het plan voor verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in de jaren 2019-2024 vrij nieuw was voor alle instellingen voor hoger onderwijs.
• De meeste kwaliteitsafspraken komen voort uit enquêtes en verslagen van bijeenkomsten met studenten en personeel sinds 2017. We waarderen het dat deze afspraken niet in steen gebeiteld zijn en aangepast kunnen worden volgens nieuwe ontwikkelingen.

• Monitoring van het Plan Kwaliteitsafspraken 2019- 2024 is een vast agendapunt in de vergaderingen van de CMR en het College van Bestuur.
• Afgesproken is dat de studievoorschotmiddelen over beide faculteiten worden verdeeld .

• Afgesproken is dat de CMR instemmingsrecht heeft en de twee facultaire deelraden hun opmerkingen als advies aan de CMR voorleggen.
• De CMR heeft tot nu toe op één keer na alle verzoeken tot aanpassing van de financiële bestedingen goedgekeurd. De uitzondering betrof het voorstel om met kwaliteitsmiddelen een personele uitbreiding van de studentenadministratie van de KABK mogelijk te maken. Op advies van de DMR-KABK hebben we daar niet mee ingestemd. Voor de middelen die hiervoor gereserveerd zijn wordt in overleg met ons in 2022 een andere bestemming gezocht.

• Het College van Bestuur heeft de faciliteiten voor de MR-leden met ingang van het kalenderjaar 2019 uitgebreid om de rol goed te kunnen vervullen. Het viel samen met de starttermijn van nieuwgekozen MR-leden. Het werd ingeschat op basis van:
- de noodzaak van extra inspanning voor medezeggenschap door planning, monitoring en evaluatie van de kwaliteitsafspraken
- denoodzaak van langer durende vergaderingen (niet per se meer vergaderingen) en meer voorbereidingstijd.

Besloten is om per januari 2019 de fte's voor de medewerkers met 50% te verhogen en om de presentiegelden voor studentleden te verhogen.

• Als Centrale Medezeggenschapsraad constateerden we dat studentleden actiever zijn geworden, wat blijkt uit de twee rapporten van beide deelraden. Het komt de transparantie ten goede en het is gemakkelijker om de effectiviteit van bepaalde toezeggingen of financiële bijdragen te monitoren en te evalueren. De algemene overtuiging is dat de afspraken bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

• In het voorjaar van 2021 hebben we een training gevolgd bij het Landelijk Bureau Kwaliteitsafspraken. Dit bureau is door ISO en LSVb in samenwerking met VH en VSNU opgericht om studenten in medezeggen-schapsraden te ondersteunen bij hun rol ten aanzien van de kwaliteitsafspraken. De training heeft ons een extra impuls gegeven om de effecten van de kwaliteitsafspraken met onze achterban te bespreken.

Hogeschool der Kunsten Den Haag
Postbus 11670
2502 AR DEN HAAG